SOČA SNIK

Publikacija Posoškega razvojnega centra

LETNIK XIV, ŠT. 3 /2013
BOVEC, KOBARID, TOLMIN
ISSN 1581-6087

- **Soča še zadnjič spodbuja začetne investicije**
- **Razvojni program lajša uresničitev zastavljenih ciljev**
- **Digitalna fotografija za začetnike in spletni drobiž**
- **Berlotov rob in njegova skrivnostna preteklost**
- **Kmečka trgovina in promet v času tolminskega punta**

SOČA SNIK

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Zanj:
mag. Almira Pirih

Naslov:
Uredništvo Sočasnika
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
socasnik@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/socasnik
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Tatjana Šalej Faletič

Pomočnica urednice:
Mateja Kutin

Izbor vsebin občinskih strani:
Nataša Hvala Ivančič (za Občino Kobarid), Špela Kranjc (za Občino Tolmin), Patricija Muršič (za Občino Bovec)

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Mateja Kutin)
Cenik oglasov najdete na spletni strani: www.prc.si/socasnik/dodatno/cenik-oglasevanja.

Lektoriranje:
Polona Hadalin Baša, Polonca Kavčič

Fotografija na naslovnici:
David Štulc Zornik – Reševalna vaja na območju Stola na planini Božca

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje, tehnična priprava in tisk:
Gaya d.o.o.

Naklada:
7.300 izvodov

Distribucija:
Sočasnik se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Publikacijo sofinancirajo:
Ministrstvo RS za gospodarski razvoj in tehnologijo, Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XIV, št. 3, 2013

Preddopustniška domača naloga

Naj mi moški del bralcev ne zameri preveč, če se tu in tam morda zdi, da uvodnik namenim izključno ženski populaciji. To namreč še zdaleč ne pomeni, da ga lahko preberejo samo predstavnice nežnejšega spola. Gre bolj zato, da se včasih resnično želim »naštelati« na moški način razmišljanja, ampak kaj, ko se to največkrat izjalovi. Zato se v takšnih primerih raje obračam na ženske, ki me bodo zagotovo bolj razumele.

Drage dame, za vas imam torej eno nalogo. Na voljo imate natanko tri sekunde, da z dvigom rok potrdite, da se strinjate z naslednjo izjavo: »Za vse priprave na dopust bo letos poskrbel moj partner.«

Stavit grem, da je velika večina v trenutku dvignila roko – tudi jaz, da ne bo pomote ☺. Naši možgani so namreč naravnani tako, da lahko brez pretiranega razmišljanja zavzamejo stališče do neke nove situacije, saj prvi impulzi vedno stečejo prek centrov, ki so povezani s čustvi. Prav zato navadno na prvo žogo reagiramo zelo burno – bodisi z navdušenjem, smehom, izražanjem zadovoljstva, ploskanjem ... bodisi z zgroženostjo, razburjenjem, vpitjem, solznimi očmi itd. In ker v današnjem poslovnem svetu, ki je naravnan storilno, čustva niso ravno zaželena, obstajajo različne metode, s katerimi se lahko človek priuči njihovega obvladovanja. Tako kot to vedno znova poudarjam, je to po eni strani dobro, po drugi pa ...

Naj se vrnem k zastavljeni nalogi. Na podobne provokativne povedi smo pred dobrim letom odgovarjali udeleženci delavnice, ki se je vezala na tako imenovano lateralno razmišljanje. Čeravno se sliši precej zapleteno, je zadeva v praksi zelo preprosta. Potem ko smo po dani izjavi v svojih glavah nemudoma zavzeli vsak svoje stališče, je sledila podrobnejša analiza, ki je potrdila teorijo, da ima vsaka stvar svoje pluse in minuse. Tudi tista zamisel, za katero si prvi hip prepričan, da je ali najboljša med najboljšimi ali povsem zanič.

Pa si na primer poglejmo nekaj primerov za in proti temu, da naši boljši polovici v celoti prepustimo priprave na dopust.

To bi utegnilo biti dobro, ker bi ...

- ... nam bil v teh dneh prihranjen dodaten stres pred selitvijo na začasno, recimo temu B lokacijo – izognile bi se pakiranju, mrzličnemu tekanju po bankah in trgovinah itd.;
- ... nam bilo prihranjeno »generalno« čiščenje stanovanja pred odhodom; (večina si namreč želi, da se stanovanje ob odhodu sveti od čistoče);
- ... si lahko v miru uredile frizuro, si depilirale noge, polakirale nohte ...;
- ... bilo dovolj časa, da si v knjižnici izberemo zanimivo dopustniško čtivo;
- ... nam bilo prizaneseno dodatno kuhanje golaža za tisti prvi dan, ko bi se iz lokacije A pripeljali na lokacijo B;
- ... lahko dnevne obroke v pripravljalnem času pojedle tako kot »se šika«, ne da bi pri tem gledale na vsako minuto, ki se nam izteka itd.

Vendar pa po drugi strani to ne bilo dobro, ker bi ...

- ... stres doživele, če ne prej, ob prihodu na lokacijo B, ko bi ugotovile, česa vsega nimamo s sabo – bržkone bi manjkala vsaj tretjina stvari, ki bi jih želele imeti s seboj na dopustu;
- ... bilo našim bivanjskim razmeram odvzeto tisto dodatno letno generalno čiščenje;
- ... partner zaradi pakiranja in drugih obveznosti sploh ne zaznal naših ureditvenih podvigov in me bi bile posledično užaljene;
- ... na dopustu ob dobri in zanimivi knjigi »padle not« ter ob tem zanemarjale partnerja, kar bi posledično lahko privedlo do konfliktov;
- ... bile ob prihodu na lokacijo B najbrž sestradane in bi namesto plaže iskale samopostrežno trgovino ali restavracijo;
- ... si tik pred odhodom na dopust zaradi prej omenjenih prehranjevalnih možnosti »pridelale« kak odvečni kilogram itd.

Nauk te zgodbe: niso vse ideje ravno primerne za realizacijo, četudi se prvi hip slišijo še tako super.

Drage bralke in bralci, naj vam ob tem zaželim čim manj stresno preddopustniško obdobje. Odpočijte si, svojim možganom privoščite čim več svežega zraka, pazite se močnega sonca, poljubite svojega partnerja in se po uspešnem pakiranju potrepljajte po rami in si recite: »Splačalo se je!

Tatjana Šalej Faletič,
glavna in odgovorna urednica

Iz vsebine

4 **PRC-jeva oglasna deska:**

5 **Nepovratna sredstva za začetne investicije – Soča 2013: Zadnje spodbude prejelo 12 posoških podjetij**

6 **Soča spodbuja začetne investicije (7): Kamp Rut d.o.o. in Ortis d.o.o.**

8 **Projekt »ENERGYViLLab«: Bo Tolmin postal kolesarjem prijazno mesto?**

10 **Projekt »Grundtvig«: Učna partnerstva**

11 **Lokalno pridelana hrana v vrtce in šole: Trojanski konj v nakupovalni košari?**

12 **Dvig ravni pismenosti (9): Ob zaključku usposabljanja za življenjsko uspešnost**

16 **Dvig ravni pismenosti (10): Digitalna fotografija za popolne začetnike**

18 **Bogatim, ker se učim (4): Spletni drobiž**

Iz občinskih uprav:

21 **Občina Bovec**

24 **Občina Kobarid**

27 **Občina Tolmin**

33 **Berlotov rob in njegova skrivnostna preteklost**

34 **300 let tolminskega punta (3): Kmečka trgovina in promet puntarjev**

36 **Pustili so svoj pečat: Fini Več – Vini Wetsch**

38 **Podobe preteklosti: Ob zaključku šolskega leta 1950/1951**

39 **Knjižna polica**

43 **Koledar prireditev**

SOČASNIK

BOVEC • KOBARID • TOLMIN

POSOŠKI RAZVOJNI CENTER
TRG SVOBODE 2
5222 KOBARID

OGLAS V SOČASNIKU **BO PONESEL VAŠE IME** V VSA POSOŠKA GOSPODINJSTVA – IZKORISTITE TUDI **MOŽNOST OBJAVE BARVNIH** OGLASOV.

Vse o oglaševanju v našem periodičnem tiskanem mediju z naklado 7.300 izvodov najdete na spletni strani **www.prc.si**, lahko pa se obrnete tudi na Matejo Kutin (**05/38-41-502**, **mateja.kutin@prc.si**).

REZERVIRAJTE SI SVOJ OGLASNI PROSTOR
IN NAGOVORITE 7.300 GOSPODINJSTEV!

POSTANITE NAROČNIK/-ICA e-SOČASNIKA

Vse, ki želite postati naročniki ***e-Sočasnika***, vabimo, da nam na **mateja.kutin@prc.si** sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naš spletni medij.

Uredništvo

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE

Izid naslednje številke Sočasnika bo predvidoma konec avgusta. Vsi, ki boste v njej želeli objaviti kak prispevek, nam ga posredujte do 25. julija oziroma v dogovoru z urednico.

Na spletni strani **www.prc.si/socasnik/dodatno/objava-prispevka** sta na voljo obrazec in podrobnejša navodila za vpis besedil, ki jih boste želeli objaviti. Objavili bomo samo tista, ki jih boste skladno z novo uredniško politiko poslali v okviru dane aplikacije, posredovane **fotografije** pa naj bodo **v visoki resoluciji** (vsaj 1 Mb).

Uredništvo

Utrinki

»HUMANA TRGOVINA«

Zgornje Posočje – Zagnani prostovoljci Rdečega križa Slovenije (RKS) – Območnega združenja (OZ) Tolmin so prenovili skladišče oblačil, obutve in igrač v tako imenovano »humano trgovino«. Na odprtju, kjer so sodelovali tudi otroci iz OŠ Franceta Bevka Tolmin, so si obiskovalci lahko izmenali oblačila, prostovoljne prispevke pa namenili kritju stroškov šole v naravi za otroke iz socialno šibkejših družin. Sprejem in oddaja oblačil se izvaja vsako sredo med 13. in 16. uro. V tem času zbiramo tudi informacije o ponudbi in povpraševanju po različnih potrebščinah ali storitvah. Naši prostori so tako po novem založeni z dobro ohranjenimi oblačili in obutvijo, zato vabimo vse, ki oblačila potrebujete, da se pri nas oglasite ter bodisi prevzamete bodisi kaj zamenjate.

Pri nas pa boste lahko dobili tudi hrano, morda napotitev na letovanje, preventivne vzgojno zdravstvene dejavnosti in v izjemnih primerih tudi finančno pomoč. Z namenom, da bi bili čim bolj v pomoč lokalnemu okolju, se udeležujemo tudi različnih akcij, zato smo veliko prisotni na terenu. Svojo pisarno pa smo ob torkih odprli tudi v Kobaridu, ob četrtkih pa v Bovcu – našli nas boste v prostorih omenjenih občin.

TOLMINSKI RDEČI KRIŽ JE SVOJE SKLADIŠČE PRENOVIL V TAKO IMENOVANO »HUMANO TRGOVINO«. *Sprejem, oddaja ali zamenjava oblačil, obutve, igrač in drugih za življenje potrebnih stvari se izvaja vsako sredo med 13. in 16. uro. Takrat zbirajo tudi informacije o ponudbi in povpraševanju po različnih potrebščinah ali storitvah. Prisotni pa so tudi v Bovcu in Kobaridu.*

Ker pa prostovoljcev ni nikoli dovolj, bomo veseli vsakogar, ki bi se nam hotel pridružiti pri naših humanitarnih akcijah. Še posebej bomo veseli moških predstavnikov, saj nam jih primanjkuje za razna fizična dela.

Pozivamo pa tudi vse, ki bi vam naša pomoč prišla prav. Oglasite se pri nas oziroma nam posredujete vaše potrebe ali potrebe vaših sorodnikov, znancev, sosedov … Skupaj bomo lažje prepoznavali različne stiske in pomagali pomoči potrebnim. Skupaj bomo lahko še bolj ponosni na to, da živimo v okolju, kjer je še veliko dobrih ljudi, ki so pripravljeni nesebično in brez plačila pomagati sočloveku.

Besedilo in foto: Marjanca Velišček, sekretarka RKS – OZ Tolmin

Posoški razvojni center

za razvoj podeželja v občini

OBILO DOBREGA IZ NAŠIH KRAJEV – NAGRADNA IGRA

V prejšnji številki ***Sočasnika*** smo v članku Tržnica Tolmin – Obilo dobrega iz naših krajev med drugim objavili tudi nagradno vprašanje, v katerem smo vas spraševali, kakšne sorte je krompir Igor. Med tiste, ki ste pravilno odgovorili, da je danes izrojen krompir Igor bele sorte, smo razdelili pet nagradnih paketov, ki so jih prispevali nekateri ponudniki na tržnici:

- **Luka Medved** s Srpenice prejme ***paket mlečnih izdelkov*** Ekološke kmetije Gabršček, predelava mleka – Sirarstvo Gabršček, Kamno;
- **Anka Leban** iz Dolj prejme ***paket mlečnih izdelkov*** Ekološke kmetije pri Lovrču, Čadrg;
- **Irena Čušin Benko** iz Robiča prejme ***paket zelenjave*** Kmetije pr' Štefanovih, Šempas;
- **Alenka Kenda** z Ljubinja prejme ***paket kruha in slaščic*** Pekarne Hlebček d.o.o., Podbrdo;
- **Berta Bukudur** iz Tolmina prejme ***pleteno-kvačkan paket*** Silvane Klarić, osebno dopolnilno delo, Tolmin.

Razveselilo nas je tudi pismo gospe **Marije – Marice Šavli** z Idrskega, ki se z nostalgijo spominja Igorja in se zahvaljuje vsem pridelovalcem hrane kot tudi tistim, ki ohranjate naša semena. Drugače pa lahko seme krompirja sorte Igor še vedno kupite v semenski banki na ***Kmetijskem inštitutu Slovenije***, obrodil pa vam bo verjetno le dve leti.

V imenu ***Občine Tolmin***, ki je ta projekt podprla, in v imenu ***Posoškega razvojnega centra*** se vsem najlepše zahvaljujem za sodelovanje. Verjamem, da smo vsi skupaj dodali še en kamenček k prepoznavnosti tolminske tržnice in vsega dobrega, kar ta ponuja, pa tudi k razvoju naših krajev.

Kontakt za najem stojnice na Tržnici Tolmin

V članku smo zapisali tudi, kakšne so cene najema stojnic na tržnici in kje jih lahko rezervirate. Dodajamo le, da je po novem kontaktna oseba, odgovorna za to področje, **Greta Rejec** iz Komunale Tolmin, njena telefonska številka pa je 05/38-19-325.

mag. **Vesna Erhart**, vodja sektorja podeželje, Posoški razvojni center

Utrinki

NOVA POHODNIŠKA POT ALPE ADRIA TRAIL

Avstrija, Italija, Slovenija – Alpe Adria Trail (AAT) je pohodniška pot, ki bo postopoma povezala Veliki Klek (Grossglockner) z jadransko obalo. Tri turistične organizacije – Kaernten Werbung, Slovenska turistična organizacija in Turismo FVJ – so jeseni 2011 podpisale dogovor o sodelovanju ter skupnem razvijanju projekta. Pot, razdeljena na 37 dnevnih etap, dolgih med 10 in 20 kilometrov, se začne na ledeniku Pastirica (Pasterce), teče čez Koroško ter Karavanke v Kranjsko Goro, preko Vršiča v našo dolino in vije po Soški poti do Bovca. Od tu se pod Boko nadaljuje do Srpenice, mimo Trnovega in Drežnice do planine Kuhinja, nakar se mimo vasi Krn spusti v Gabrje ter Tolmin. Od tod se vzpne na Kolovrat, nato pa se prevesi v Benečijo. V Slovenijo se zopet vrne v Brdih in teče dalje po italijanskem krasu do Devina. Od tam vodi do Lipice in se skozi Glinščico spusti do morja (Milje).

Osnovni potek in oznake smo določili že lani, letos pa z urejanjem ter označevanjem nadaljujemo. Vsaka etapa posebej je predstavljena tudi na portalu www.alpe-adria-trail.com/si, na voljo pa sta tudi prospekt in vodnik. Za avstrijsko Koroško je AAT ključna marketinška zamisel, okoli katere bodo v obdobju štirih let osredotočali vse svoje tržne dejavnosti in temu primerno v promocijo projekta vložili okoli dva milijona evrov. Svoj del pa morata zagotoviti tudi Slovenija in Furlanija – Julijska krajina. Prvi rezultati, v času, ko se projekt šele rojeva in ko pot še ni urejena v celoti, gotovo presegajo naša pričakovanja. Imamo že šest rezerviranih skupin, vrsto individualnih rezervacij in informacijo, da si večji del pohodnikov pot organizira samostojno.

PLANINA KUHINJA *bo del pohodniške poti Alpe Adria Trail, ki bo postopoma povezala Veliki Klek (Grossglockner) z jadransko obalo in s pomočjo partnerstva z uglednimi sosedi občutno povečala našo razpoznavnost na mednarodnem zemljevidu turistične ponudbe.* ***Foto: Janko Humar***

Sodelovanje v AAT bo na račun partnerstva z uglednimi sosedi (in tudi njihovimi finančnimi vložki) močno povečalo našo prepoznavnost na mednarodnem zemljevidu turistične ponudbe. Da pa bomo privabili mnoge nove obiskovalce, moramo pot na naši strani najprej primerno urediti in zagotoviti ustrezno ponudbo ob njej.

Janko Humar, v. d. direktorja, LTO Sotočje

NA MEDNARODNEM FESTIVALU KINO OTOK

Izola in **Baška grapa** – V torek, 4. junija, je bil v okviru programa 9. mednarodnega festivala Kino Otok predvajan prvi slovenski celovečerni igrani film Na svoji zemlji, večina prizorov zanj pa je bilo leta 1948 posnetih v vaseh Grahovo in Koritnica v Baški grapi. Dogodek je hkrati opozarjal na novonastali projekt Tematska pot Na svoji zemlji, ki je bila odprta lanskega oktobra in je na novo oživela lokacije, kjer so bili posneti ključni prizori filma. Zato so se na povabilo organizatorjev festivala filmskega večera udeležili tudi tolminski župan **Uroš Brežan** in člani delovne skupine za izvedbo tematske poti iz Društva Baška dediščina ter Krajevne skupnosti Grahovo ob Bači.

Večeru so se pridružili kar trije ustvarjalci filma: snemalec **Ivan Marinček** in igralca **Štefka Drolc** ter **Aleksander Valič**. Slednja sta navzočim natrosila ganljive spomine na čase snemanja in na prijazne domačine. Botra filma **Pia Cah**, dirigentka Tržaškega pevskega zbora Pinko Tomažič, ni bila

Zadnje spodbude prejelo 12 posoških podjetij

Na razpisu za začetne investicije, ki je bil letos zadnjič objavljen v okviru razvojnega programa Soča 2013, je sredstva za sofinanciranje novih naložb prejelo 12 posoških podjetij. Za investicije bodo skupno dobila dobrih 416.000 evrov nepovratnih sredstev.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je 1. marca objavilo Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest ter razvoja mikro podjetij na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2013. Pravočasno je prispelo 34 vlog – 12 popolnih, 19 vlagateljev so pozvali k dopolnitvam, trije pa niso izpolnjevali razpisnih pogojev in jih je zato komisija zavrnila. Po prispelih dopolnitvah je komisija ocenila 31 formalno ustreznih vlog v skladu z merili, objavljenimi v razpisu in razpisni dokumentaciji. Ugotovili so, da eno od podjetij ne izpolnjuje pogojev za mikro podjetje (manj kot deset zaposlenih in letni promet ter/ali letna bilančna vsota do višine dveh milijonov evrov), zato so njihovo vlogo zavrnili kot neutemeljeno.

Preglednica: Prejemniki sredstev razvojnega programa Soča 2013, ki se v letošnjem letu izteka

Št.	Podjetje	Naziv projekta	Odobreno sofinanciranje (EUR)
1.	**AURENIS, podjetje za proizvodnjo, reciklažo in storitve d.o.o.**	Avtomatizacija s pomočjo drobilca	50.000
2.	**Apartmajska hiša Cviter Biljana Berginc s.p.**	Finalizacija gradnje in nakup opreme	49.851,42
3.	**Gozdarstvo Uroš Tomažinčič s.p.**	Stroj za sečnjo in obdelavo lesa	50.000
4.	**KARPIS, gostinstvo in turizem, d.o.o.**	Izgradnja sanitarnega objekta v kampu Gabrje pri Tolminu	50.000
5.	**Aktivni planet, agencija za šport in turizem d.o.o.**	Nakup vozila in poslovne opreme	17.163,40
6.	**Prijon sport center, Igor Mlekuž s.p.**	Nakup opreme za šolo kajaka	24.689,92
7.	**Gozdarstvo Robert Kosmačin s.p.**	Nakup procesne glave za sečnjo lesa	49.385
8.	**Platina Frizerski studio, Rosanda Brezavšček s.p.**	Nakup vozila in tehnološke opreme	11.540,48
9.	**Kamp Korita Peter Della Bianca s.p.**	Nakup mobilne hiše	8.422
10.	**Razrez oblikovanje reduciranje Karlo Močnik s.p.**	Preureditev in dograditev obstoječih poslovnih prostorov v industrijski coni Na logu v Tolminu	50.000
11.	**Gradbeno podjetje Posočje, podjetje za izvajanje del v gradbeništvu, d.o.o.**	Izgradnja hale in nakup opreme	50.000
12.	**SEPLAST Proizvodnja, servis in trgovina, d.o.o.**	Povečanje obsega proizvajalnih kapacitet in avtomatizacija proizvodnje	5.594,45
	Skupaj		**416.646,67**

Sofinanciranih 12 projektov

Na osnovi kakovosti posameznih vlog in razpoložljivih sredstev je komisija za sofinanciranje naposled izbrala 12 projektov, od tega 11 z najvišjo možno stopnjo sofinanciranja ter enega z ustrezno nižjo stopnjo (do porabe sredstev). Prejemniki nepovratnih sredstev, štirje iz bovške, dva iz kobariške in šest iz tolminske občine, bodo morali prijavljeno naložbo zaključiti ter oddati poročilo in zahtevke za povračilo sredstev najkasneje do 25. oktobra letos.

Mateja Kutin

Utrinki

naključno izbrana. Ustanovitelj in dolgoletni dirigent zbora **Oskar Kjuder** je namreč v filmu igral harmonikarja.

Festival Kino Otok je v navezi z Lokalno turistično organizacijo Sotočje za udeležence večera pripravil presenečenje, in sicer brezplačen izlet iz Izole v Baško grapo. Sedemnajst udeležencev je tako 15. junija obiskalo tematsko sobo na Grahovem ob Bači in se z vodniki Društva Baška dediščina sprehodilo po Tematski poti Na svoji zemlji. Spoznali so še vsebino

BREZPLAČEN IZLET IZ IZOLE V BAŠKO GRAPO *– Sedemnajst udeležencev festivala Kino Otok je 15. junija obiskalo rojstni kraj filma Na svoji zemlji in se z vodniki Društva Baška dediščina sprehodilo po istoimenski tematski poti.* ***Foto: Barbara Dobrila***

Jakovkne hiše v Podbdu in se udeležili zaključne prireditve gorskega maratona štirih občin. Kot je povedala direktorica festivala **Lorena Pavlič**, je izlet v rojstni kraj filma Na svoji zemlji pomembno nadgradil vsebino letošnjega festivala.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Razvojni program lajša uresničitev zastavljenih ciljev

V preteklem letu sta na javnem razpisu za spodbujanje začetnih investicij, ki je objavljen v okviru razvojnega programa Soča, nepovratna sredstva prejeli tudi podjetji *Kamp Rut d.o.o.* s Svina in *Ortis d.o.o.* iz Zatolmina.

Lastnika omenjenih podjetij **Ivana Ručno** in **Damijana Ortarja** smo povprašali, kakšne investicije so s pridobljenimi nepovratnimi sredstvi izpeljali. Zanimali pa so nas tudi njihovi načrti v prihodnje in ocena teh spodbud, ki se letos iztekajo.

DOKONČANJE PRVE FAZE GRADNJE KAMPA

Ime podjetja: Kamp Rut d.o.o.
Dejavnost: avtokamp, počitniška hiša, hostel, gostinstvo, krovstvo in kleparstvo
Naziv projekta: Dokončanje prve faze gradnje kampa
Odgovorna oseba: **Ivan Ručna**
Lokacija investicije: pod vasjo Svino
Kratka predstavitev investicije: Zaključili smo prvo fazo investicije, ki je obsegala dokončanje sanitarnega

DRUŽINA RUČNA *je pod vasjo Svino uredila nov kamp.* ***Foto: družinski arhiv***

Utrinki

NA DVODEVNEM IZLETU V EKO VASI

Čadrg – Otroci iz skupine Miška smo se še pred poletjem skupaj z vzgojitelji **Leo**, **Matejo**, **Niko** in **Maticem** odpravili na dvodnevni izlet v Čadrg. Po nastanitvi smo se z Marušinim očetom odpravili na sprehod do razgledne točke z imenom *Žlejžn*. Tam smo se malce poigrali, pojedli malico, popili vodo in se nato vrnili v vas. Tu smo si ogledali izdelavo sira in pokušali *abriblne* (sirne odrezke). Videli smo veliko domačih živali, krave pa smo lahko tudi nahranili in jih pomolzli. Z Martinovim očetom smo nato v črni kuhinji skuhali polento in jo nato kar na kolu odnesli do apartmajev Pri Lovrču, kjer smo bivali ter jo tam pojedli z mlekom. Prijazna lastnica

OTROCI IZ SKUPINE MIŠKA *so se še pred poletjem skupaj z vzgojitelji odpravili na nepozabni dvodnevni izlet v Čadrg.* ***Foto: Mateja Jug***

Marija pa nam je ponudila še krompir s skuto in puding za sladico. Ko se je pod večer v vasi stemnilo, smo pogumno vzeli v roke svetilke in se odpravili na nočni pohod, da bi raziskali, kako izgleda Čadrg v temi. Ob vrnitvi v apartmaje smo »skočili« vsak v svojo pižamo in sledila je modna revija, po njej pa še ples. Lahko si predstavljate, kako smo se zabavali! Ker pa smo nato postali vsi skupaj že precej utrujeni od napornega dne, smo se hitro skobacali vsak v svojo spalno vrečo in sladko zaspali.

Naslednjega jutra smo poskrbeli, da živali niso bile lačne, seveda pa

in gostinskega objekta ter transformatorske postaje. V kampu nudimo 25 šotorišč v gozdu in večji prostor za avtodome ter prikolice. Oddajamo počitniško hišico za štiri do šest oseb in 15 ležišč v hostlu. Imamo urejeno otroško igrišče in travnato športno igrišče za odbojko, mali nogomet ter badminton. V baru kampa ponujamo pijače in prigrizke ter brezplačno brezžično internetno povezavo. Gosti kampa imajo tudi možnost nakupa domačih izdelkov (sir, jajca, zelenjava itd.).

Zakaj ste se odločili za prijavo na Javni razpis Soča 2012? Za javni razpis smo se odločili zato, ker bi brez teh sredstev investicijo težko izvedli do konca. Ob tem bi se radi zahvalili ***Posoškemu razvojnemu centru***, predvsem **Vesni Kozar**, za učinkovito informiranje v zvezi s prijavo na razpis.

Cilji v prihodnje: Prva želja je narediti kamp prepoznaven, pridobiti čim več gostov in za začetek zaposliti dva delavca. V prihodnje nameravamo zgraditi še tri počitniške hišice, kozolec in gostinski objekt z dvema apartmajema, za kar že imamo pridobljeno projektno dokumentacijo ter gradbeno dovoljenje.

Vaše mnenje o ukrepu oziroma razvojnem programu Soča: Ta program je odličen, je zelo dostopen in enostaven. Posočju je zelo pomagal, saj podjetniki s pomočjo teh sredstev lažje uresničujemo svoje cilje. Velika škoda je, da se ta program ne bo več izvajal.

NAKUP POSLOVNIH PROSTOROV V OBRTNI CONI V TOLMINU

Ime podjetja: Ortis d.o.o.

Dejavnost: avtovleka, rent a car

Naziv projekta: Nakup poslovnih prostorov v obrtni coni v Tolminu

Odgovorna oseba: **Damijan Ortar**

Lokacija investicije: Obrtna cona, Na logu 7 a, Tolmin

Kratka predstavitev investicije: Namen investicije je bil, da se v obrtni coni pridobi skladiščne prostore na skupni lokaciji, saj smo sedaj za hrambo poškodovanih vozil in vozil v okvari uporabljali kar tri manjše lokacije. S tem smo znižali stroške skladiščenja, obenem pa se bomo lažje prilagodili zakonskim potrebam glede skladiščenja poškodovanih vozil in nadomestnih vozil za rent a car.

Zakaj ste se odločili za prijavo na Javni razpis Soča 2012? Za prijavo na razpis smo se odločili, ker je vložek v objekt glede na trenutne razmere na trgu zelo visok. S tem smo si delno olajšali nakup in izpeljali investicijo.

Cilji v prihodnje: Glede na to, da so objekti starejšega datuma, bo treba najprej urediti okolico in jo opremiti tako, kot predpisujejo okoljevarstveni zakoni. Ker imamo podpisane pogodbe z vsemi zavarovalnicami v Sloveniji, in tudi nekaterimi tujimi, ter hišami za izvajanje potreb avto asistence in pomoči na cesti, imamo v načrtu tudi ureditev delavnice za odpravo manjših napak na vozilih, ki so k nam pripeljana z intervencij.

Vaše mnenje o ukrepu oziroma razvojnem programu Soča: Z razvojnim programom Soča manjša podjetja bistveno lažje realizirajo svoje investicije. Zaveza za zaposlitev novih kadrov, ki je pogojena z investicijo, pa je, glede na vedno slabši položaj na trgu, zelo obremenjujoča.

Pripravila: **Mateja Kutin**

LASTNIK PODJETJA ORTIS D.O.O **Damijan Ortar** *je v obrtni coni Na logu s pomočjo pridobljenih nepovratnih sredstev iz Razvojnega programa Soča 2012 kupil poslovne prostore za skladiščenje poškodovanih vozil in nadomestnih vozil za rent a car.* ***Foto: arhiv podjetja Ortis d.o.o.***

Utrinki

nismo pozabili niti na svoje želodčke. Marušin nono je po zajtrku vsakemu izmed nas izdelal leseno piščalko. To je bilo veselo! Ko pa se je dan prevesil v popoldan, so v Čadrg prispeli starši, katerih smo bili zelo veseli, saj smo jim imeli veliko povedati in pokazati. Nato smo se vsi skupaj posladkali in polni lepih doživetij veseli odšli domov.

Lea Dakskobler, vzgojiteljica in **Mateja Jug**, pomočnica vzgojiteljice

POGUMNI V SVOJEM POSKUSU

Tolmin – Vsako leto se učenci pod vodstvom učiteljev Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami (PŠ) Tolmin udeležijo tekmovanja Specialne olimpiade Slovenije. Ta je letos za nas predstavljala poseben izziv, saj je tekmovanje za udeležence iz primorsko-notranjske regije 8. maja gostila prav naša šola. Njene barve so na športnem igrišču Na Brajdi zastopali **Rok Beridan**, **Kristian Humar**, **Tadej Jelinčič**, **Andrej Leban**, **Janez Elija Podnar** in **Gerald Rosbach**. Po krajši uvodni svečanosti, slavnostnem nagovoru in slavnostni zaobljubi, ki pravi: *»Pustite mi zmagati. Če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu«*, smo se ponosno postavili v vrsto ter za gimnazijcem, ki je pred našim moštvom nosil tablo z imenom naše šole, stopili na stadion in poskusili …

Najprej sta si Andrej in Rok z žogico »primetala« bronasto ter zlato medaljo. Nato sta se v teku na 50 metrov pomerila še Janez Elija in Tadej, ki sta si med svojimi vrstniki prislužila četrto ter peto mesto. Več kot uspešen dan sta zaokrožila še Gerald in Kristian. Z metom žogice sta v svoji kategoriji posegla po bronasti in srebrni medalji. Zvoki himne ob podeljevanju medalj so vedno znova polnili ozračje s svečanostjo trenutka. Ponosni koraki zmagovalcev do zmagovalnih stopničk so ustvarjali čarobno vzdušje. Koliko žarečih obrazov, zadovoljnih ljudi, iskric sreče v očeh, iskrenega veselja ob uspehu nekoga drugega! Po tekmi so si tekmovalci privoščili zasluženo kosilo, kasneje pa so se zavrteli še ob prijetnih zvokih domačih melodij. Ob tej priložnosti moramo pohvaliti vse dijake Gimnazije Tolmin, ki so nam pomagali pri sami izvedbi tekmovanja.

Ob pogledu na soočenje tekmovalcev našega moštva se nasmehnem … Nikoli jim ne zmanjka voščil, bodrilnih besed ali tolažbe polnega trepljanja. Hvaležnost ob vsaki še tako drobni pozornosti, ki so jo deležni, čisto veselje ob najmanjšem daru in sreča ob uspehu je njihova resničnost. Najbrž ne bomo nikoli zares vedeli, kaj ti otroci vidijo in vedo, kaj ob tem doživljajo ter kakšne so njihove vrednote. Tako kot smo mi z našim svetom zahtev, prepovedi in nalogami nerazrešljiva uganka njim, tako so oni nepojmljiv svet dobrote, ljubeznivosti ter nesebičnosti nam.

Zvonka Štolfa, učiteljica defektologije in vodja skupine Posebnega programa

ENERGYViLLab
LIVING LAB FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Bo Tolmin postal kolesarjem prijazno mesto?

Iz sosednje pisarne me zmoti vse glasnejša debata med sodelavkami. Kmalu ugotovim, da tokrat ne gre za »čistokrvne babje kwante«, ampak precej napeto debato na temo s kolesom v službo – da ali ne. Pet minut pavze ne škodi, si mislim, in se jim pridružim, saj se vse skupaj sliši zanimivo. Dve sodelavki sta se namreč ravno dobro vrnili iz Bovca, kjer je v okviru enega izmed številnih mednarodnih projektov potekal sestanek projektnih partnerjev. *»Ti povem, da bolj ko sva naštevali argumente proti, bolj so naju zatirali,«* se potoži ena izmed njiju, druga pa zaskrbljeno doda, da je očitno res v naših glavah treba nekaj spremeniti.

V tujini je vsakodnevno kolesarstvo vsekakor veliko bolj razvito kot pri nas. Ne glede na to ali zunaj sije sonce ali lije kot iz škafa, se tamkajšnji kolesarji skupaj s svojimi otroki vsak dan znova odpeljejo v vrtec/šolo/službo tudi po deset ali več kilometrov v eno smer. Pri tem svoje otročiče enostavno »spakirajo« v otroško prikolico za kolo – na spletu odkrijem celo takšno, ki je primerna za dvojčke – ali pa njihovo kolo pripnejo na svoje, če otroci še niso v stanju samostojnega večkilometrskega bicikliranja.

Pravcati eksperti v tovrstnih podvigih so zagotovo Nizozemci, za njimi pa ne zaostajajo niti Danci in Švedi. Zanje so dnevne migracije na kolesu nekaj povsem običajnega – tudi v zimskih razmerah, ki pa so v primerjavi z našimi precej bolj »divje«. Ob tem se mi porodi preblisk, ki bi ga lahko speljala na svoj mlin. *»Ampak oni nimajo tako visokih hribov, kot mi!«* zmagoslavno izustim, vendar jo že naslednji hip »fašem« nazaj: *»Zakaj pa se potem dnevnih migracij s kolesom množično poslužujejo tudi Avstrijci, Italijani in Švicarji?«* Hja, takole smo se potem bombardirale kar lep čas in priznati moram, da sem vsakič znova prejela odgovor, ki je izpodbil moj ugovor. Očitno bi bila res slab odvetnik!

SLOVESNA PREDAJA 25 KOLES UPORABNIKOM**, zaposlenih v tolminskih javnih institucijah, ki so izkazali zanimanje za uporabo kolesa kot prevoznega sredstva za odhod na delo, krajše službene vožnje pa tudi sicer. S to manjšo naložbo je **Posoški razvojni center** prispeval k promociji kolesarjenja in povečani rabi kolesa za vsakodnevne poti ter posledično zmanjševanju rabe avtomobilov za vožnjo po mestu. **Foto: Tatjana Šalej Faletič

Kako doseči trajnostno mobilnost?

Kot privrženka siceršnje energetske učinkovitosti in varčnosti – vse dokler ta ne poseže na področje racionaliziranja vožnje z avtomobilom ali prekomernega ogrevanja prostorov – se naposled vendarle vdam.

Utrinki

NOVA TRGOVINA ZA RIBIČIJO, TURIZEM IN OBDAROVANJE

Kobarid – Na Trgu svobode, v hiši s številko 12 kjer je med leti 1871–1951 živel **Jože Frandolič**, začetnik vzreje soške postrvi, so v maju odprli novo trgovino z ribiško opremo, turistično agencijo in tako imenovani »art shop«. Z združitvijo omenjenih dejavnosti želijo lastniki turistične agencije Zikra, Art shopa in ribiške trgovine Soča fly popestriti ponudbo Kobarida ter s skupnimi močmi pripravljati programe, s katerimi bi v Zgornje Posočje pripeljali čim več turistov.

PROSTORI NOVE TRGOVINE IN TURISTIČNE AGENCIJE** naj ne bi bili namenjeni samo turistom, ampak tudi lokalnemu prebivalstvu, saj so jim tu na voljo razna darila, oprema za ribolov ter informacije o možnostih dopustovanja. **Foto: Alenka Zgaga

Prostori trgovine in turistične agencije pa naj ne bi bili namenjeni samo turistom, ampak tudi lokalnemu prebivalstvu. Domačini tu ne bodo našli samo opreme za ribolov, daril in informacij o možnostih dopustovanja, ampak, kot upajo trije lastniki: **Barbara Podpečan Jesenšek**, **Gašper Jesenšek** ter **Matthew Calderara,** tudi prostor za tkanje novih poznanstev in zamisli.

B. P. J., Zikra, turistična agencija

Očitno sodi povečana raba koles za vsakodnevne prevoze in učinkovitejši javni prevozi ter s tem posledično zmanjšanje uporabe osebnih avtomobilov k neizpodbitnemu dejstvu, če želimo doseči tako imenovano trajnostno mobilnost.

Ker pa kolesarjenje težko promoviramo, dokler nimamo zagotovljene ustrezne in varne prometne infrastrukture, je lansko jesen ***Posoški razvojni center*** (PRC) v okviru projekta *EnergyViLLab* pripravil posvet na temo prometne infrastrukture, ki jo uporabljajo tudi kolesarji. V Tolminu namreč še ni urejene posebne kolesarske infrastrukture. *»Gre za relativno majhno mesto, ki je z okoliškimi kraji povezano z javnim prevozom, ki pa ne zadostuje dejanskim potrebam. Mesto se zato sooča s pomanjkanjem parkirišč za vse, ki se dnevno vozijo na delo. Poleg tega Tolmin nima strategije mobilnosti, res pa je, da se je* ***Občina Tolmin*** *s sprejetim razvojnim programom za obdobje 2014–2020 zavezala k trajnostnemu razvoju in s tem tudi k trajnostni mobilnosti. To pomeni, da bomo v prihodnje skušali zagotoviti učinkovito in enakopravno mobilnost za vse prebivalce, hkrati pa kar se da zmanjšati neželene učinke,«* pojasni **Mateja Kutin**, koordinatorka projekta EnergyViLLab na PRC-ju.

Na omenjeni delavnici je strokovnjak s področja urejanja kolesarske infrastrukture **Josip Rotar** po pregledu stanja in na osnovi predlogov, ki so jih prispevali udeleženci, pripravil predloge ureditve obstoječe infrastrukture. Ta bi nudila varnost in udobje uporabnikom koles. Najlažje, najhitrejše, pa tudi v tem trenutku najcenejše rešitve, ki bi bistveno pripomogle k izboljšanju varnosti in udobja kolesarjev ter drugih udeležencev v prometu, so po besedah Kutinove naslednje:

- ***»sharrow« oziroma skupna prometna površina,*** kjer kolesarji in avtomobili skupaj uporabljajo vozni pas kot enakovredni udeleženci. V Tolminu so strokovnjaki tak način vozišča priporočali za križišče Gregorčičeve ulice z Žagarjevo, »sharrow« pa bi prišel v poštev tudi za Prešernovo in Dijaško ulico ter za Kosovelovo ulico in Tumov drevored (slednji dve v smeri vožnje);
- ***kolesarski pas na vozišču*** – gre za to, da je vzdolžni del vozišča, označen z ločilno črto in namenjen prometu koles in koles s pomožnim motorjem. V tem primeru prometna površina ni dvignjena, kot so po navadi dvignjene kolesarske steze, ampak je na istem višinskem nivoju kot vozišče. Takšen pas svetujejo predvsem za Gregorčičevo in Kosovelovo ulico ter Tumov drevored (slednji dve v nasprotni smeri vožnje);
- ***ureditev vzdolžnega parkiranja*** za Prešernovo ulico.

V DOKAZ, DA KOLESA ŽE DEJANSKO PRIDNO UPORABLJAJO*, so nam iz* ***Glasbene šole Tolmin****, ki je poleg drugih javnih institucij (****Centra za socialno delo Tolmin****,* ***Gimnazije Tolmin****,* ***Lokalne turistične organizacije Sotočje****,* ***Občine Tolmin****,* ***OŠ Franceta Bevka Tolmin****,* ***Posoškega razvojnega centra****,* ***Varstveno delovnega centra Tolmin****,* ***Vrtca Ilke Devetak Bignami Tolmin*** *in* ***Zavoda RS za gozdove - Območna enota Tolmin****) na reverz dobila tri kolesa za vožnjo po mestu, poslali fotografijo.* ***Foto: Klara Šuligoj***

PREDLOG UREDITVE TUMOVEGA DREVOREDA*, ki bi pripomogel k izboljšanju varnosti kolesarjev.* ***Foto: Miro Kristan (fotomontaža: Gašper Žemva)***

Po Tolminu s 25 novimi mestnimi kolesi

Predlagani ukrepi so usklajeni tudi z *Navodili za projektiranje kolesarskih površin*, ki so osnova pri načrtovanju vseh vrst kolesarskih površin v Sloveniji. PRC je predlagane ukrepe že posredoval Občini Tolmin, ki načrtuje ureditve posameznih ulic. *»V prihodnjih mesecih pa načrtujemo še pripravo predinvesticijske študije ureditve kolesarske poti med Tolminom in Kobaridom,«* še dodaja Mateja Kutin, ki je konec maja v imenu PRC-ja predala v uporabo 25 novih mestnih koles.

Slednje je namreč PRC nabavil s pomočjo sredstev iz projekta EnergyViLLab in jih ponudil vsem javnim institucijam, ki delujejo v mestu Tolmin. *»Z letnim reverzom smo poskrbeli, da so kolesa prejeli tisti uslužbenci, ki so zanje izkazali zanimanje. S tem, ko jih dejansko uporabljajo za prevoz na delo in tudi drugače, posledično skrbijo za promocijo tovrstne trajnostne mobilnosti ter so hkrati dober zgled ostalim prebivalcem. Nismo namreč želeli, da bi bila naša investicija zaman in bi kolesa obležala v skladišču kakšne od institucij,«* še utemelji Kutinova.

V pripravi je študija izvedljivosti učinkovitejšega javnega prevoza

V sodelovanju z ***Gimnazijo Tolmin*** je PRC v sklopu projekta izvedel tudi anketo o mobilnosti med zaposlenimi v javnem sektorju. Na osnovi nekaj manj kot 330 izpolnjenih vprašalnikov je bila pripravljena analiza mestne in primestne mobilnosti, ki bo služila kot osnova za pripravo študije izvedljivosti učinkovitejšega javnega prevoza za Tolmin in širšo okolico. Z javnim prevozom, ki bi dovolj pogosto povezoval širšo okolico Tolmina, in bi tako bil zanimiv za uporabnike, bi zmanjšali obremenitev Tolmina z osebnimi vozili. Študijo bodo v sodelovanju s tolminsko občino in potencialnimi prevozniki pripravili na ***Prometnotehniškem inštitutu***, vanjo pa bodo vključena tudi večja tolminska podjetja, kot so ***Gostol T.S.T.***, ***Hidria AET***, ***ITW Metalflex*** in ***Rut d.o.o.*** Študija bo dokončana v poletnih mesecih, jeseni pa predstavljena tudi širši javnosti.

Tatjana Šalej Faletič

2007-2013
cooperazione territoriale europea
programma per la cooperazione transfrontaliera
Italia-Slovenia
evropsko teritorialno sodelovanje
program čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel vostro futuro!
Naložba v vašo prihodnost!
www.ita-slo.eu
Progetto cofinanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
Projekt sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj

Posoški razvojni center

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Projekt je sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev.

Učna partnerstva

Posoški razvojni center **(PRC) je v sklopu projekta** ***Grundtvig – Učna partnerstva*** **med 22. in 25. majem gostil 30 predstavnikov sedmih partnerskih držav Evropske unije (Grčije, Italije, Madžarske, Turčije, Poljske, Romunije in Velike Britanije). Projekt smo podrobneje predstavili že v eni izmed prejšnjih številk** ***Sočasnika,*** **ko smo med drugim povedali tudi to, da se rdeča nit tukajšnjih projektnih dejavnostih veže na zelišča in njihovo uporabo v kuhinji ter domači lekarni.**

Poleg nacionalne pestrosti skupino odlikujejo tudi verska in kulturna raznolikost ter pestrost v starostni strukturi tako udeležencev kot koordinatorjev projekta. Takšni sestanki, kot je bil denimo naš zadnji v Zgornjem Posočju, so koristni predvsem iz vidika reševanja morebitnih težav pri izvajanju projekta in medsebojnega spoznavanja. Po sredinem uradnem začetku, ki se je odvil v večernih urah, je projektna skupina četrtkovo dopoldne namenila analizi dosedanjega dela in reševanju zagat, ki so neizbežni del vsakega projekta. K hitremu in uspešnemu sprejemanju kompromisov je zagotovo prispevalo tudi prijetno vzdušje v bovški Stergulčevi hiši ter pogostitev članic društva ***Od ovce do izdelka*** z domačimi bovškimi jedmi.

PREDSTAVITEV PROJEKTNIH DEJAVNOSTI *– Zaradi slabega vremena se je projektna skupina s tolminskimi PUM-ovci in zeliščarjem* **Ladom Tuto** *namesto v zeliščnem vrtu sestala kar v prostorih PRC-ja. Tu so lahko gostje med drugim tudi okušali rezultate pridobljenega zeliščarsko-kulinaričnega znanja.* ***Foto: Nika Kikelj***

Priložnost za promocijo naših krajev

Popoldan smo s pridom izkoristili za spoznavanje lepot bovške in trentarske doline. Z veseljem smo se namreč odzvali predlogu odgovornih za izobraževanje lokalnih turističnih vodnikov na Bovškem, da se znanje kandidatov, potrebno za pridobitev licence iz vodenja, praktično oceni ravno med vodenjem naše skupine. Mednarodni projekti, ki jih izvajamo tako na PRC-ju kot v drugih organizacijah in podjetjih v Posočju, niso samo priložnost za sodelovanje na poslovni ravni. Tovrstna srečanja ponujajo tudi možnosti za promocijo naših krajev in ne nazadnje tudi korak naprej k razvoju turizma v Posočju.

Okus pridobljenega zeliščarsko-kulinaričnega znanja

Petek je bil namenjen predstavitvi projektnih dejavnosti. Med drugim je bil ta dan predviden za ogled zeliščnega vrta tolminskega zeliščarja **Lada Tuta** in za seznanitev z dejavnostmi, ki so jih na temo zeliščarstva pripravili udeleženci programa *Projektno učenje za mlajše odrasle* (PUM)[1] v Tolminu. Ker narava ta dan ni v izobilju zalivala le omenjenega vrta, pač pa je napajala vso Tolminsko, se je projektna skupina s PUM-ovci in zeliščarjem srečala kar v prostorih PRC-ja, kjer so mladi udeleženci predstavili svoje projektne dejavnosti. Čez leto so med drugim odkrivali tudi uporabno vrednost čemaža, akacije in drugih manj običajnih cvetočih rastlin v kuhinji, spraševali starejše o različnih receptih za sirupe, se učili na terenu ter v kuhinji in vse to znanje spremenili v končne izdelke, kot so sirupi, namazi, kruh, potice ter druge slaščice. Oblikovane in prevedene recepte so obesili tudi na svojo spletno stran (*http://pum-tolmin.weebly.com/aktivnosti.html*) in o svojih dejavnostih redno obveščali tudi »vesoljno stvarstvo Facebook-a«. Poleg tega pa so pripravili še knjižico dvojezičnih receptov. Nekaj njihovega pridobljenega zeliščarsko-kulinaričnega znanja smo lahko tudi pokušali.

Ta dan smo se odpravili še v ***Tolminski muzej*** na poučen in zabaven sprehod skozi zgodovino naših krajev, kjer sta nas pričakala in pozdravila tudi župan občine Tolmin **Uroš Brežan** in direktorica muzeja mag. **Damjana Fortunat Černilogar**. Srečanje skupine Grundtvig – Učna partnerstva pa smo polni vtisov zaključili na ***Turistični kmetiji Kranjc*** v Koseču.

Nika Kikelj, Grundtvig – Učna partnerstva, PRC

Opomba:
[1] Projektno Učenje za Mlajše odrasle *(PUM) je javno veljaven brezplačen izobraževalni program, ki mladim pomaga pri nadaljevanju prekinjenega šolanja ali iskanju (prve) zaposlitve. Program, ki ga v Zgornjem Posočju izvaja Posoški razvojni center, ponuja številne možnosti za pridobivanje izkušenj in znanj, pomembnih v vsakdanjem življenju, ponuja pa tudi priložnost za prijetno druženje ter zabavo. Namenjen je mladim med 15. in 25. letom, ki trenutno ne hodijo v šolo in so brezposelni ter bi radi dokončali šolo ali si našli zaposlitev oziroma si želijo realizirati svoje zamisli, s katerimi bi obogatili tudi lokalno okolje. Program je delno financiran iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter traja eno šolsko leto.*

GD Izobraževanje in kultura
Grundtvig
Connecting Generations
Posoški razvojni center

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina besedila je izključna odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Trojanski konj v nakupovalni košari?

O projektu *Lokalno pridelana hrana v vrtce in šole* smo v *Sočasniku* že pisali. Da malce osvežimo spomin: štiri posoške občine so s pomočjo izobraževanja želele spodbuditi in povečati oskrbo vrtcev ter šol s kakovostno, ekološko, predvsem pa lokalno pridelano hrano. Ob tem so se osredotočili tudi na vprašanje, kako naj šole in vrtci sploh pripravijo ter izpeljejo zeleno javno naročilo na način, da se bodo vanj lahko vključevali tudi lokalni ponudniki.

Po prvi delavnici *Zeleno in lokalno naročanje živil v vrtcih in šolah*, ki je bila izvedena minulo jesen (na njej so s prispevki sodelovali predstavniki ***GIZ-a Eko-Krepko***, ***Inštituta za trajnostni razvoj***, ***kranjskih vrtcev***, ***Ministrstva za kmetijstvo in okolje***, ***OŠ in vrtca Gorje*** in ***Združenja ekoloških kmetov Severne Primorske***) in je predstavljala uvod v problematiko, povezano z zelenim javnim naročanjem živil (ZJNŽ), so na posoških osnovnih šolah v maju ter junija potekale delavnice z naslovom *Prednosti lokalne in sezonske hrane za zdravje otrok ali Trojanski konj v nakupovalni košari*. Ekologinja prehrane **Maura Arh** in **Nataša Klobučar Štrancar** iz Posoškega razvojnega centra (PRC) sta staršem ter šolskemu osebju predstavile glavne razlike med različnimi načini pridelave in predelave hrane. Udeleženci so spoznali razlike med konvencionalno in ekološko pridelavo ter se seznanili z negativnimi vplivi konvencionalno pridelane hrane na organizem, psihofizične sposobnosti in zdravje otrok. S hrano oziroma z dodatki v živilih in njihovimi vplivi na organizem so namreč povezani in pogojeni številni vzroki za alergije, hiperaktivnost, agresivnost, slabo koncentracijo ipd.

UTRINEK IZ DELAVNICE *– Kot smo izvedeli na predavanjih, naj bi bil obrok, primeren za otroka, takšen, da mu nudi zanj primerno količino energije, hkrati pa mu organizma ne obremeni prekomerno s prebavo, saj mu v tem primeru ostane premalo energije za delo in koncentracijo pri pouku. Poenostavljeno povedano mora biti hrana zanj takšna, da otrok po njej zaradi omenjene preobremenitve ne bo postal utrujen.* ***Foto: Tjaša Maurič***

Kakšen je primeren obrok za otroka?

Kakšen naj bi torej bil primeren obrok za otroka? Kot smo izvedeli na predavanjih, naj bi bil takšen, ki mu nudi zanj primerno količino energije, hkrati pa mu organizma ne obremeni prekomerno s prebavo, saj mu v tem primeru ostane premalo energije za delo in koncentracijo pri pouku – poenostavljeno povedano, mora biti hrana takšna, da otrok po njej zaradi omenjene preobremenitve ne bo postal utrujen. Zato je kakovost prehrane izjemnega pomena. Tako še zdaleč ni vseeno, kje in na kakšen način je hrana pridelana. Poleg tega pa je pomembno tudi uživanje raznolike hrane (vključno s sadjem in zelenjavo) in pravilno kombiniranje živil.

Prednosti ekološko pridelane in sezonske prehrane, kot alternative konvencionalni prehrani, so številne, zato imajo šole ter vrtci s sprejemom *Uredbe o zelenem javnem naročanju* (ZeJN) širše možnosti za naročanje tovrstnih živil. Na delavnici sta izvajalki predstavili tudi nekaj primerov načrtovanja jedilnikov z živili lokalnega izvora, udeleženci pa so lahko za konec z lastnimi brbončicami okušali razliko med ekološkim in konvencionalnim izdelkom.

Nosilka projekta *Lokalno pridelana hrana v vrtce in šole* je ***Občina Bovec***, partnerji v projektu pa so še ***Občina Kobarid***, ***Občina Tolmin***, ***Občina Kanal ob Soči*** in ***Združenje ekoloških kmetov Severne Primorske***. ***Posoški razvojni center*** v projektu nastopa kot izvajalec projektnih dejavnosti.

Zeleno javno naročanje živil

V sklepni fazi projekta je v juniju potekala še delavnica *Zeleno javno naročanje živil v šolah in vrtcih – priprava razpisne dokumentacije*. Ta delavnica je bila namenjena izključno šolskemu in vrtčevskemu strokovnemu osebju, ki se ukvarja s pripravo javnih naročil za živila. Z njo so želeli prijavitelji projekta udeležencem predstaviti, kako pripraviti ZeJN za prehrano tako, da se bodo vanj lahko vključili tudi manjši lokalni ponudniki in na način, da bo naročilo dosegalo čim višjo stopnjo vključenosti ekoživil. Delavnico je vodila **Romana Ana Dolenc**, organizatorka prehrane na OŠ Janka Kersnika Brdo in zunanja strokovna sodelavka Inštituta za trajnostni razvoj v projektu *Skok naprej*. Omenjena delavnica je zaokrožila niz projektnih dejavnosti v sklopu projekta Lokalno pridelana hrana v vrtce in šole, ki se z mesecem junijem zaključuje.

Tjaša Maurič, PRC

EVROPSKA UNIJA
EKSRP
REPUBLIKA SLOVENIJA
LAS RAZVOJ
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje
Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti

Projekt Prehrana in tradicija v Zgornjem Posočju (NIP 2011) sofinancirata Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Republika Slovenija. Organ upravljanja Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

Ob zaključku usposabljanja za življenjsko uspešnost

Konec junija se v Zgornjem Posočju iztečejo večletni izobraževalni programi *Usposabljanje za življenjsko uspešnost,* ki jih je *Posoški razvojni center* v zadnjih treh letih izvajal prek projekta *Dvig ravni pismenosti.*

Javno veljavnih in za udeležence brezplačnih programih *Usposabljanje za življenjsko uspešnost* (UŽU), ki so bili namenjeni zviševanju ravni pismenosti odraslih, smo bralce v zadnjih letih redno obveščali sprva v ***EPIcentru***, kasneje pa tudi v ***Sočasniku***. Med drugim smo lahko v enem izmed intervjujev s takratno vodjo projekta **Marino Istenič** prebrali, da so posamezne programe UŽU na našem območju izvajali zaposleni na ***Posoškem razvojnem centru*** (PRC), ki so pridobili potrebno licenco, in različni zunanji sodelavci. Ti so udeležencem pomagali pridobiti temeljne spretnosti, povezane s pismenostjo (branjem, pisanem, računanjem), socialnimi veščinami, načeli vseživljenjskega učenja in aktivnega državljanstva ter učenja računalništva. Vsebine programov, ki so izhajale iz izobraževalnih potreb in zanimanja udeležencev, so tako imenovani učitelji nato prilagodili posamezni ciljni skupini. Kot že rečeno, se programi iztekajo, zato vam jih v tem sklopu tokrat predstavljamo zadnjič.

Pripravila: **Tatjana Šalej Faletič**

MOST DO IZOBRAZBE

V obdobju 2010–2013 smo na PRC-ju izpeljali tri izvedbe programa *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Most do izobrazbe* (UŽU – MI), kamor je bilo vključenih 38 udeležencev (pretežno brezposelnih). Vsebine, ki smo jih obravnavali v okviru zadnje izvedbe, ki je potekala od septembra do decembra lani, so bile naslednje:

- Zakaj se sploh izobraževati?;
- Postavljanje ciljev, načrtovanje, vrednote, motivi in osebnostne lastnosti;
- Brezposelnost in trg delovne sile;
- Kako do zaposlitve – viri in mreža informacij, analiza oglasov, pisanje vlog, ponudb in življenjepisa, telefonski ter zaposlitveni razgovor;
- ABC komunikacije;
- Obvladovanje stresa in samopodoba;
- Spoznavanje institucij v lokalnem okolju;
- Zdravje: prepoznavanje dejavnikov tveganja za zdravje, zdrav način življenja, pomen gibanja – programi hoje;
- Računalniško opismenjevanje;
- Uporaba digitalne fotografije;
- Italijanski jezik.

Srečanja v prostorih PRC-ja smo popestrili z obiskom bližnje knjižnice in tolminskega ter kobariškega muzeja.

Pripravili: **Brigita Bratina Peršin** in **Patricija Rejec**, učiteljici programa UŽU – MI

RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE Z UČENJEM

Program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Razgibajmo življenje z učenjem* (UŽU – RŽU) smo izpeljali dvakrat. Gre za program, namenjen starejšim odraslim (praviloma upokojenim in neaktivnim na trgu dela), ki si želijo pridobiti znanje in spretnosti za dejavno ter uspešno urejanje svojega življenja. Prva izvedba (2011/2012), v kateri je sodelovalo 12 upokojenk, je potekala v Centru za dnevne aktivnosti starejših občanov v Tolminu – o tem ste lahko več prebrali v lanskem Sočasniku, št. 3. Drugo izvedbo, ki je potekala v tem šolskem letu, pa smo izpeljali v sodelovanju z ***Društvom upokojencev Bovec***. V obeh so udeleženci odkrivali možnosti za razvoj in udejanjanje osebnih interesov ter talentov, s katerimi lahko obogatijo svoje življenje. V nadaljevanju z vami delimo vtise dveh udeleženk programa UŽU – RŽU v Bovcu:

*»V jeseni 2012 nas je PRC povabil v izobraževalni program UŽU – RŽU, ki je ponujal različne delavnice. Prav vsako področje je prispevalo k novemu znanju (fotografija, računalništvo, italijanščina), ročnim spretnostim (izdelava nakita, novoletnih in velikonočnih aranžmajev), spoznavanju novih odkritij pri Alzheimerjevi demenci, pravilne prehrane ter ne nazadnje s tem povezanih dnevnih športnih dejavnosti. Vse, kar je bilo ponujeno, je bila velika košara, polna različnih interesnih dejavnosti, ki so mi bile v veliko veselje. Med obiskovanjem teh dejavnosti sem spoznala nove ljudi, s katerimi sem vzpostavila pristne odnose, saj nas je družila želja po slišati, videti, ustvariti. Na koncu nam je preostal samo še obisk Ljubljane oziroma **Prirodoslovnega muzeja** in plovba z ladjico po Ljubljanici (saj je skoraj kot v Benetkah!). Kljub temu, da sem večidel svojega življenja preživela v Ljubljani, mi je bil skupen obisk našega glavnega mesta v veliko veselje. Žal mi je, da se s tem zaključujejo tudi naša vsakotedenska srečanja. V prihodnje si želim, da bi **Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport** našlo denar in ga ponovno dodelilo podeželju oziroma ljudem, ki zaradi oddaljenosti nimajo možnosti obiskovanja tovrstnih delavnic.«* (**Neda Hanc**, udeleženka UŽU – RŽU v Bovcu)

RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE Z UČENJEM** – Med obiskom prestolnice so si udeleženci programa UŽU – RŽU med drugim ogledali **Prirodoslovni muzej** in se z ladjico popeljali po Ljubljanici.* ***Foto: Jana Skočir

»Prepričana sem, da so nam, udeležencem delavnic, četrtkova jutra pomenila bistveno popestritev življe-

*nja v pokoju. Teme so bile zanimive, saj je vsak dobil kaj zase in radi smo se družili v vedrem razpoloženju. Vodji delavnic **Jana** in **Brigita** sta pogosto prisluhnili našim željam ali predlogom, zato so se med nami stkale prijateljsko-ustvarjalne vezi. V jeseni bi zelo radi nadaljevali z delavnicami. Mogoče bi lahko tudi udeleženci sami ponudili kakšno zanimivo vsebino, recimo na temo čebelarstva, učenja angleščine, slikanja, ročnih del itd. Vedeti je treba, da se lahko človek vedno nauči kaj novega.«* (**Ruža Srdoč**, udeleženka UŽU – RŽU v Bovcu)

Pripravili: **Brigita Bratina Peršin** in **Jana Skočir**, učiteljici programa UŽU – RŽU

BEREMO IN PIŠEMO SKUPAJ

Program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Beremo in pišemo skupaj* (UŽU – BIPS) je namenjen staršem, ki imajo otroka v prvem triletju devetletke in mu želijo pomagati pri učenju. Glavni namen programa je pomagati staršem pri spoznavanju načinov spodbujanja in motiviranja otroka za šolsko delo ter razvijanje sodelovalnega učenja. V triletnem obdobju (2010–2013) smo izpeljali tri izvedbe omenjenega programa, in sicer na Kamnem, v Dolenji Trebuši in na Mostu na Soči. V vseh treh izvedbah je skupaj sodelovalo 62 staršev in njihovih otrok.

Letos smo srečanja na Mostu na Soči na temo branja, pisanja, računanja in varne uporabe interneta popestrili z delavnico pisanja šempavskih pirhov, izdelavo družinske slike iz kamenčkov, obiskom ***Tolminskega muzeja*** ter ekskurzijo v Ljubljano, kjer smo si ogledali ***Prirodoslovni*** in ***Narodni muzej***.

Poigrajte se z nami in si preberite dve domišljijski zgodbici otrok, ki sta nastali po spodnjih navodilih.

Domišljijski binom

Najprej smo prebrali pravljico Obuti maček. Vsak udeleženec je nato poiskal eno asociacijo na besedo *maček* (junak zgodbe) in eno na besedo *crocs* (besedo, ki ne sodi v prebrano pravljico). Vse asociacije smo nato združili in se razdelili v dve skupini. Vsaka je napisala svojo zgodbico, v kateri je morala uporabiti vse zbrane asociacije. Te so bile: *škornji*, *noga*, *sneg*, *mijavkanje*, *kakav*, *pomlad*, *mleko*, *morje*, *grof*, *obuti*, *denar*, *jé*, *dlaka*, *čevelj*, *poletje*, *šotor*, *balon*, *noge*. Nastali sta dve popolnoma novi pravljici.

Zgodba prve skupine se je glasila: *»Obuti maček ima obute škornje in pije kakav. Ne mara snega, ima rad poletje in pomlad. Na morju se rad igra z balonom in spi v šotoru. Ko nima denarja mijavka, ker ne more piti mleka. Ker ima lepo dlako, ga ima grof zelo rad. Rad si umiva noge, zato nosi čevlje, da se ne bi umazali. Zelo rad jé zelenjavo in sladkarije.«*

In še zgodba, ki jo je spisala druga skupina: *»Grof je dobil mačka. Ta mu je prinesel denar. Imel je dolgo dlako, zato mu jo je grof moral ostriči. Maček je mijavkal, ker tega ni maral. Ker je imel bose noge, mu je grof kupil čevlje. Zdaj ga je grof poimenoval Obuti maček. Bilo je poletje, zato sta šla kampirat. Postavila sta si šotor. Obuti maček se je igral z balonom, a ker je imel dolge kremplje, je balon počil. Grof je takrat spal, zato se je prestrašil in prišel iz šotora. Tekel je okoli tabora in polil mačku mleko. Ko sta počistila mleko, sta bila izčrpana. Ker nista imela nič za piti, sta se šla osvežit v morje. Ko sta se osvežila, sta pospravila šotor in šla v mesto kupit kakav. Šla sta domov spat. Ko sta se zbudila, je bila pomlad in zunaj je padal sneg.«*

Pripravili: **Brigita Bratina Peršin** in **Jana Skočir**, učiteljici programa UŽU – BIPS

BRANJE ZA ZNANJE IN BRANJE ZA ZABAVO

Program *Branje za znanje in branje za zabavo* (BZZ), ki je namenjen razvijanju in spoznavanju družinske pismenosti, smo v Zgornjem Posočju prvič izvedli v šolskem letu 2010/2011. Vanj so se najprej vključili starši s predšolskimi otroki v Tolminu, v naslednjih letih pa še v Drežnici in Kobaridu. Posamezne izvedbe programa, ki so obsegale od 20 do 25 ur, so bile tematsko zelo pestre, skupaj pa se jih je v teh letih udeležilo 32 staršev in 39 otrok v starosti od 4 do 6 let.

Učiteljici sta tekom posameznih srečanj starše in otroke popeljale v raznovrstne pravljične svetove ter jim predstavile didaktične igre in dejavnosti za spodbujanje otrokove porajajoče se pismenosti. Udeleženci pa so lahko ob druženju z izbranimi pravljičnimi junaki, na tematskih in ustvarjalnih delavnicah, na obiskih v muzeju, knjižnici, gledališču, pa tudi s pomočjo policistov, gasilcev, Duge babe ... razvijali motivacijo za branje.

Pripravili: **Maruša Mavri** in **Patricija Rejec**, učiteljici programa BZZ

ZA UKAŽELJNE STARŠE

Več o spodbujanju družinske pismenosti lahko izveste v izobraževalnih oddajah *Z igro do pismenosti*, ki so širši javnosti dosegljive na *http://pismenost.acs.si/dvd*.

ZA RADOVEDNE STARŠE

Zlata hruška je znak kakovosti otroških in mladinskih knjig. Pridobijo ga lahko tiste knjige, ki po vsebini in izvedbi izstopajo in so zato uvrščene med odlične izdaje leta.

BEREMO IN PIŠEMO SKUPAJ** – Letos smo srečanja na Mostu na Soči na temo branja, pisanja, računanja in varne uporabe interneta popestrili z delavnico pisanja šempavskih pirhov, izdelavo družinske slike iz kamenčkov, obiskom **Tolminskega muzeja** ter ekskurzijo v Ljubljano, kjer smo si ogledali **Prirodoslovni** in **Narodni muzej**. **Foto: Jana Skočir

DIDAKTIČNE IGRE SO ODLIČEN NAČIN ZA VKLJUČEVANJE STARŠEV V IZOBRAŽEVANJE OTROK**, kar je zagotovo pomembno, saj so številne raziskave pokazale, da prav starši, ki nudijo oporo in pomoč svojemu otroku ter se z njim veliko ukvarjajo, odigrajo ključno vlogo pri njegovi uspešnosti v šoli. **Foto: arhiv PRC-ja

KNJIGE SO ZAME

20–25-urni program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Knjige so zame* je namenjen odraslim, med 16. in 64. letom starosti, ki jih veseli prebiranje leposlovja, spoznavanje bogastva umetnostnih besedil, bogatenje besednega zaklada itd. Na PRC-ju smo ta program izvedli dvakrat, v okviru programa pa so udeleženci spoznali veliko novega, predvsem pa dobili veselje do tiskane besede.

V prvo izvedbo programa, ki je potekala lani v Tolminu, se je vključilo šest udeležencev. Tedenska sre-

KNJIGE SO ZAME** – Tokrat nas je povezovalo leposlovno delo Pasja Grofica, avtorja* **Bogdana Novaka**. ***Foto: Nataša Klobučar Štrancar

čanja so potekala v prostorih PRC-ja, kjer smo v prijetnem vzdušju brali leposlovno delo avtorice **Sonje Porle** *Črni angel varuh moj* in v tem sklopu gostili popotnika **Tadeja Beguša**, ki nam je z besedo ter slikami približal svet vročine in peska. Ob zaključku programa smo se sprehodili po naši prestolnici – Ljubljani, si ogledali ***Slovenski etnografski muzej*** in obiskali ***Narodno univerzitetno knjižnico*** (NUK).

Letos pa je v Drežnici potekala druga izvedba programa. Od februarja pa vse do konca maja smo se srečevali v prostorih tukajšnje podružnične šole, pa tudi na domu ene izmed gostoljubnih udeleženk. Ob leposlovnem delu *Pasja Grofica*, avtorja **Bogdana Novaka**, se je zbiralo sedem udeleženk. Vsebino programa smo obogatili z mlado zgodovinarko **Polono Krivec**, ki nas je skozi nadvse zanimivo predavanje popeljala po poteh **Napoleona Bonaparta** in sledeh **Emilije Kraus**. V tem sklopu smo obiskali Ljubljano, kjer ponovno nismo mogli mimo NUK-a in gostujoče razstave Da Vinci ...

Pripravila: **Nataša Klobučar Štrancar**, učiteljica programa UŽU – KZ

MOJE DELOVNO MESTO

Program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Moje delovno mesto (UŽU – MDM)* je v primerjavi z drugimi UŽU programi obsežnejši, saj obsega kar 350 ur. Prvo izvedbo programa smo izpeljali v Bovcu s takrat že nekdanjimi zaposlenimi v podjetju ***Oblačila ČIB 2000 Bovec***. Zadnji dve leti pa PRC sodeluje s tolminskim podjetjem ***ITW Metalflex***. Skupno je bilo v ta program vključenih 44 udeležencev. Ti so lahko v tem času pridobili nekatera splošnoizobraževalna znanja, kot so na primer osnovno znanje tujega jezika, računalništva, komunikacije, organizacije časa in dela, obvladovanja stresnega življenja ter še kaj. Program namreč spodbuja k ustvarjalnemu oziroma inovativnemu in razmišljujočemu opravljanju dela, k nadaljnjemu poklicnemu ter osebnostnemu razvoju in k zviševanju izobrazbene ravni.

V sklopu druženja smo se tudi letos odpravili na dvodnevno strokovno ekskurzijo v sosednjo Italijo. V mestu Solaro, ki leži v bližini Milana, smo si ogledali proizvodnjo podjetja ***Elektrolux***, kamor tolminski Metalflex prodaja izdelke za pomivalne stroje.

Ena izmed udeleženk je strokovno ekskurzijo opisala takole:

»V začetku aprila se je naša skupina, ki obiskuje program UŽU – MDM, odpravila na strokovno ekskurzijo. V bolj kislem vremenu smo krenili proti Novi Gorici in se po postanku v Vrtojbi priključili na avtocesto, kjer smo se kmalu znašli v dolgi koloni kamionov, ki se je v treh pasovih vila v obeh smereh. Naš mali avtobus se je tu dobesedno izgubil. Po šestih oziroma več urah vožnje smo prispeli na cilj.

Ob prihodu pred tovarno Elektrolux je vsak izmed nas dobil svojo kartico za obiskovalce, poleg tega pa so nas opremili še z navodili o varnosti za obiskovalce. Prijazna gostiteljica nas je pospremila v prostor v drugem nadstropju. Kar se nam je zdelo še posebej zanimivo, je bilo to, da pri njih nimajo sejne sobe, govorilnice ... in da so prostore poimenovali kar po znanih osebnostih. Ena izmed njih je bila na primer ***Marilyn Monroe***. *V nadaljevanju nas je seznanila z načinom delovanja njihovega podjetja. Tu je prišlo na vrsto naše znanje angleškega jezika, ki smo ga utrjevali na prejšnjih urah našega izobraževanja.*

Sledil je prigrizek ob skodelici kave, nato pa ogled proizvodnje. Tu se je skrb za našo varnost še povečala. Na čevlje smo si morali natakniti nekakšne gumijasto- kovinske kapice za zaščito. Tudi gostiteljica se je preobula v delavske čevlje, kar je pri njih obvezno pred vstopom v proizvodnjo. Kaj kmalu smo ugotovili, da je hoja po zebrah in potkah, ki so rezervirani za pešce resnično nujna, saj je promet z viličarji, dostavnimi vozovi ter tudi kolesi precej gost. Ob tem so nas prijazno opozorili, da znajo biti njihovi šoferji kar divji, vendar so jih pred našim prihodom malo ukrotili. Ob tem smo se namuznili – ali ni pri nas podobno?

Med sprehodom po hali smo ugotovili, da je proizvodnja popolnoma avtomatizirana: spodaj so »štancali« pločevino, nad nami pa so se po tekočem traku peljali lepo zapakirani pomivalni stroji. Od začetka pa do konca vse potuje po traku, z avtomatskimi dvigali, na zgornjem nadstropju pa že čakajo vlakci brez voznika, ki po tri stroje odpeljejo v skladišče. Tam stojijo zgolj en dan, ker nimajo zalog. Zanimivo se nam je zdelo tudi to, da tukajšnji delavci na svojem delovnem mestu nimajo polizdelkov za več kot dve uri dela, saj jim vse dostavljajo sproti. Težko je sicer primerjati tako ogromno halo z našimi delovnimi prostori, toda verjamem, da se je med ogledom marsikomu med nami, porodila kakšna zamisel, ki bi utegnila zaživeti tudi pri nas. Ob koncu so nam v ušesih odzvanjale besede naše gostiteljice, ki je za slovo dejala, da vsak zase ne more preživeti in da le s sodelovanjem lahko postanemo močnejši ter konkurenčnejši na svetovnem trgu.

Naj se ob tej priložnosti zahvalim mojemu delodajalcu podjetju Metalflex in PRC-ju, ki sta mi omogočila ta obisk in seveda tudi ogled Milana ter njegovih znamenitosti.« (**Irena Hajnrihar**, udeleženka programa)

Pripravili: **Brigita Bratina Peršin** in **Nataša Klobučar Štrancar**, učiteljici programa UŽU – MDM

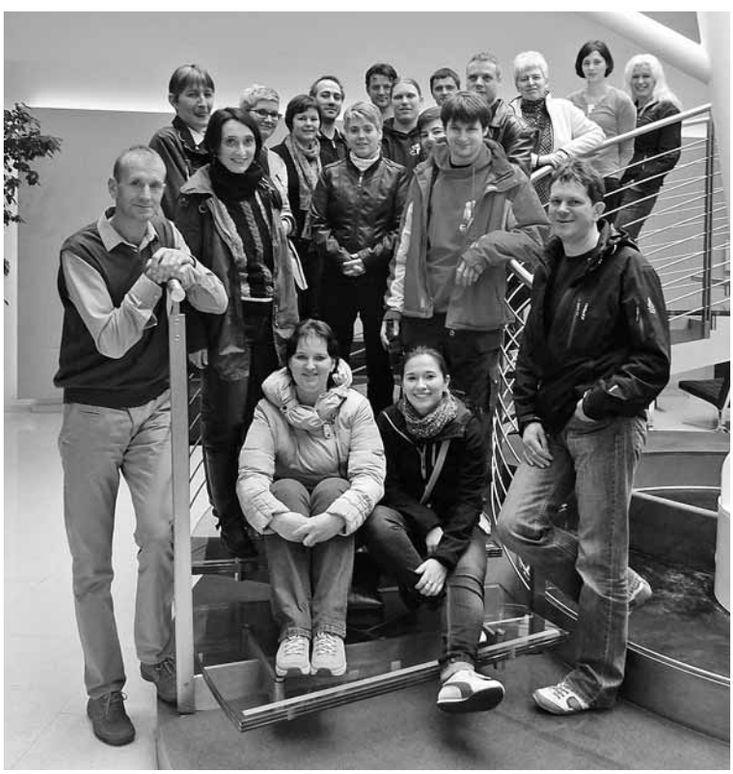

PROGRAM MOJE DELOVNO MESTO**, v katerem PRC že drugo leto zapored sodeluje s tolminskim podjetjem* ***ITW Metalflex**, udeležencem omogoča, da pridobijo nekatera splošnoizobraževalna znanja. Na fotografiji so letošnji udeleženci programa skupaj s svojimi mentorji, in sicer na dvodnevni strokovni ekskurziji v italijanskem Solaru in Rimu.* ***Foto: Gorazd Skrt

MOJ KORAK

Osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti, je namenjen 120-urni program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Moj korak* (UŽU – MK). Za bolj kakovostno življenje

PROGRAM MOJ KORAK *je namenjen osebam, ki v vsakdanjih življenjskih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti. V treh letih je program skupno obiskovalo 26 uporabnikov* ***Varstveno delovnega centra Tolmin****. Na fotografiji so letošnji udeleženci.* ***Foto: Katja Jarc***

(lažje obvladovanje življenjskih situacij, večjo samostojnost in odgovornost, vključevanje v različne družbene dejavnosti ter dvig samozavesti) potrebujejo tudi boljše obvladanje temeljnega znanja in spretnosti, kar je tudi cilj UŽU – MK.

PRC je program izvajal trikrat, vsakokrat v sodelovanju z uporabniki ***Varstveno delovnega centra Tolmin***. Prvo leto se je v program vključilo osem, zadnji dve leti pa po devet udeležencev, ki so vsakič znova komaj čakali, kdaj se ponovno srečamo. Pri izvedbah je sodelovala tudi mentorica **Liljana Lazar**, občasno pa sta nam vsebine obogatili še **Katja Jarc** in **Vesna Lapanja**.

Pripravila: **Nataša Klobučar Štrancar**, učiteljica programa UŽU – MK

IZZIVI PODEŽELJA

Program *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Izzivi podeželja (UŽU – IP)* je izobraževalni program za odrasle, ki udeležencem omogoča pridobitev temeljnih znanj in spretnosti, s katerimi lažje prepoznavajo ter vrednotijo lastne potenciale kot tudi izzive, ki jim jih ponuja lokalno okolje, vse z namenom izboljšanja svojega socialnega in ekonomskega položaja. PRC omenjeni 120-urni program v Zgornjem Posočju izvaja že od leta 2005, vendar se udeleženci z vsako posamezno izvedbo dotaknejo drugega podeželskega izziva. Teme, ki smo jih obravnavali v zadnjih treh letih, so tako posegle na področje turizma, priložnosti, ki nam jih ponuja 300. obletnica tolminskega punta in na okolju ter človeku prijazen način pridelana povrtnina, samooskrba in prodaja zelenjave na lokalnih tržnicah. V štiri izvedbe se je vključilo 56 udeležencev z občin Bovec, Kobarid in Tolmin. S pomočjo učiteljic, zunanjih strokovnjakov in tudi s samostojnim učenjem ter izbranimi ogledi dobrih praks, so udeleženci na posameznih srečanjih poglabljali in pridobivali nova znanja s področja turizma, komunikacije, računalništva, zgodovine, lokalnega okolja, nastopanja v javnosti, interpretacije kulturne in naravne dediščine, ročnih spretnosti, prodaje, zdrave pridelave povrtnin ter poljščin ... in še bi lahko naštevali.

Pripravila: **Patricija Rejec**, učiteljica programa UŽU – IP

IZZIVI PODEŽELJA *– Udeleženke programa UŽU – IP in zatem še študijskega krožka Med zgodovino in sodobnostjo so ročno izdelale 13 primerov ženskih oblačil, ki naj bi prikazovale vsakdanje delovno kmečko oblačilo iz časov tolminskega punta.* ***Foto: Blaž Jereb***

ZA UKAŽELJNE

Vsebine, ki govorijo o zdravi pridelavi povrtnin in samooskrbi, so zbrane v publikaciji *Iz tradicije rojena sodobnost, Pridelano in prodano doma*. V tiskani različici jo dobite na PRC-ju, v pdf obliki pa je širši javnosti dostopna na spletni povezavi *www.prc.si/publikacije/ostale-publikacije*.

ZA RADOVEDNE

Več o izbranih primerih UŽU – IP, ki jih je PRC izvedel v Zgornjem Posočju, lahko izveste v 21-minutni video predstavitvi z naslovom *Stkane zgodbe*, ki je v obliki DVD-ja brezplačno dosegljiva v ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin***. Predstavitveni filmček, ki so ga v sodelovanju s PRC-jem pripravili na ***Andragoškem centru Slovenije***, pa si lahko ogledate tudi na spletni strani *www.youtube.com/user/prcvideostran.*

Udeleženke programa UŽU – IP in zatem študijskega krožka *Med zgodovino in sodobnostjo* so ročno izdelale 13 primerov ženskih oblačil, ki naj bi prikazovale vsakdanje delovno kmečko oblačilo iz časov tolminskega punta. Ob tej priložnosti so izdale tudi dvoletni koledar. Več lahko izveste na *http://puntarke.blogspot.com.*

Udeleženci zadnjega programa UŽU – IP, ki je potekal v Kobaridu, so spoznavali lokalno hrano z vidika pridelave, predelave, tradicije in trženja. Pridobljena znanja bodo pokazali tudi širši javnosti. V juliju jih ob sobotah lahko obiščete na kobariški tržnici, kjer bodo pripravljali različne lokalne jedi (na žlico), ki ji boste lahko tudi poskusili. Naj omenimo nekaj zanimivih: enolončnica iz kaljenega fižola, enolončnica iz samoniklih zeli, bučna juha ...

Nekatere izmed udeleženk programa UŽU – IP so se včlanile v društvo ***Samooskrba Kobarid*** in sedaj svoje pridelke z vrta ali njive ponujajo na kobariški tržnici.

Urnik lokalne ponudbe na tržnici Kobarid: torek in sobota med 8. in 12. uro

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski socialni sklad

Operacijo Dvig ravni pismenosti delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013; 3. razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve 3. 2.: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.

Digitalna fotografija za popolne začetnike

Poletje je tu in z njim težko pričakovani dopustniški čas. Na tečajih računalniškega in digitalnega opismenjevanja, ki jih je *Posoški razvojni center* izvajal v okviru operacije Dvig ravni pismenosti, je med drugim padla tudi debata na temo digitalne fotografije. Ker je v pričakovanju dopustniških dni v zraku že visela želja po dokumentiranju avantur, so se začela zastavljati vprašanja v stilu: Kakšen fotoaparat kupiti?, Katere nastavitve ima digitalni fotoaparat in kako jih uporabljati? S pričujočim člankom bomo podali nekaj nasvetov za nakup fotoaparata in pogledali nekatere osnovne nastavitve, ki nam jih ponujajo tudi najbolj preprosti fotoaparati. Skratka, nekaj za popolne začetnike.

Dobra, stara modrost, bogata z vitaminom C pravi, da je najboljši fotoaparat tisti, ki ga dejansko uporabljaš za fotografiranje. Lahko pa služi tudi za nabiranje prahu, zavzemanju odvečnega prostora oziroma če ste lastnik impresivne mašine samo zaradi postavljanje pred damami ali kakšnimi tehnološko navdahnjenimi kljukci. Idealnega fotoaparata pač ni, zato dobre fotografije niso samo rezultat strojne opreme, ampak tudi drugih dejavnikov, kot so talent, priučenje »obrtniških fint« ... in vaja, ki seveda dela mojstra.

Gremo v »šoping«

Na tržišču boste danes naleteli na tri glavne tipe digitalnih fotoaparatov:

- kompaktne,
- zrcalno-refleksne (DSLR) in
- sistemske oziroma kompaktne z izmenljivim objektivom (EVIL – nekakšni »križanci« med kompaktnimi in DSLR-ji).

Večina uporabnikov bo posegla po prvi izbiri, zato bomo kakšno besedo več namenili prav njim. No, nekaterim bo že sama misel o nakupu fotoaparata odveč, saj z napredkom mobilne telefonije že sami telefoni zadostijo fotografskim potrebam.

Kompaktni fotoaparati

Danes imamo na voljo kompaktne fotoaparate, ki so lahko majhne žepne različice ali pa že kar konkretne, optično zmogljivejše »mrcine«, ki se v marsičem lahko kosajo z vstopnimi DSLR modeli. Cene na tržišču se gibljejo nekje od 60 pa tja do 500 evrov in več. Pred nakupom si vzemite čas in preglejte spletno ponudbo ali pa obiščite kakšno bolje založeno trgovino, da sploh dobite predstavo, kaj vse je na voljo in po kakšnih cenah. S tehničnimi podatki se ne obremenjujte preveč, saj boste ugotovili, da so si v določenem cenovnem razredu fotoaparati med seboj zelo podobni. Število megapikslov je bolj marketinška poteza kot kaj drugega. Pa tudi podatek o digitalnem zoomu naj vas ne zavede, saj dejansko šteje le optični zoom. Pa še kaj bi se našlo, kar bo navadnemu smrtniku prej pomagalo ustvariti zmedo kot pa nekaj oprijemljivega. Razmislite, kakšnim potrebam bo moral odgovarjati fotoaparat in kakšno ceno ste za to pripravljeni plačati. Za družinsko fotografijo bo primeren že žepni kompaktni fotoaparat, ki lahko čim širše zajame prizor (širokokotni objektiv oziroma tako imenovani »wide angle«). To vam bo prišlo najbolj prav pri fotografiranju družinskih prizorov. Ti se kar največkrat dogajajo ravno v prostorih, kjer je možnosti za *»še dva koraka nazaj, pa boste vsi na sliki«* bore malo. Za športno dejavnejše ne bo odveč razmislek o nakupu nekoliko robustnejšega fotoaparata, ki je odporen na udarce ali celo vodoodporen.

Foto: garytamin (sxc.hu)

Večji in optično zmogljivejši fotoaparati vam bodo pri fotografiranju ponudili več manevrskega prostora. Poleg naprednejših funkcij in večje zmogljivosti je zanje moč dokupiti tudi razne filtre, adapterje itd., vendar pa se morate v tem primeru pripraviti, da boste to zadevo nato tudi tovorili v torbi ali nahrbtniku.

Osebna izkušnja iz »hribolazenja« kaže, da je včasih res tečno pohajkovati z večjo »mrcino«, ko pa lahko žepna napravica povsem dostojno opravi svoje delo.

Poleg cene fotoaparata upoštevajte še, da bo lahko treba doplačati še za dodatno/rezervno baterijo, spominsko kartico, zaščitno torbico ... in še bi se kaj našlo. Čeprav večina fotoaparatov danes uporablja litij-ionske baterije, imajo tisti, ki jih napajajo klasični AA baterijski vložki eno zelo preprosto prednost. Na primer, če se vam na turističnem izletu po znamenitem mestu izpraznijo baterije, lahko nove kupite že v prvi trafiki. Podobno velja tudi za spominsko kartico, ki jo fotoaparat uporablja. Najbolje je, če je to standardna SD spominska kartica, ki jo je praktično moč kupiti kjer koli.

Nastavitve

Poleg avtomatskega načina nam fotoaparati ponujajo še druge nastavitve. Nekatere se da vklopiti z obračanjem »gumba za izbiro načina«, druge so lahko skrite v meniju oziroma pod katerim drugim funkcijskim gumbom. Pred uporabo velja prebrati navodila za uporabo. Spodaj so navedene nastavitve (ne nujno vse), ki jih boste našli na svojem kompaktnem digitalnem fotoaparatu.

Avtomatska nastavitev/Samodejni način (Auto): Gre za nastavitev, ki se jo poslužujemo najpogosteje. V tem primeru fotoaparat sam poskrbi za nastavitve in po potrebi vključi bliskavico.

Portret (Portrait): Nastavitev je primerna za portretiranje oseb (fotografiranje doprsnih fotografij), saj skuša fotoaparat ujeti sliko s čim manjšo globinsko ostrino in ustrezno mehkimi barvami. Cilj slikanja s to nastavitvijo je, da je posneta oseba na posnetku ostra, ozadje pa zamegljeno.

Pokrajina (Landscape): Nastavitev uporabimo za fotografiranje pokrajine. V tem načinu daje fotoaparat prednost globinski ostrini, saj je naš cilj, da so vsi predmeti na sliki, tako v ospredju kot v ozadju, ostri.

Šport/Gibanje (Sports/Motion): Nastavitev uporabimo za slikanje predmetov v gibanju, saj fotoaparat da v tem primeru prednost osvetlitvenemu času in poskrbi, da je ta čim krajši. Krajši osvetlitveni čas zagotovi, da je gibajoč predmet na posnetku oster in ne zabrisan.

Nočni posnetek (Night shot): Nastavitev je namenjena slikanju ponoči, na primer: slikanje osvetljenega mesta ponoči. Vendar pa bodo brez stojala ali druge fiksne podlage rezultati bolj porazni. Preveriti je treba tudi delovanje bliskavice, ki mora biti v tem primeru izklopljena. Da bi preprečili nepotrebno tresenje kamere tudi med proženjem, je dobro, da ko enkrat namestimo fotoaparat na stojalo oziroma fiksno podlago in ujamemo motiv, vklopimo funkcijo samodejnega proženja. Samosprožilec je več kot dobrodošel tudi, če smo na poti sami in bi se radi ujeli na kakem motivu ali če bi bili radi del skupinske slike pa vam manjka fotograf.

Makro (Macro): Nastavitev uporabimo za slikanje drobnih detajlov (cvetovi, žuželke itd.)

Panorama (Stich): Ta nastavitev nam pomaga, da zajamemo širše območje, kot ga lahko zajame sam objektiv. V tem načinu lahko zajamemo zaporedje slik, ki jih potem programsko združimo v eno samo sliko in s tem dobimo panoramski posnetek.

Kamera (Camera): Ta nastavitev nam omogoča, da lahko s fotoaparatom zajamemo tudi video. Novejši fotoaparati omogočajo snemanje v visoki ločljivosti (HD). Pri tem moramo biti pozorni, da nam zajeti film ne zasede celotnega prostora na spominski kartici, ki naj ima zadostno spominsko kapaciteto.

Scenarij/Program (Scenario/Program): Fotoaparati lahko, poleg zgoraj naštetih nastavitev, ponujajo še dodatne možnosti, na primer fotografiranje sončnih zahodov (sunset), zimskih motivov (snow) itd. oziroma efekte (starinsko, pop, poudarjene barve, barvni filtri ...).

Zmogljivejši kompaktni fotoaparati imajo tudi nekatere naprednejše nastavitve, kot so:

Ročno (M): Pri tej nastavitvi je avtomatika izključena, nastavitve se nastavlja ročno (čas osvetlitve, odprtost zaslonke itd.)

UTRINEK S TEČAJA – Zadnje minute srečanja so tekle, ko je iz tečajniških vrst, ki so jih povečini sestavljali člani Društva upokojencev Tolmin, priletelo vprašanje, kako se izvede neka specifična naloga v programu Word in kakšen je končni rezultat. Razložil sem jim, da je glede na njihovo trenutno znanje vse skupaj še prezahtevno, da pa jim lahko pokažem, kakšen je rezultat. V nekaj zelo hitrih potezah sem opravil celoten postopek, to pa je privedlo do začudenja in izrečenega vprašanja: *»Joj, a bomo tudi mi kdaj tako hitri kot naš učitelj?«* Sledila je tišina, ki jo je v primernem trenutku prekinila humorna pripomba: *»Ah, kje ... on bo 'ratal' počasen kot mi«.* Smeha pač na takšnih tečajih nikoli ne manjka.

Zaslonka (Av): Nastavitev nam omogoča ročno nastavitev odprtosti zaslonke, ob tem pa nam fotoaparat avtomatično nastavi čas osvetlitve.

Čas osvetlitve (Tv): Nastavitev nam omogoča ročno nastavitev časa osvetlitve, fotoaparat pa nam avtomatično nastavi odprtost zaslonke.

Foto: emospada (sxc.hu)

PA ŠE STATISTIKA ZA MOČNE V DUHU

V obdobju 2010–2013 je ***Posoški razvojni center*** v okviru operacije *Dvig ravni pismenosti* izpeljal 22 izvedb programa *Računalniška pismenost za odrasle* (RPO) in 22 izvedb programa *Računalniško in digitalno opismenjevanje* (RDO). Tečaje smo izvajali v Bovcu, Kobaridu, Podbrdu in Tolminu. V tem času je program obiskalo več kot 500 ljudi.

Na fotoaparatu se da posebej upravljati tudi z bliskavico. Največkrat so na voljo tri glavne nastavitve, in sicer vklop in izklop bliskavice ter nastavitev, ki preprečuje nastanek oziroma efekt tako imenovanih rdečih oči. Te nastanejo zaradi odboja svetlobe od očesne mrežnice. Funkcija proti rdečim očem (angleško »anti red eye«) sproži pred glavnim bliskom nekaj kratkih predbliskov, zaradi česar se zenica očesa skrči in s tem zmanjša odboj od očesne mrežnice.

Slika kot se šika

Primarni cilj, ki ga skušamo zagotoviti pri fotografiranju, je ostra slika. Ker imajo kompaktni digitalni fotoaparati avtomatično ostrenje z različno odzivnostjo, je včasih treba malo več truda in prestavljanja fotoaparata, da ustrezno izostrimo glavni motiv. Če pa bi radi, da slika zaživi še malo več kot zgolj v dokumentarni obliki, potem pa je že vredno razmisliti o tem, kako bomo v sliko zajeli neki prizor pred sabo. Na dolgo in široko bi se lahko razpisali o kompoziciji, a o tem najdete obširne zapise tako na spletu kot v knjigah, ki jih lahko dobite v lokalni knjižnici. Vsekakor ne bo odveč, če si boste vzeli čas in malo razmislili o tem, kar je pred vami: kakšen detajl, ki izstopa, zanimive linije itd.

Kje so moje slike?

Za konec velja omeniti še eno težavo, ki smo jo omenili tudi na tečajih. Včasih se zgodi, da po pomoti izbrišemo fotografije s spominske kartice ali pa je temu izbrisu vzrok kakšna druga napaka. Kakor koli že, v tem primeru velja sledeče: ker se da izbrisane slike v večini primerov še vedno rešiti in obnoviti, je pomembno, da na kartico ne zapišemo novih slik, tj. fotografiramo, ampak vse skupaj predamo kakšnemu izkušenemu fotografu ali računalničarju, ki vam bo z ustreznim programom skušal obnoviti izginule slike. Na voljo je več programskih rešitev, tudi brezplačne, kot je na primer. *Recuva* (www.piriform.com/recuva).

Za vas je motiv ujel **Nikolaj Kanon**

Viri:

- Skupina fotografi.lovci. (2013). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 11.00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://fotografi.lovci.si/nasveti-in-oprema/nasveti/14-osnovno-o-fotografiji
- Menea d.o.o. (2013). [Online]. [Citirano 26. 5. 2013; 10.20]. Dostopno na spletnem naslovu: http://dne.enaa.com/E-svet/Shopping/Nasvet-pred-nakupom-Kaksen-fotoaparat-je-pravi-zame.html
- Lezano, D. (2009). Biblija digitalne fotografije: popolni vodnik za fotografe 21. stoletja. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Operacijo Dvig ravni pismenosti delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013; 3. razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve 3. 2.: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.

Spletni drobiž

V šolskih letih 2011/2012 in 2012/2013 ste se občani treh zgornjeposoških občin lahko brezplačno vključevali v tematsko raznovrstne in pestre 50-urne izobraževalne programe. Drugi ste v *Sočasniku* sodelovali v nagradnih igrah *Bogatim, ker se učim,* s katerimi smo želeli iz naših učilnic v vaše domove pripeljati majhen delček obravnavanih vsebin.

V projekt *Splošnega neformalnega izobraževanja odraslih* (NIO), ki sta ga sofinancirala ***Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport*** *in* ***EU*** iz ***Evropskega socialnega sklada*** je ***Posoški razvojni center*** (PRC) vključil 252 oseb, ki so svoje znanje izpopolnjevale ali nadgrajevale v naslednjih programih: *Usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov*, *Digitalnica*, *Prehrana in zdravje v tretjem življenjskem obdobju*, *Pojdimo k izviru čiste vode*, *Korak naprej*, *Angleščina na poti*, *Komunikacija in gradnja odnosov z gosti v nemškem jeziku*, *Poslovna komunikacija v italijanskem jeziku* in *Slovenščina za vsak dan*. Nekatere izmed navedenih programov smo v tem času izvedli dvakrat, z junijem 2013 pa smo na PRC-ju s projektom zaključili. Vsem udeležencem, zunanjim sodelavcem, podpornikom naših izobraževalnih programov, pa tudi sodelujočim v nagradnih igrah, se zahvaljujemo za sodelovanje. Hkrati vam želimo tudi veliko uspehov pri uresničevanju želja in seveda dolgo ter brezskrbno poletje.

Preden pa se dokončno poslovimo od vas, vam ponujamo še nekaj praktičnih računalniških nasvetov, ki smo jih obravnavali na naših izobraževanjih.

Patricija Rejec, vodja projekta NIO, PRC

Bolj ali manj veščim digitalnim navdušencem smo pripravili »naborček« uporabnih spletnih strani: za pokušino in spodbudo pri samostojnem raziskovanju praktičnih spletnih orodij.

1. KO JE PREDOLG

Dolgi spletni naslovi niso vedno primerni za pisanje člankov, oblikovanje promocijskega materiala, pošiljanje prek elektronske pošte ali objavljanje na spletu oziroma raznih forumih in družabnih omrežjih, kot so Facebook, Twitter, itd. V takih primerih lahko uporabimo spletne storitve, ki nam iz naslovne mineštre pripravijo nekaj kratkega in za pisanje oziroma oblikovanje prebavljivega. Ponudnikov omenjene storitve je več, v tem članku pa bomo omenili dva, enega slovenskega in enega tujega.

Skrci.me

Kako stvar deluje? Recimo, da pišete članek o pripravi cepiča za cepljenje limone. Na spletnih straneh najdete zanimivo povezavo, ki bi jo radi navedli v članku, a ta naslov ima takšen zapis *http://www.rastline.com/forum/sadje-f49/kako-narediti-cepic-za-cepljenje-limone-t5846.html*. Namesto, da bi ta naslov vnesli v članek, ga označite in skopirate, odprete spletno stran *skrci.me* in prilepite v izbrano polje. Z miško kliknete na ukaz *Skrči*, ki vam generira kratek spletni naslov *http://skrci.me/0WXu6*.

http://skrci.me

Skrajšani naslov nato prilepite v članek, elektronsko sporočilo ...

Bitly.com

Na enak način deluje spletna stran *bitly.com*, le da je ta v angleščini. Dolg naslov skopirate v izbrano polje in kliknete na gumb *Shorten*. V tem primeru dobite skrajšan zapis *http://bit.ly/11uKbP4*.

2. NI VSE V DOLGIH KABLIH, ČE TI NE POTEGNE

Internetni naročniški paketi so opredeljeni z dvema glavnima podatkoma, ki predstavljata hitrost v smeri iz interneta (»dol poteg« *–download*) in v smeri proti internetu (»gor poteg« *–upload*). Skratka, kako hitro podatki potujejo do nas in kako hitro od nas. Hitrost se meri v megabajtih na sekundo (Mbit/s). Če menimo, da nam internet deluje prepočasi, lahko hitrost tudi preverimo.

www.speedtest.com

Načinov za meritev hitrosti internetne povezave je več, navadnemu uporabniku pa bo še najbližje testiranje s pomočjo spletne strani *www.speedtest.com*. Dovolj je, da v brskalniku odpremo navedeno stran in ko se nam ta naloži, kliknemo na gumb *Begin test*. Ko se test zaključi, se nam na ekranu izpišeta obe hitrosti. Če so odstopanja velika, potem je treba preveriti ali je vzrok na naši strani (neustrezno nameščena strojna ali programska oprema, virusi, itd.) ali pa smo srečneži, ki jim je uspelo zakupiti mesečno naročnino po principu maček v žaklju.

www.speedtest.com

3. KOMU ALI ČEMU SLUŽI TA STRAN?

Če se znajdete v zadregi, kako bi določeno besedo ali besedno zvezo pregibali (sklanjali), potem si lahko pomagate z brezplačno spletno storitvijo, ki jo ponuja slovensko podjetje ***Amebis***. V brskalnik vpišete *besana.amebis.si/pregibanje* in dobili boste dostop do predstavitvene različice pregibnika Amebis Besana 4.1. V polje *Oblika za pregibanje* vpišete besedo in kliknete na gumb *Pregibaj*. Na zaslonu se vam izpišejo pregibne oblike v vseh šestih sklonih ednine, dvojine in množine.

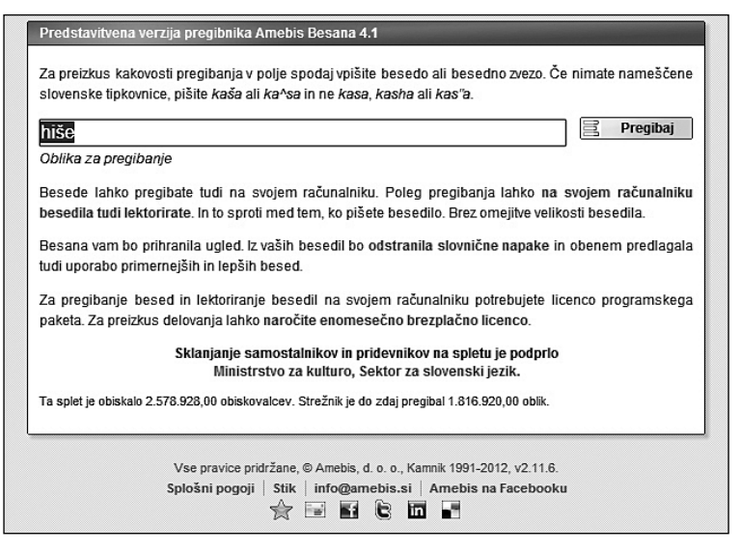

http://besana.amebis.si/pregibanje služi za sklanjanje.

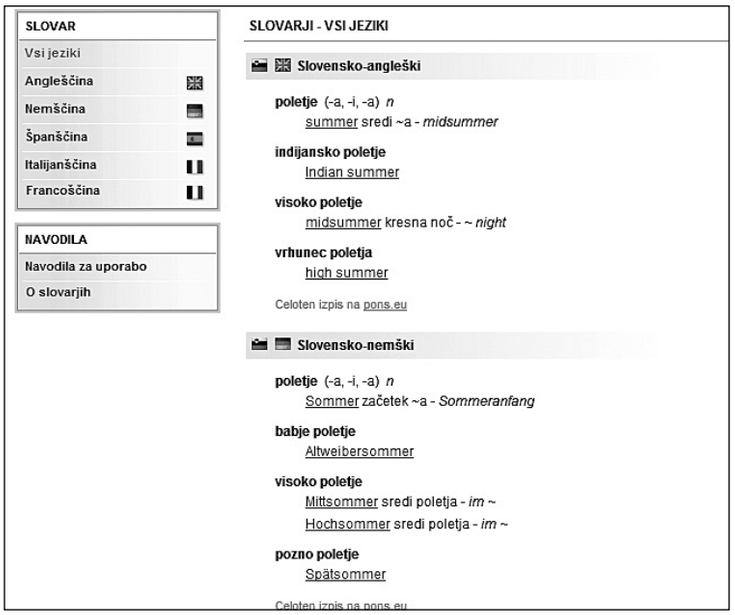

http://slovarji.najdi.si

https://europass.cedefop.europa.eu/editors/sl/#/cv/compose

4. »NEIN GRAZIE«, MAMA?

Googlov Prevajalnik je lahko uporabna zadeva, toda včasih nam za prevajanje besed prav pridejo slovarske definicije zaradi raznolikega pomena besed in besednih zvez ter njihove stavčne uporabe. Spletni brskalnik *Najdi.si* ima v svoji ponudbi tudi osnovni nabor slovarjev za naslednje jezike: angleščina, nemščina, italijanščina, francoščina in španščina. Ko smo enkrat na strani *Najdi.si*, nad iskalnim poljem izberemo zavihek *Slovarji*. Besedo, ki jo hočemo prevesti, vnesemo v polje in kliknemo na gumb *Najdi*. Če hočemo iskanje omejiti samo na en jezik, je dovolj, če v levem meniju kliknemo na izbrani jezik.

5. ŽIVLJENJEPIS

Stare, skoraj esejske oblike življenjepisov so se že zdavnaj poslovile. Delodajalci danes pričakujejo pregledno in smiselno strukturirano obliko, kjer je moč takoj razbrati ključne podatke. Lično oblikovanje življenjepisa nam omogoča spletna *Europass*, saj nam, kot pravijo na svoji spletni strani, ponuja *»dogovorjeno evropsko obliko za sistematično in celovito osebno predstavitev«*.

www.europass.si

V spletni brskalnik vpišemo naslov *www.europass.si* in nato na v meniju na desni strani izberemo Europass življenjepis. Osnutek življenjepisa lahko prenesemo na računalnik in ga tam izpolnimo, še lažje pa je, če življenjepis izpolnimo kar na spletu. Vmesnik je dovolj pregleden in razumljiv, da nam na tem mestu ni treba posebej podajati navodil za izpolnjevanje, neizpolnjena polja pa se bodo samodejno odstranila. Izpolnjen življenjepis lahko prenesemo na računalnik v različnih formatih, in sicer: kot PDF datoteko, kar nam omogoča samo branje in tiskanje; kot Wordov dokument, kar nam omogoča še naknadno urejanje in kot XML zapis. Ta format datoteke omogoča prenos iz računalnika na strežnik in poznejšo posodobitev, ni pa mogoče tiskanje z grafično podobo Europass-a.

Zmerno spletkaril **A. Poberaj**

Viri:

- Skrci.me. (2013). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 11.00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://skrci.me/#
- Bitly™. (2013). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 11.30]. Dostopno na spletnem naslovu: https://bitly.com/
- Ookla (2013). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 12.00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.speedtest.net/
- Amebis d.o.o. (1991–2012). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 13.00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://besana.amebis.si/pregibanje/
- Najdi.si (2013). [Online]. TSmedia. [Citirano 20. 5. 2013; 13.30]. Dostopno na spletnem naslovu: http://slovarji.najdi.si/
- Europass. (2005). [Online]. [Citirano 20. 5. 2013; 14.00]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.europass.si/

Ker smo s prejšnjo nagradno igro *Bogatim, ker se učim* poželi rekordno število zanimanja za sodelovanje (nekateri ste nam vrnili celo po več kupončkov), smo se odločili, da poleg treh izžrebanih knjig kuharske mojstrice **Emilije Pavlič**, vsem ostalim sodelujočim podarimo tolažilne nagrade. Ob tem naj vam še namignemo, da boste lahko Emilijinim nasvetom prisluhnili že kmalu, saj bo septembra obiskala Poljubinj (spremljajte obvestila v Sočasniku, na spletni strani PRC-ja in spletni strani Krajevne skupnosti Poljubinj-Prapetno).

In kdo so tokratni srečni nagrajenci? Naš zvesti sodelavec **Marko Leban** je iz kupa prejetih kupončkov (mednje smo umestili tudi vse tiste, ki ste nam svoj odgovor poslali prek e-pošte) potegnil naslednje nagrajence:

1) Kuharska knjiga ZA OTROKE KUHAJMO ZDRAVO (za majhne in velike s priloženo zgoščenko), ki je bila leta 2005 imenovana med 18 najboljših kuharskih knjig na svetu v kategoriji za otroke in zdravo prehrano:

- **Stella Medved**, Srpenica

2) Kuharska knjiga MAMICA NAUČI ME KUHATI, ki je leta 2011 na mednarodnem sejmu kuharskih knjig v Parizu prejela naziv »Najboljša na svetu« (z lastnoročnim podpisom avtorice):

- **Matic Kavčič**, Vrsno
- **Vida Kemperle**, Podbrdo

Tolažilne nagrade:

3) Knjižica receptov JEDI IZ ZGORNJEGA POSOČJA, ki jo je leta 2013 izdala in založila ***Občina Kobarid*** (širši javnosti je brezplačno dostopna na spletni strani *www.prc.si*):

- **Zala Kacafura Stanič**, Most na Soči
- **Ingrid Kovačič**, Ladra
- **Tadeja Muznik Kapitan**, Drežnica
- **Cilka Podgornik**, Poljubinj
- **Marija Šavli - Marica**, Idrsko

4) Knjižico receptov JEDI IZ SIROTKE IN SKUTE, ki jo je leta 2011 izdal in založil ***Posoški razvojni center*** (širši javnosti je brezplačno dostopna na spletni strani *www.prc.si*):

- **Elis Batištuta**, Hum – Kojsko,
- **Božena Blazetič**, Kneža
- **Aleksandra Božič**, Tolmin
- **Dragica Faletič**, Livek
- **Jožica Podgornik**, Gorenja Trebuša

5) Priročnik IZ TRADICIJE ROJENA SODOBNOST – PRIDELANO IN PRODANO DOMA z recepti iz različnih žitaric, ki ga je za ***Občino Kobarid*** letos pripravil ***Posoški razvojni center*** (širši javnosti je publikacija dostopna na spletni strani *www.prc.si*):

- **Vilma Bonča**, Podbrdo
- **Darija N. Gerbec**, Tolmin
- **Fabio Košuta**, Idrija pri Bači
- **Anka Leban**, Dolje
- **Ksenija Šturm**, Volarje

6) PREDPASNIK:

- **Sandra Kozorog Košuta**, Prapetno
- **Ana Matelič**, Mlinsko
- **Mirjana Mišič**, Tolmin
- **Štefanija Rosič**, Most na Soči
- **Mojca Rutar**, Tolmin
- **Irena Čušin Benko**, Robič

NAGRADNA VPRAŠANJA »BOGATIM, KER SE UČIM«

Tokrat se boste, če boste izpolnili kratko anketo, lahko potegovali za eko vrečko presenečenja iz blaga, v kateri boste med drugimi uporabnimi stvarmi našli tudi USB ključ v velikosti 8 GB.

Na ***Posoškem razvojnem centru*** (PRC) si namreč že vrsto let prizadevamo, da bi vam ponudili zanimive **BREZPLAČNE** izobraževalne programe. Zanimanja zanje je veliko. Zato se s tem kratkim vprašalnikom, v želji, da bi preverili vaše zanimanje po nadaljnjem vključevanju v različne tematske izobraževalne programe, obračamo na vas in vas vabimo, da izpolnjeno anketo do 5. avgusta 2013 pošljete na naslov: Uredništvo Sočasnika (Posoški razvojni center), Ulica padlih borcev 1 b, 5220 Tolmin. Odgovore pa nam lahko do omenjenega datuma posredujete tudi prek e-pošte: socasnik@prc.si.

Bogatim, ker se učim – ANKETA:

1. V katere brezplačne tematske programe bi se bili pripravljeni vključiti oziroma katere vsebine vas zanimajo?

a) jezikovni tečaji (navedite, kateri jeziki vas zanimajo): _____

b) računalniški tečaji

c) kuharski tečaji

d) drugo (navedite): _____

_____

2. Bi se bili pripravljeni vključiti tudi v samoplačniške izobraževalne programe in koliko bi bili pripravljeni največ odšteti za 30 urni program?

a) od 50 do 100 evrov

b) od 100 do 150 evrov

c) od 150 do 200 evrov

d) od 200 do 250 evrov

e) več kot 250 evrov

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Telefon ali e-pošta: _____

BOGATIM, KER SE UČIM

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Operacijo Splošno neformalno izobraževanje odraslih delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Utrinki

SKUPAJ SMO ODŠLI K IZVIRU ČISTE VODE

Tolminska – Pomenu vode, ki prekriva kar 70 odstotkov našega planeta, v zadnjih letih upravičeno posvečamo vedno več pozornosti. Kljub obilju vodnega bogastva se namreč zmeraj bolj srečujemo s težavami, ki se zaradi naraščajočih potreb prebivalstva, onesnaževanja in podnebnih sprememb vežejo na razpoložljivost ter pomanjkanje kakovostne pitne vode.

Ozaveščanju o vlogi vode, poznavanju njenih lastnosti in ohranjanju njene kakovosti, je bil namenjen zelo zanimiv program z naslovom *Pojdimo k izviru čiste vode.* Ta je v organizaciji Posoškega razvojnega centra (PRC), v okviru projekta Splošnega neformalnega izobraževanja odraslih (NIO), potekal od sredine letošnjega februarja pa vse do konca maja. Udeleženci programa smo bili izjemno zadovoljni z izborom tematskih predavanj, ki so iz različnih zornih kotov osvetlila problematiko stanja voda na splošno, še posebej pa v Zgornjem Posočju. V sklopu tega smo se dotaknili tudi ohranjanja vodnih virov, oskrbe s pitno vodo in čiščenja odpadnih voda. Najraje smo se udeleževali pohodov v naravo, v teku katerih smo spoznali bogato doto izvirov, slapov in vodotokov v naši širši okolici: izvir ter slap pod Bino skalo nad Čiginjem, izvir Grofove vode, slapove Sopotnice, slap Kozjak, izvir Dicove vode, slap Sopota, izvir Babja sitnost pri Podmelcu in slap Pršjak v Trebuši. Z radovednostjo smo spremljali prikaz jemanja vzorcev za analizo mikrobiološke in kemijsko-fizikalne sestave vode. Z veseljem smo tudi obnovili znanja o prvi pomoči ob možnih nezgodah v naravi. Navdušeni smo bili nad številnimi kotički in objekti dediščine na območju, ki so nam iz pripovedovanja dobro poznani, pa jih kljub bližini sami ne obiščemo. Odkrilo se nam je veliko lokalnih zanimivosti, geografskih, geoloških in kulturno-zgodovinskih posebnosti, za katere doslej nismo vedeli.

POJDIMO K IZVIRU ČISTE VODE *– Udeleženci projekta NIO niso bili zadovoljni samo z izborom tematskih predavanj, ki so iz različnih zornih kotov osvetlila problematiko stanja voda pri nas in po svetu, ampak so na lastni koži spoznali tudi doto izvirov, slapov in vodotokov v naši širši okolici.*

Posebej želimo pohvaliti mentorico programa **Natašo Klobučar Štrancar** iz PRC-ja, ki se je s pripravo in izvedbo programa nadvse potrudila, kar dokazuje pestrost vsebin, izbor predavateljev ter vodnikov na pohodih v naravo in ne nazadnje zadovoljstvo udeležencev, ki se ob zaključku kar nismo hoteli raziti. Strokovnost izvedbe in pahljača obravnavanih tem nam bo motivacija za lastna raziskovanja narave ter dediščine in nadgradnjo pridobljenih izkušenj.

Besedilo in foto: Mojca Rutar, udeleženka programa Pojdimo k izviru čiste vode

Občina Bovec

Intervju z bovškim županom ob občinskem prazniku

KLJUB KRIZI SE OBČINI OBETA KAR NEKAJ NOVIH NALOŽB

Po ustaljeni navadi smo tudi tokrat ob skorajšnjem občinskem prazniku bovškemu županu zastavili nekaj vprašanj, ki se vrtijo okoli aktualnega dogajanja v občini. Kljub temu, da občino v zadnjem času pestijo različne nadloge, ki občanom povzročajo številne preglavice, smo pogovor z županom *Sinišem Germovškom* namensko začeli z nekoliko bolj svetlimi dejavnostmi, ki bovški dolini prinašajo nov in boljši jutri. Seveda pa smo se v nadaljevanju dotaknili tudi tistih manj prijetnih dogodkov.

Kot pravi svetovno znani mislec dr. **Edward de Bono**, je treba pri vsaki stvari najprej poiskati dobre, svetle ozirom pozitivne stvari ter se šele nato soočiti s temno platjo, ki človeka prizemlji. V nasprotnem primeru se namreč zavijemo v temo in naši možgani ne zmorejo več najti ničesar pozitivnega. Zato si za začetek poglejmo, kaj se bovški občini dobrega obeta.

Šolsko leto se je zaključilo. Medtem ko si bodo učenci in učitelji, pa najbrž tudi starši, nekoliko oddahnili, vas že čakajo dejavnosti za izgradnjo nove šole z vrtcem na Žagi. Nam lahko o tej naložbi poveste kaj več.

Pogodba z izvajalcem ***Jelovico*** je podpisana, tako da konec junija steče uvedba v delo, s prvim julijem pa se začne rušenje stare šole in gradnja nove na istem mestu kot doslej. Gre za sodobno, dovršeno montažno gradnjo, ki upošteva zahteve varčne naložbe. Predvidena sta dva oddelka vrtca in trirazrednica za šolarje iz Žage ter Srpenice, zgradba pa bo služila tudi za potrebe krajanov. Za investicijo bo treba odšteti okoli 1.660.000 evrov – del sredstev je odobrenih iz kvote regijskih programov severnoprimorske regije, del jih bomo pridobili iz 21. člena o sofinanciranju občinske infrastrukture, k temu pa je treba prišteti še lastna sredstva iz občinskega proračuna. Zaključek gradnje je predviden v februarju, kar pomeni, da se bodo lahko takrat otroci iz vrtca in učenci, ki bodo v času gradnje premeščeni v Bovec, ponovno vrnili na Žago.

BOVŠKI ŽUPAN SINIŠA GERMOVŠEK *(desno) ob podpisu pogodbe, s katero je Ministrstvo za obrambo v občinsko upravljanje brezplačno predalo nekatere nepremičnine.* ***Foto: T. Š. F.***

Spremembe se menda obetajo tudi šolarjem v Soči. Kaj konkretno imate v načrtih in o kakšni vrednosti je govora?

Letos bo izvedena ureditev športne infrastrukture na in ob podružnični šoli v Soči, drugo leto pa še ureditev trga v Trenti. Projekt je vreden 545.000 evrov in je sofinanciran iz ukrepa ***Ministrstva za kmetijstvo in okolje*** za urejanje vaških jeder ter je edini projekt v naši regiji, ki je dobil odobrena sredstva v višini 332.000 evrov. S tem bodo naši šolarji pridobili sodobno športno infrastrukturo. Ta bo s pridom služila tudi programu, ki bo izvajan s pomočjo centra za šolske in obšolske dejavnosti, Trenta pa bo s tem dobila urejen glavni trg, na kar se že dolgo čaka.

Če se za trenutek pomudiva še pri letošnjem občinskem proračunu. O kolikšni vrednosti je govora in kateri projekti so, poleg že omenjenih dveh, tisti, ki bodo zaznamovali letošnje leto?

Letošnji proračun seže nekaj nad 8,5 milijona evrov in moram reči, da smo kljub krizi ohranili veliko investicij. Začeli smo z gradnjo mrliške vežice v Čezsoči, obnovili dotrajane sanitarije v telovadnici in nekaj brvi, ki so bile uničene v novembrski poplavi, izdelujejo pa se tudi načrti za kanalizacijo ter čistilno napravo v Kalu - Koritnici. Ob vsem tem bomo nadaljevali z gradnjo letališke infrastrukture, pa tudi z manjšimi posegi na lokalnih cestah.

NA ODPRTJU OTROŠKEGA FESTIVALA PESMI IN PLESA. Foto: Tatjana Šalej Faletič

Občina Bovec 4. julija praznuje tudi svoj praznik. Letošnje nagrajence in njihove zasluge bomo sicer podrobneje predstavili v prihodnji številki, kljub temu pa nam lahko že pred samo podelitvijo zaupate, kdo vse bo letos prejel občinska priznanja oziroma nagrade.

Občinska priznanja bodo letos dobili vsi, ki so jih predlagatelji ocenili kot dejavne in zaslužne za napredek različnih dejavnosti pomembnih za našo lokalno skupnost in okolje. Komisija je predloge pregledala in se nato odločila, da bo letos naziv častnega občana prejel dr. **Janez Gabršček**. Dobitnik plakete Občine Bovec je **Davor Gašperčič**, denarne nagrade pa **Peter Della Bianca**. Tu pa so še prejemniki letošnjih priznanj, in sicer **Miloš Domevšček**, **Tina Fratina Žagar** in ***Društvo od ovce do izdelka***. Ob tej priložnosti vsem skupaj iskreno čestitam ter se jim zahvaljujem za njihov pomemben prispevek.

Če se sedaj dotakneva še tistih nekoliko manj prijetnih dogodkov, ki v zadnjem času zaznamujejo vašo občino ... Še nedolgo tega smo v *Primorskih novicah* lahko prebrali, da je direktor *ATC Kanin, Bovec d. o.o.* v začetku junija za matično družbo in njeni hčerinski podjetji *ATC Upravljanje d.o.o.* in *ATC Turizem d.o.o.* vložil predlog za stečaj. Vendar pa, kot navaja omenjeni časnik, ta hip ne premorejo 12.000 evrov za predujem, zato se *»postopki za omenjene tri družbe ne morejo začeti. Preostane jim le to, da zaprosijo za brezplačno pravno pomoč. Poletna sezona na Kaninu je že vnaprej šla po gobe ...«* Se je od

takrat pa do danes že kaj spremenilo? Obstajajo kakšne nove zamisli, ki bi utegnile kakor koli pomagati tukajšnjim turističnim ponudnikom, da ne bodo ostali povsem brez dejavnosti, ki jih je do nedavnega ponujal Kanin?

V zvezi s smučiščem Kanin se dogaja veliko. Dogodki se vrstijo in prehitevajo, vendar se konkretnega ne zgodi dovolj, da bi vedeli, kaj nas čaka v prihodnosti. Dogajajo se tudi dezinformacije in izmišljene informacije, kar je za reševanje zapletenega problema vse prej kot dobro. Direktor vseh družb je vložil predlog za stečaj, za kar smo nekateri lastniki izvedeli iz medijev, vendar predlog ni šel v obravnavo, ker ni bila vplačana sodna taksa. Na nedavnem sestanku treh večjih lastnikov je bil sklenjen dogovor, da se poskusi z upniki družbe ***ATC Kanin, Bovec d. o.o.*** dogovoriti za prisilno poravnavo in če dogovora ne bo, potem je stečaj zelo verjeten ter neizbežen izid. Velika škoda je, da ni bila sklicana skupščina družbe, na kateri bi lastniki odločali o ključnih zadevah, ne nazadnje imamo neoperativen nadzorni svet, direktor je dal odpoved, tako da bo treba poiskati novega in še vrsto drugih odločitev je treba sprejeti. Skupščina, ki sem jo sklical kot predstavnik ***Občine Bovec*** za 2. julij, bo preložena, in sicer zato, da na dnevni red uvrstimo vsa vprašanja, ki zadevajo sedanjost in prihodnost smučišča Kanin. Naša občina bo v teh dneh na resorno ministrstvo vložila vlogo za pridobitev nepovratnih sredstev za novo infrastrukturo na smučišču Kanin in znana bodo jasna izhodišča, kako dalje – predvsem bo znano, koliko nepovratnih sredstev lahko pridobimo za gradnjo dostavne žičnice kot javne infrastrukture. Glede možnosti, da izvedemo popravilo in vse potrebno za obratovanje naprav v prihodnji zimi, pa so mnenja zelo deljena o tem ali je to realno možno. Dejavnosti v tej smeri so še vedno aktualne in intenzivne, vendar je dejstvo, da se čas za pravočasno naročilo vseh potrebnih nadomestnih delov izteka in tudi stroški za zagon so veliko višji od zneskov, ki krožijo v javnosti. Dokler obstaja možnost, je treba narediti vse, da se zagotovi obratovanje. V vsakem primeru moramo narediti nabor vseh aktivnosti v zimskem času in takoj v jeseni pripraviti selekcijo ter vse potrebno za njihovo izvedbo. Gre za ureditev prog za tek na smučeh, manjših smučišč, sankališč in podobno. Zagotoviti je treba nosilce posameznih programov, finančna sredstva in način izvedbe, tako da bomo, ko nastopijo pogoji, pripravljeni ter bomo izpeljali dogovorjeno.

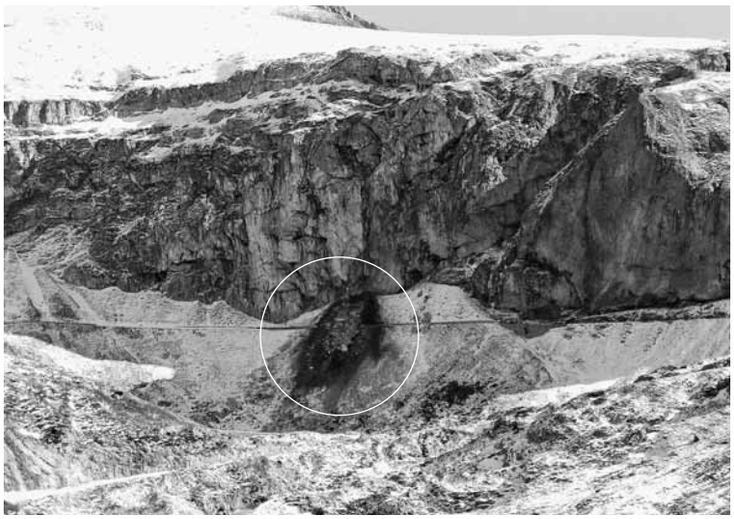

VARNOST DOSTOPA DO MANGARTSKEGA SEDLA *je ogrožena zaradi jesenskega skalnega podora na območju rdečega roba.* ***Foto: Sašo Komac***

Občini letos ni preveč naklonjena niti Soča, ki je na račun človeških življenj terjala svoj davek. Vmes je bilo slišati celo grožnje, da bodo inšpektorji prepovedali plovbo, če struga ne bo očiščena. Do tega k sreči ni prišlo. Zakaj in kakšna je trenutna situacija na Soči?

Tragična dogodka sta že na začetku sezone na reki Soči terjala visok davek in odziv je bil intenziven ter tudi nekoliko paničen. Reševati problem z grožnjami nikakor ni na mestu, saj prepoved gospodarske dejavnosti ne pride v poštev. S tem bi vzeli kruh mnogim mladim ljudem in njihovim družinam, kar je v času velike krize še toliko bolj nedopustno. Obstajajo različni pogledi, kako dvigniti varnost plovbe po reki Soči, čeprav stoodstotne varnosti ni mogoče zagotoviti. Prav tako ni mogoče zanjo prevzeti kazenske in materialne odgovornosti. Dejstvo je, da moramo narediti korak naprej in to je skupen projekt ter skupna odgovornost lokalne skupnosti, države in uporabnikov. Pomemben je bil sestanek na ***Ministrstvu za infrastrukturo in prostor***, kjer smo se dogovorili, da bo ministrstvo pripravilo izhodišča, na podlagi katerih bomo dopolnili oziroma prenovili veljavni odlok. Bistveno je, da pri tem sodelujejo vsi vpleteni, da se ne bo zgodilo, da bo nov odlok, ki ga bodo sprejele vse tri posoške občine v enakem besedilu, predmet kritike in nezadovoljstva še preden se posuši tekst objave v Uradnem listu RS. Z gospodarskim združenjem raftarjem smo se dogovorili, da umirimo strasti in vsi skupaj vložimo napor ter energijo, da bo nov odlok zadovoljivo rešil vsa odprta vprašanja.

Nadlogam pa še ni videti konca. Ta hip vam preglavice povzroča tudi dostop do Mangartskega sedla. Kaj se pravzaprav dogaja?

Res nam tudi letošnje leto ni preveč naklonjeno, saj se težave in nadloge kar vrstijo. To sezono bo namreč otežen dostop do mangrtskega* sedla, saj je jesenski skalni podor na območju rdečega roba razkril, da je varnost udeležencev na tem odseku zelo ogrožena. Sprejeta je bila odločitev, da se cestišče očisti, vendar se promet na tem odseku ne dovoli, ker je nevarnost prevelika. Kratkoročno se bo tako pred zaporo prometa uredilo parkirišče in obračališče (pentlja), da bo kolikor toliko zagotovljen promet do najvišje točke v državi, na katero se je možno pripeljati za avtomobilom. Trajna rešitev je galerija pod previsnim rdečim robom, kar je povezano z zelo visokimi stroški in posegom v okolje. Zanimiva je tudi idejna rešitev, ki predvideva razširitev ceste do planinske koče in od tu dalje v dveh ovinkih priklop na obstoječo cesto. V tem primeru je poseg v prostor manjši, pa tudi stroškovno je zadeva nekajkrat cenejša. Vsekakor pa moramo zadrego rešiti čim prej, saj je mangrtska* cesta v poletnem času zelo obiskana in ne smemo dovoliti, da zaradi prometnih težav izgubimo turistično točko s potencialom, ki še ni v celoti izrabljen.

Kljub zapletom z reko ste v maju skupaj z *Občino Kobarid* prav na Soči gostili Evropsko prvenstvo v kajak spustu. To za Bovec ni bilo prvič. Pa vendarle. Kaj je to pomenilo za vašo občino?

Tovrstni dogodki so zelo pomembni za promocijo in prepoznavnost Posočja, zato smo tudi v naši občini prevzeli velik delež v organizaciji evropskega prvenstva. Dogodek smo nameravali združiti z otvoritvijo poletne sezone, kar nam ni v celoti uspelo, saj nam je slabo, zelo nenaklonjeno vreme odneslo udarni del programa. Kljub temu ni razloga za nezadovoljstvo. Ko bo prišla naslednja priložnost za podoben dogodek, bo občina po mojem mnenju spet zraven.

Trenutna denarna situacija je oklestila tudi drugo, predvsem kulturno dogajanje na Bovškem. Festivala Kluže letos ne bo, kljub temu pa se bo pri vas zvrstilo nekaj tradicionalnih dogodkov. Katere bi še posebej izpostavili?

Že lani je programski svet sprejel odločitev, da festivala ne bo. Ko sem prevzel mesto župana, sem se odločil, da izvedemo skrajšano verzijo festivala, da ne bi prekinjali tradicije. Letos je programski svet ponovno potrdil odločitev, da festivala ne bo in zaradi tega ter finančnega stanja – v preteklosti je namreč pomemben del finančnih sredstev prispevalo Ministrstvo za kulturo – v proračunu ni postavke za festival. Tako Festivala Kluže po enajstih letih letos ne bo. Škoda.

Res pa je, da bo prireditveno dogajanje na območju občine kljub temu pestro in bogato. Naj izpostavim Trentarski glasbeni forum, Kmečke igre, Čomparsko noč, Bovški tek, Mednarodni folklorni festival, 110-letnico gasilskega društva Bovec, številne koncerte Orkesterkampa v juliju, Kolesarski vzpon na Mangrt* ... Vljudno vabljeni.

Za konec še skok na po navadi težko pričakovani dopust. Kje in kako si župan Bovca polni svoje baterije?

Prav veliko dopustovanja letos ne bo. Žal je dinamika in zahtevnost dogodkov takšna, da mi zmanjkuje časa za rekreacijo oziroma tek. Kljub temu nekaj dni za polnjenje baterij bo in tu je družinska izbira morje.

Pripravila: **Tatjana Šalej Faletič**

Opomba uredništva:
* Ker gre za dobesedni govor, uredništvo dopušča zapis Mangrt, ki sicer s slovničnega vidika ni pravilen, vendar je med domačini v rabi.

VELIKA REŠEVALNA VAJA**, ki je zadnji dan srečanja potekala na območju Stola na planini Božca, je med udeleženci pritegnila največ zanimanja. **Foto: David Štulc Zornik

V VAJI, KJER JE SODELOVALO 76 PRIPADNIKOV RAZLIČNIH REŠEVALNIH ENOT**, vključenih v sistem zaščite in reševanja, ter helikopter **Slovenske vojske**, so bili prikazani vsi elementi gašenja, iskanja in reševanja ponesrečencev v visokogorju ter visoka usposobljenost reševalnih enot. **Foto: Andrej Lampret

Velika reševalna vaja pritegnila največ zanimanja

V okviru projekta A3-NET *Krepitev in mreženje malih letališč na Jadranskem območju*, ki je sofinanciran iz EU programa Jadransko čezmejno sodelovanje IPA 2007–2013, je med 6. in 8. junijem potekala tridnevna delavnica z naslovom *Gašenje gozdnih požarov in iskanje pogrešanih oseb v visokogorju ter reševanje ponesrečencev iz divjih rek*. Pri organizaciji delavnic, ki so se jih udeležili tudi gasilci projektnih partnerjev iz Nikšića, Livna, Tomislavgrada in mesta Rab, sta vodilnemu partnerju, ***Občini Bovec***, na pomoč priskočili ***Gasilska zveza*** (GZ) ***Bovec*** ter ***Štab civilne zaščite*** (CZ) ***Občine Bovec***.

Prvi dan srečanja je po nagovoru bovškega župana in vodje projekta A3-NET sledila predstavitev slovenskega gasilstva ter ***Prostovoljnega gasilskega društva*** (PGD) ***Bovec***. V nadaljevanju so si gostje ogledali mesto in muzejsko zbirko 1. svetovne vojne **Iva Ivančiča**. Drugi dan so udeleženci najprej prisluhnili predstavitvi ***Gamsov*** – gasilske enote za gašenje v visokogorju, nato pa še opisu delovanja in usposabljanja članov društva ***Gorske reševalne službe*** (GRS) ***Bovec***. Sledilo je predavanje o organiziranosti CZ v občini in ***Uprave RS za zaščito in reševanje***. V popoldanskih urah je v Logu pod Mangartom potekal voden ogled plazu Stožje, kasneje pa še predstavitev ***PGD Log pod Mangartom***. Na reki Koritnici je nato stekla vaja bovških gasilcev in potapljačev podvodne reševalne skupine iz Tolmina, ki so prikazali reševanje ponesrečenca iz divjih voda. Udeleženci delavnice so dan zaključili v večernih urah s predstavitvijo ***PGD Srpenica***.

Največ zanimanja med udeleženci pa je zagotovo pritegnila prav velika reševalna vaja, ki je zadnji dan srečanja potekala na območju Stola na planini Božca. V vaji, kjer je sodelovalo 76 pripadnikov različnih reševalnih enot, vključenih v sistem zaščite in reševanja, ter helikopter Slovenske vojske Cougar, so bili prikazani vsi elementi gašenja, iskanja in reševanja ponesrečencev v visokogorju ter visoka usposobljenost reševalnih enot. Izurjenim Gamsom so se tako pridružili člani bovške gorske reševalne službe, reševalna skupina jamarjev, novogoriški in tolminski vodniki reševalnih psov, enota za prvo pomoč, predstavniki nujne medicinske pomoči, gorske policijske enote, domači radioamaterji ter predstavniki štaba CZ. Vajo si je poleg poslanca Državnega zbora RS **Danijela Krivca**, župana Občine Bovec **Siniša Germovška** in visokih predstavnikov omenjenih reševalnih služb ogledalo tudi veliko gostov iz tujine.

Patricija Muršič, vodja projekta na Občini Bovec, in **Miro Bozja**, poveljnik GZ Bovec, poveljnik Gamsov ter vodja reševalne vaje

Utrinki

OKOLJSKI PROJEKT ZA NAJMLAJŠE

Bovško in Kobariško – Zeleni nahrbtnik je vseslovenski okoljevarstveni projekt, ki je letos potekal že 24. leto zapored. Njegovi cilji se nanašajo na okoljsko osveščanje predšolskih otrok in spodbujanje njihove udeležbe pri ohranjanju zdravega okolja. V vrtcih na Bovškem in Kobariškem je na pobudo Zavoda Feniks projekt letos potekal petič. Naloge škrata Kuzme, ki je naokoli potoval z zelenim nahrbtnikom, je raziskovalo 115 otrok v starosti od pet do šest let iz bovškega, breginjskega, drežniškega in kobariškega vrtca ter iz vrtcev v Smasteh, Soči in na Žagi. Z nalogami je najmlajše spodbujal k

PRI OBRAVNAVI AKTUALNIH OKOLJSKIH VPRAŠANJ ZA NAJMLAJŠE** smo skušali v Zavodu Feniks bovškim in kobariškim vzgojiteljicam pomagati po svojih najboljših močeh. **Foto: Irena Medved

razmišljanju in aktivni udeležbi pri oblikovanju, urejanju ter ohranjanju okolja. Letošnje teme so se navezovale na gozd, zrak, učinek tople grede, vodo, skrb za odpadke in recikliranje papirja. Pri obravnavi aktualnih okoljskih vprašanj smo skušali v Zavodu Feniks vzgojiteljicam pomagati po svojih najboljših močeh.

Projekt Zeleni nahrbtnik je zaščiten, njegova pot po vrtcih pa spontana in nenačrtovana, saj lahko nahrbtnik »kar pride«. Organizatorji se zavedamo, da so okoljske teme nujne v skrbi za zdrav planet prihodnjih ro- ▶

Občina Kobarid

Začetek gradbenih del novega vrtca z glasbeno šolo

O slabih bivanjskih pogojih kobariškega vrtca, ki deluje pod okriljem ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid***, je bilo v preteklosti že slišati. Montažna stavba, ki so jo za potrebe varstva otrok postavili po potresu leta 1976, nudi po mnenju kobariške županje **Darje Hauptman** *»vse prej kot dobre pogoje za dnevno bivanje otrok in njihovih vzgojiteljev. Vrtec nima telovadnice, ki bi otrokom nudila dobre pogoje za razvoj njihovih gibalnih sposobnosti. Poleg tega je sedanja stavba energetsko zelo potratna. Kljub visokim stroškom ogrevanja je v njej pozimi mrzlo, poleti pa prevroče. Problem predstavlja tudi dotrajano stavbno pohištvo, da o zvočni izolaciji niti ne izgubljam besed. Poleg tega pa se je v zadnjih letih močno povečal tudi vpis v vrtec,«* na obstoječe težave opozarja Hauptmanova, ki si je za ureditev ustreznih prostorov vrtca prizadevala že pred nastopom županske funkcije. S prostorskimi težavami pa se soočajo tudi na ***Glasbeni šoli*** (GŠ) ***Tolmin***, ki s svojim oddelkom v Kobaridu neprekinjeno deluje od šolskega leta 1969/1970. *»Tako vrtcu kot glasbeni šoli je zato treba zagotoviti takšne prostore, kjer bi se naši najmlajši počutili kot doma, hkrati pa bi zaposleni dobili čim boljše delovne pogoje. Iz pogovorov z vzgojiteljicami, vodstvom vrtca in glasbene šole, starši ter dobrega lastnega poznavanja razmer je več kot jasno, da smo naleteli na problem, ki ga je treba rešiti v čim krajšem možnem času. Zato je investicija v nov vrtec nujna,«* je odločna kobariška županja.

PODPIS POGODBE Z IZVAJALCI DEL *– Kobariška županja* **Darja Hauptman** *je 14. junija v Kobaridu z direktorico izvajalskega podjetja Strabag d.o.o. – visoke gradnje* **Lidijo Žagar** *(druga z leve) podpisala pogodbo za izgradnjo lesenega, šestoddelčnega vrtca s prostori za potrebe GŠ. Podpisu sta prisostvovali tudi ravnateljica kobariške osnovne šole* **Melita Jakelj** *(stoji levo) in ravnateljica tolminske glasbene šole* **Maja Klanjšček** *(desno). Dela na leseni, novogradnji, ki bo tudi energetsko varčnejša, so se začela v juniju, naložba pa bo predvidoma končana januarja prihodnje leto.* ***Foto: Tatjana Šalej Faletič***

Na vprašanje, kam bodo v času izgradnje vrtca preselili otroke, **Melita Jakelj**, ravnateljica kobariške OŠ, odgovarja, da so za celoten centralni vrtec nadomestne prostore zagotovili kar pod šolsko streho. *»Tega pol leta se bo treba na račun kasnejših boljših pogojev precej stiskati, saj bodo pri nas z novim šolskim letom tako še trije oddelki za drugo starostno obdobje in kar trije jaslični oddelki – od tega eden popolnoma nov,«* pojasnjuje ravnateljica. Spomladanski vpis v vrtec je namreč izkazal potrebo po odprtju še enega oddelka za prvo starostno obdobje, za katerega so morali na ***Občini Kobarid*** v juniju z rebalansom proračuna zagotoviti 9.000 evrov.

Ob zadnjem vpisu so namreč po besedah vodje vrtca **Monike Kavčič** prejeli 59 vlog novincev, od katerih so lahko sprejeli 47 otrok, pet pa so jih morali odkloniti, medtem ko ostali še ne izpolnjujejo pogojev za vpis. *»Samo za jasli, kamor bomo vključili letnik 2011/2012, smo prejeli 33 vlog. Tako bomo od 47 otrok, rojenih v letu 2011, v našem vrtcu prihodnje šolsko leto imeli 26 otrok,«* pravi Kav-

Utrinki

▶ dov, zato smo še toliko bolj zadovoljni, ker se o njih pogovarjajo že v vrtcu. Veseli nas tudi, da so vzgojiteljice projekt vključile v redni kurikulum. Po njihovih povratnih informacijah lahko zaključimo, da je projekt tudi v Zgornjem Posočju lepo sprejet in dobrodošla dopolnitev v mozaiku vzgoje najmlajših.

Lani smo pod pokroviteljstvom kobariške županje **Darje Hauptman** prvič pripravili zaključek projekta s shodom vseh predšolskih otrok v Drežnici. Tu smo pripravili delavnico o tehniki kompostiranja organskih odpadkov in v gojišču za deževnike raziskovali, kako deževniki mešajo plasti zemlje. Letos smo se z astronomi nameravali podati med zvezde na Matajur, kjer bi si ogledali svetlobno onesnaževanje, vendar pa je deževje preprečilo naš namen.

Vilma Purkart, članica Zavoda Feniks, Kobarid

KUHALI SMO Z EMILIJO PAVLIČ

Vrsno – Kljub deževnemu vremenu je predzadnji petek v maju delavnica zdravega kuhanja v prostore Krajevne skupnosti Vrsno pritegnila nekaj več kot 30 poslušalcev, željnih starih modrosti in nasvetov, ki jih na izjemno simpatičen način z veseljem deli kuharska mojstrica **Emilija Pavlič** iz Kopra.

Ta je udeležence pričakala s svežimi rdečimi češnjami in jagodami, že od daleč pa je iz pečice pridišalo tudi po sveže pečenih žemljicah, narejenih iz polnozrnate moke. Po tem, ko si je na glavo privezala rdečo rutico, ki je, kot pravi sama, njen zaščitni znak, se je delavnica lahko zares začela. V uvodu nas je naučila zamesiti kruh in žemljice na tako preprost način, da bi kaj takšnega zmogel prav vsak otrok. V nadaljevanju nam je natrosila veliko koristnih in uporabnih kuharskih nasvetov, ki jih bomo vsi udeleženci s pridom uporabljali pri vsakdanji kuhi. Velik poudarek je bil namenjen prehrani in učenju kuhanja z našimi otroki ter mladostniki (ti so ji pri delu priskočili tudi na po-

DELAVNICA KUHANJA Z EMILIJO PAVLIČ*, priznano kuharsko mojstrico in avtorico svetovno znanih kuharskih knjig. Velik poudarek je namenila tudi učenju kuharskih trikov za otroke in mladostnike, ki so ji pri delu priskočili tudi na pomoč. Kot pravi, je treba s pravilno prehrano in kuho začeti prav pri njih.* ***Foto: Tatjana Šalej Faletič***

čičeva in ob tem doda, da v zadnjih letih opažajo, *»da se vpis iz leta v leto povečuje na račun povišane rodnosti in zmanjševanja možnosti za zagotavljanje domačega varstva. Takšen trend pa pričakujemo tudi v prihodnjih letih.«* Hkrati vodja vrtca obžaluje, da zaradi danih normativov pod svoje okrilje ne morejo sprejeti vseh otrok. Tako bodo starši petih odklonjenih otrok rešitev iskali ali v Breginju, kjer so na voljo še prosta mesta, ali drugih okoliških vrtcih: v dvojezičnem vrtcu v italijanskem Podbonescu ali ***Vrtcu Tolmin***.

Novih prostorov pa se veselijo tudi v kobariškem oddelku GŠ. Vrsto let so glasbeno teorijo in instrumente poučevali kar v šolskih prostorih, nato pa so svojo dejavnost preselili v Dom Andreja Manfrede. Decembra 2011 so morali nato skupinski pouk ponovno seliti v prostore šole. Kot opažajo, se pri njih, za razliko od vrtca, vpis zmanjšuje. *»Pogrešamo predvsem najmlajše, vpis v glasbeno pripravnico, saj se glasbene sposobnosti ravno v teh letih najhitreje razvijajo,«* poudarja ravnateljica GŠ Tolmin **Maja Klanjšček** in nadaljuje, da so *»razmere v danem trenutku za naše delo precej nehvaležne.«* Od šolskega leta 1999/2000 je število učencev v Kobaridu iz 25 naraslo na 95. *»V zadnjih petih letih smo nato v tem oddelku poučevali okoli 90 otrok. Letos imamo 20 otrok manj in kot kaže, bo prihodnje leto še nekoliko slabše, saj imamo vpisanih 65 otrok.«* Razlogov za slabši vpis je po mnenju ravnateljice več, zagotovo pa so med njimi tudi neustrezne prostorske razmere in selitve v zadnjih letih, saj otežujejo njihovo poučevanje ter ustvarjanje.

OBSTOJEČI VRTEC SE BO PORUŠIL, NA ISTO MESTO PA BODO POSTAVILI NOVOGRADNJO**, v kateri bosta domovala tako vrtec kot oddelek **Glasbene šole Tolmin**. V novem šolskem letu bo centralni vrtec, ki se bo v času gradnje preselil pod streho OŠ, skupno obiskovalo kar 106 otrok, v treh zunanjih oddelkih pa bodo imeli še od 45 do 47 otrok – v Breginju od osem do deset, Smastu 16 in Drežnici 21. **Foto: Nataša Hvala Ivančič

Županja Darja Hauptman je prisluhnila tudi njihovim težavam in občinskemu svetu zato podala predlog, da se v načrtovani projekt novogradnje lesenega vrtca vključi še izgradnja prostorov za potrebe GŠ. Občinski svet je njen predlog podprl in s tem sprejel dvoletno investicijo, ki zajema obdobje od junija 2013 do januarja 2014. *»Za ta korak smo se odločili preprosto zato, da se nam ne bi bilo treba zadolževati,«* pojasni županja in doda, da znaša vrednost celotne naložbe okoli 2.350.000 evrov. *»Od tega imamo zagotovljenih okoli 808.000 evrov lastnih sredstev, medtem ko smo skoraj 833.000 evrov uspeli pridobiti iz sredstev v okviru 6. Javnega razpisa za sofinanciranje regij. Nekaj več kot 711.000 evrov pa bomo dobili na podlagi 23. člena Zakona o financiranju občin.«*

Kljub trenutno ugodni klimi, ki posega na področje vzgoje najmlajših, pa si tako županja kot starši in strokovni delavci želijo, da bi občina tudi v prihodnje znala prisluhniti potrebam po varstvu ter skladno z naraščajočim vpisom v vrtec zagotavljala ustrezen razvoj predšolske vzgoje na Kobariškem.

Tatjana Šalej Faletič

Obnovljena brv pohodnikom ponuja nove možnosti

Po tem, ko je bila viseča brv v **Prosjah v Trnovem ob Soči** že več kot 15 let zaradi dotrajanosti popolnoma neprehodna, so jo ***Občina Kobarid***, ***Krajevna skupnost Trnovo ob Soči*** in ***Turistično društvo Trnovo*** zadnjo nedeljo v maju prenovljeno uradno predali namenu. »Občina je za obnovo 70 metrov dolge brvi, ki je vpeta 14 metrov nad brzicami neukročene Soče, namenila okoli 43.000 evrov. Ta sredstva bo pridobila prek projekta Camis, katerega vodilni partner je ***Posoški razvojni center***. Gre za eno izmed pilotnih aktivnosti v okviru *Obnove visečih brvi v zgornjem toku Soče*, v sklopu katere bo viseče brvi na svojem območju obnavljala tudi ***Občina Bovec***,« je povedala **Tjaša Maurič**, koordinatorka projekta, ki je sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–2013 iz sredstev ***Evropskega sklada za regionalni razvoj*** in nacionalnih sredstev.

Za projektanta in izvajalca je občina izbrala podjetje ***Konstruktor Magajne d.o.o.*** iz Solkana, ki je poskr-

Utrinki

moč), saj je dobro, da s pravilno prehrano in kuho začnemo prav pri njih. Kuharska mojstrica je ob številnih praktičnih in življenjskih nasvetih še posebej poudarila, da naj jemo sezonsko hrano, da naj v svoje domove vrnemo hrano na žlico ter jedi začnemo pripravljati na hladen začetek.

Organizatorja, Turistično društvo Planinski raj – Vrsno, je prijetno presenetila pestra starostna paleta udeležencev – prišli so tako otroci, kot njihovi starši (tudi nekaj moških poslušalcev smo zasledili), pa vse do babic, ki so s svojimi izkušnjami in modrostjo Emilijinim nasvetom le še pritrjevale. Skoraj z zagotovostjo lahko trdimo, da so bili vsi udeleženci nad delavnico navdušeni in upamo, da bodo tovrstni stari nasveti, ki jih ohranja kuharska mojstrica, padli na plodna tla.

TD Planinski raj – Vrsno

NOV IZJEMEN ŠTUDIJSKI DOSEŽEK

Na Gimnaziji Tolmin, v času, ko je puntarski duh še kako živ in ko moramo tudi Tolminci dan za dnem dokazovati, da imamo veliko sposobnih ljudi ter da se življenje ne konča na obrobju prestolnice, z veseljem spremljamo novice o izjemnih študijskih dosežkih naših maturantov.

Vesela vest je aprila prišla s Pravne fakultete. Nekdanji zlati maturantki Gimnazije Tolmin **Bruni Žuber** je Senat Pravne fakultete Univerze v Ljubljani (SPF UL) podelil Priznanje za vrhunsko diplomsko nalogo, najvišje priznanje, ki ga Pravna fakulteta podeljuje za diplomske naloge. Z diplomskim delom z naslovom Ustavnosodna presoja dopustnosti referenduma je z odliko zaključila študij, za katerega ji je SPF UL podelil tudi Zlato listino za izjemen študijski uspeh v času celotnega študija. Redno uvrščanje med pet odstotkov najuspešnejših študentov in uspešno sodelovanje na pravnem tekmovanju Rubikon ter Pitamičevih tekmovanji je sedaj sodniški pripravnici na Višjem sodišču v Ljubljani in doktorski študentki na Pravni fakulteti v Ljubljani prineslo tudi demonstratorsko mesto na Katedri za Ustavno pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani. Kot soavtorica je tudi že sodelovala s stvarnim kazalom pri knjigi Parlamentarno pravo.

NEKDANJI ZLATI MATURANTKI GIMNAZIJE TOLMIN BRUNI ŽUBER** je Senat Pravne fakultete Univerze v Ljubljani podelil najvišje priznanje, ki ga Pravna fakulteta podeljuje za diplomske naloge, in sicer Priznanje za vrhunsko diplomsko nalogo. **Foto: osebni arhiv Brune Žuber

Da je svet prava zanimiv, dokazuje tudi veliko zanimanje tolminskih gimnazijcev za krožek prava na Gimnaziji Tolmin. Njegova mentorica **Sanja Sivec Levpušček** je dijakom na zanimiv način predstavila svet prava. Najbolj so jih pritegnili ogledi razprav na sodišču, zato smo prepričani, da bo po poti Brune Žuber stopil še prenekateri tolminski gimnazijec. Na Gimnaziji Tolmin smo ponosni na ▶

ODPRTJE OBNOVLJENE BRVI V PROSJAH V TRNOVEM OB SOČI *– Kobariška županja* **Darja Hauptman** *in predsednik KS Trnovo ob Soči* **Pavel Školč** *sta slavnostno prerezala trak ter s tem brv tudi uradno predala namenu. Na fotografiji se jima je pridružil tudi direktor projektantskega in izvajalskega podjetja Konstruktor Magajne d.o.o. Solkan* **Danijel Magajne***. Pohodniki lahko tako odslej lažje dostopajo do enega najlepših odsekov Soče med Trnovim in tolmunom Otona, lahko pa se odločijo tudi za sprehod po krožni poti, ki zaokroža Trnovo.*

belo za zamenjavo lesenih delov pohodne površine iz hrastovih plohov, namestitev novih vročecinkanih jeklenih vrvi, utrditev nosilnih stebrov, čiščenje, ureditev dostopnih poti itd.

Po uradnih nagovorih in blagoslovu brvi, ki ga je vodil duhovni pomočnik iz kobariške župnije **Silvo Leban**, sta kobariška županja **Darja Hauptman** ter predsednik Krajevne skupnosti Trnovo ob Soči **Pavel Školč** slavnostno prerezala trak in s tem pohodnikom odprla dostop do enega najlepših odsekov Soče med Trnovim in tolmunom Otona. Poleg tega pa so investitorji s prenovljeno brvjo obiskovalcem te vasice, ki je sicer znana kot izstopna točka za vodne športe, omogočili, da se po novem sprehodijo tudi po krožni poti, ki v bližini Trnovega čez brvi kar dvakrat prečka neukročeno smaragdno Sočo.

Besedilo in foto: Tatjana Šalej Faletič

Rumenčica se predstavi

Prvo sredo v juniju je v kobariškem Domu Andreja Manfrede potekala predstavitev pravljice Rumenčica, ki je rezultat dela učencev ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid*** in ***Medgeneracijskega centra***, ki ga s podporo **Nataše Hvala Ivančič** iz Občine Kobarid, vodi podžupanja **Danica Hrast**. Za uvod v predstavitev knjižice, ki je nastala z medgeneracijskim sodelovanjem, sta ob pomoči mentorice **Martine Kozorog Kenda** na simpatičen način poskrbela učenca devetega razreda **Ana Žuber** in **Alen Telman**, Ana pa je v nadaljevanju tudi poklepetala z avtorico pravljice **Milo Uršič**.

Ta se spominja, da je zamisel za pravljico nastala med razmišljanjem, kaj naj svoji vnukinji, ki je marca dopolnila šest let, pokloni za rojstni dan. *»Odločila sem se, da napišem zgodbico o zajčici, ki jo je sama imenovala Rumenčica. Stopila sem do naše županje* **Darje Hauptman** *in jo prosila za pomoč pri izdaji te zgodbice. Ko jo je prebrala, mi je predlagala, da bi jo ilustrirali učenci kobariške šole in tako bi lahko zgodba prerasla v medgeneracijsko sodelovanje. Stekel je pogovor z ravnateljico* **Melito Jakelj**. *Ta je po posvetu izbrala učence 2. a razreda, ki so pod skrbnim očesom njihove učiteljice* **Martine Koren** *na podlagi prebrane zgodbice risali like, ki nastopajo v tej zgodbi. Ilustracije in besedilo smo nato predali* **Marku Krumbergerju**, *profesorju na umetniški gimnaziji v Novi Gorici, ki je iz zbranega materiala oblikoval knjižico. Slednjo je ob podpori* ***Občine Kobarid*** *decembra lani Dedek Mraz podaril vsem otrokom iz vrtca Kobarid.«* Ob tem Mila Uršič ugotavlja, da je zgodba pokazala, kako lahko starejši motivirajo tudi zelo mlado generacijo. *»Učenci so kot soavtorji s svojimi domiselnimi ilustracijami dokazali, da imajo bogato domišljijo in zanimivo interpretacijo vizualnih predstav. Ilustriranje knjige je bila zanje prav gotovo nova izkušnja, ki jim je, vsaj sama si tako mislim, dala veliko elana za kreativno delo, obenem pa so soustvarjali poseben dogodek, ki se ga bodo gotovo še dolgo spominjali,«* še dodaja avtorica, ki je otrokom ob koncu srečanja delila svoje avtograme.

Besedilo in foto: T. Š. F.

AVTORICA PRAVLJICE RUMENČICA **MILA URŠIČ** *se je ob zaključku predstavitve otrokom zahvalila za njihov prispevek in se jim za spomin v knjižice tudi podpisala.*

Utrinki

dosežke svojih dijakov in čeprav fakultete bolj ali manj javno objavljajo imena svojih nagrajencev, smo prepričani, da nas bodo vesele novice vedno dosegle na tak ali drugačen način.

Mag. **Branka Hrast Debeljak**, ravnateljica Gimnazije Tolmin

V ZNAMENJU GIMNAZIJE

Tolmin – V petek, 17. maja, je Gimnazija Tolmin javnosti predstavila nekaj svojih dejavnosti. Najprej je v stavbi šolskega centra potekalo tradicionalno slovo maturantov. Tudi letošnji so se na simboličen način poslovili s predajo ključa dijakom 3. letnika in sežigom svojega večnega sovražnika cveka. Drugi del predstavitve se je izpred šole preselil v tol-

TRADICIONALNO SLOVO MATURANTOV *– Tudi letošnji četrtošolci so se na simboličen način poslovili s predajo ključa gimnazijcem 3. letnika in sežigom svojega večnega sovražnika cveka.* ***Foto: Lučka Uršič***

minsko kinogledališče, kjer so gimnazijci, člani Gledališke skupine Zvonko ob 20-letnici obstoja skupine občinstvu premierno predstavili gledališko uprizoritev Srednjeveških balad **Janeza Menarta**. Po njihovi predstavi je zapel Mešani pevski zbor Gimnazije Tolmin. Dogajanje se je nato preselilo na Mestni trg, kjer je kljub dežju v organizaciji Plesne šole Urška in Gimnazije Tolmin zadonela maturantska parada 2013. Tudi letošnjo je oblikovala tradicionalna četvorka.

Erik Vrčon, profesor, Gimnazija Tolmin

Občina Tolmin

Letos dve zahvali, dve priznanji in ena plaketa

Na slavnostni seji ***Občinskega sveta Občine Tolmin***, ki ima že po tradiciji svoje mesto na zadnji petek v maju, sta župan **Uroš Brežan** in predsednik občinske komisije za priznanja in nagrade **Miro Lapanja** v tolminskem kinogledališču podelila pet občinskih nagrad in priznanj za leto 2013 – dve zahvali, dve priznanji ter eno plaketo.

Zahvali Občine Tolmin za leto 2013 sta prejela Ladislav Črv za delo v krajevni skupnosti, Folklorni skupini Ivan Laharnar – Planota in drugih društvih ter Slavko Obed za delo pri popotresni obnovi v župnijah, sodelovanje s krajevnimi skupnostmi in delo na karitativnem ter pastoralnem področju.

Ladislav Črv izhaja iz družine v Slemenu na Prapetnem Brdu, kjer je bila glasba vedno prisotna. Njegova najljubša igrača so bile orglice in še pred začetkom šolanja je na svojo harmoniko znal zaigrati mnogo pesmi. Po drugi svetovni vojni se je udeleževal javnih del in s pesmijo dvigal delovno zavest ter uspešnost. Kljub vsakodnevnemu težaškemu delu se na njegovi harmoniki ni nabiral prah – za veselje in ples je skrbel povsod, kjer so potrebovali godca. Sprva je nastopal sam, kasneje sta se mu pridružila še sin z bas kitaro in nečak s kitaro. Skupaj so nastopali kot zasedba ***Slemarji***, z mladimi amaterskimi glasbeniki s Planote pa so v osemdesetih letih 20. stoletja zasnovali skupino ***Stari mački***. Slavko, kot ga tudi kličejo, je na številnih tekmovanjih v igranju na diatonično harmoniko večkrat prepričal žirijo in med drugim osvojil nagrado za najboljšega ljudskega muzikanta Slovenije, v Italiji pa je prejel priznanje za najboljšo izvedbo valčka. V največje veselje mu je bilo sodelovanje pri folklorni skupini. Že pri 22 letih se je s harmoniko pridružil na novo ustanovljenemu folklornemu krožku na Šentviški Gori. S ***Folklornim društvom Ivan Laharnar – Planota*** je kar 51 let nastopal po vsej Sloveniji in v tujini ter v vseh teh letih dajal ritem okoli 250 plesalkam in plesalcem.

Slavko Obed svoje duhovniško poslanstvo skoraj ves čas opravlja v krajih na Tolminskem. Začel je v Dolenji Trebuši in na Idriji pri Bači, zdaj pa je že skoraj 18 let v ***Župniji Most na Soči***, od koder upravlja še ***župniji Lom*** ter ***Volče***. Kar 17 let je bil dekan tolminske dekanije. Slavko Obed je dober župnik, človek kompromisov in dogovarjanj, vedno odprt za nove zamisli ter predloge. Ljudje cenijo njegovo preprostost in dostopnost ter zaupanje, ki jim ga izkazuje. Dobro sodeluje s župljani, predstavniki krajevnih skupnosti, društev, šol in drugimi krajani. Kot predsednik ***Območne Karitas Tolmin*** pomaga ljudem v stiski. Ob 400-letnici posvetitve župnijske cerkve na Mostu je uspešno organiziral praznovanje s številnimi dogodki, obenem pa je župnijo prek medijev predstavil širši slovenski javnosti. V vseh župnijah z velikim posluhom za kulturno dediščino skrbi za vzdrževanje sakralnih objektov. Poskrbel je za postavitev nove strehe na župnijski cerkvi, župnišču in mežnariji na Mostu na Soči ter za celovito popotresno obnovo cerkve in zvonika v Lomu, kjer je zaslužen tudi za postavitev obeležja zamolčanim žrtvam druge svetovne vojne. V volčanski župniji ima zasluge za celostno popotresno obnovo mengorske cerkve in obnovitev poti s križevim potom na Mengore ter obnovo orgel v cerkvi sv. Lenarta. Na njegovo pobudo so bile obnovljene tudi orgle v cerkvi sv. Lucije na Mostu na Soči.

Priznanji Občine Tolmin za leto 2013 sta prejela Osnovna šola Simona Kosa Podbrdo za dolgoletno vzgojno-izobraževalno delo in delovanje na kulturnem področju v Podbrdu ter izredni profesor dr. Štefko Miklavič za znanstveno raziskovalne dosežke na področju matematike.

V svoji skoraj 150-letni tradiciji izobraževanja je ***Osnovna šola Simona Kosa Podbrdo*** preživljala boljše in slabše čase, a je s svojim obstojem ter delom ohranila kraje v zgornjem delu Baške grape žive. Danes je glede na število učencev (okoli 60 jih je) manjša kot kadar koli prej, a se trudi biti konkurenčna ostalim šolam v občini. Učenci tekmujejo na številnih tekmovanjih iz znanja in športa ter dosegajo lepe uspehe, priznanja pa prejemajo tudi za različne projekte, v katere se vključujejo. Na ta način na šoli utrjujejo tudi sodelovanje s krajem – rezultat projektov so namreč zanimive raziskovalne naloge. Iz njih lahko nastanejo uporabni priročniki za obiskovalce Baške grape, v vsakem primeru pa tako ohranjajo kulturno dediščino šolskega okoliša. Zelo uspešno sodelujejo v projektih *eTwinning*, ki so namenjeni povezovanju evropskih šol – že večkrat so namreč prejeli nacionalni in evropski znak kakovosti, leta 2008 in 2012 pa tudi nagrado zlati kabel. Šola in njene dejavnosti so močno povezane s krajem: že vrsto let sodelujejo s tamkajšnjim domom upokojencev, pla-

Utrinki

PRESENEČENJE ZA 90-LETNICO

Hudajužna – Letošnji maj je bil še posebej prazničen za našo krajanko **Julko Čufer**, ki je praznovala svoj 90. rojstni dan. Nanjo so se spomnili tudi otroci iz Hudajužne in jo ob njenem prazniku presenetili. Skupaj s starši so za vsako desetletje njenega življenja izdelali po eno rožo iz krep papirja. Šopek devetih rož so nato odnesli na njen dom, kjer sama skrbi zase. Ob zvokih harmonike so vstopili v njeno stanovanje, ji izročili šopek, Julka pa jih je pogostila s pecivom, ki ga je, verjeli ali ne, spekla sama. Slavljenka je bila ganjena in hvaležna za to, da so ji prav otroci na prisrčen način zaželeli dobrodošlico v novo desetletje. Ob tem veselem dogodku je tako otroke kot njihove starše spremljala misel, kako malo je treba, da se človeku naredi veliko veselja in se mu polepša dan.

OTROCI IZ HUDAJUŽNE SO 90-LETNI JULKI ZA NJEN JUBILEJ IZDELALI ŠOPEK *devetih rož iz krep papirja – za vsako desetletje po eno rožo.*

Besedilo in fotografija: U. M., članica KS Hudajužna-Obloke

STAREJŠI SO MODREJŠI

Zgornje Posočje – Rdeči križ Slovenije – Območno združenje (RKS – OZ) Tolmin je v maju v sodelovanju s prostovoljci krajevnih organizacij in nekaterimi krajevnimi skupnostmi organiziral kar tri srečanja starejših ob- ▶

ninskim društvom, društvom Baška dediščina ter drugimi. Z namenom krepitve in bogatitve sodelovanja s starši organizirajo zanimiva izobraževanja ter vedno znova iščejo nove oblike sodelovanja za njihovo čim bolj aktivno vključevanje v življenje in delo šole. Tudi sicer se krajani v šolskih prostorih pogosto srečujejo, saj šola vsako leto pripravi najmanj sedem kulturnih prireditev, poleg tega pa svoje prostore posojajo gledališkim skupinam in pevskim zborom.

Izredni profesor dr. **Štefko Miklavič** je eden ključnih akterjev razvoja na področjih teorije grafov in algebraične kombinatorike. Njegove začetne prispevke so zaznali številni vodilni svetovni matematiki, s katerimi danes sodeluje. Njegova znanstvena dela so v svetu matematike izredno cenjena in so bila objavljena v najodmevnejših znanstvenih revijah, s čimer je dr. Miklavič pomembno prispeval k uspešni promociji slovenske znanosti na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Pri svojem znanstvenem delu dr. Miklavič raziskuje omrežja. Vsem omrežjem je skupno to, da so sestavljena iz določenih objektov, to je vozlišč, med katerimi so nekatera povezana. S proučevanjem matematičnih modelov omrežij poskuša poiskati njihove značilnosti, ki jih nato lahko apliciramo na konkretna omrežja (cestna, električna, računalniška, socialna). Delovne izkušnje je pridobil s poučevanjem na ***Gimnaziji Tolmin***, ***Politehniki Nova Gorica***, ***Pedagoški fakulteti*** in ***Fakulteti za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem*** (UP). V svoji karieri je med drugim prejel univerzitetno nagrado UP za najboljšega mladega raziskovalca, pol leta je bil Fulbrightov štipendist na univerzi v Wisconsinu v ZDA, lani je prejel Zoisovo priznanje RS in letos še nagrado Primorski um. Dr. Miklavič je gostoval in predaval na številnih tujih univerzah ter bil član posvetovalnih oziroma znanstvenih odborov več doktorskih poletnih šol in znanstvenih srečanj na temo teorije grafov, obenem pa je tudi slovenski koordinator mreže v okviru srednjeevropskega programa za izmenjavo študentov ter profesorjev CEEPUS (doktorski študiji matematike). Pedagoškemu delu je zelo predan in zaradi svoje dostopnosti ter zavzetosti med študenti izjemno priljubljen, v prostem času pa je dejaven na športnem in kulturnem področju.

LETOŠNJI NAGRAJENCI OBČINE TOLMIN *– Desno od župana* **Uroša Brežana** *stojijo:* **Slavko Obed** *(zahvala), ravnateljica OŠ Simona Kosa Podbrdo* **Polona Kenda** *(priznanje), predsednica ŽPZ Justin Kogoj Dolenja Trebuša* **Milena Taljat**, *predsednica Folklorne skupine Justin Kogoj Dolenja Trebuša* **Karmen Kalan**, *predsednik Prosvetnega društva Justin Kogoj Dolenja Trebuša* **Zlatko Jan** *(plaketa), predsednik občinske komisije za priznanja in nagrade* **Miro Lapanja** *in predsednik MePZ ter MPZ Justin Kogoj Dolenja Trebuša* **Stanko Mrak**, *spredaj na fotografiji je* **Ladislav Črv** *(zahvala). Manjka dr.* **Štefko Miklavič**, *ki se podelitve ni mogel udeležiti.* ***Foto: arhiv občine***

Najvišje letošnje priznanje, plaketo Občine Tolmin za leto 2013, je prejelo ***Prosvetno društvo Justin Kogoj Dolenja Trebuša*** za več kot stoletno neprekinjeno delovanje na področju ljubiteljske kulture. Leta 1912 so krajani Dolenje Trebuše ustanovili ***Bralno društvo Vodnica***, ki je vsakdanje življenje domačinov popestrilo z branjem, uprizarjanjem gledaliških iger, petjem in kulturno-družabnimi srečanji, po drugi svetovni vojni pa je društvo dobilo novo ime, kakršnega nosi še danes. V njem so dejavne štiri sekcije: moški, ženski in mešani pevski zbor ter kot najmlajša sekcija folklorna skupina, medtem ko so v preteklosti v njegovem okviru delovali še narodnozabavni ansambel, otroška folklorna skupina, ljudske pevke in pevci ter godci, do pred kratkim pa tudi dramska sekcija.

S svojim delovanjem in bogatim ter pestrim kulturnim programom ohranjajo kulturo dediščino in ljudsko izročilo ter ljubiteljsko kulturo v kraju in širši regiji. Letno organizirajo več prireditev z gosti in obeležujejo obletnice sekcij, tako pevski zbori kot folklorna skupina pa sodelujejo na

Utrinki

čanov, in sicer v Bovcu, Podbrdu in Tolminu. Naš letošnji slogan v okviru Tedna vseživljenskega učenja in Tedna Rdečega križa je bil *Starejši so modrejši*, saj nas s svojimi izkušnjami lahko marsikaj naučijo. Na srečanjih smo vsi skupaj uživali v prijetnem druženju. Starejši so z veseljem obujali spomine, mlajši pa smo jim radovedno prisluhnili. Zelo so bili veseli in ponosni, da se, kljub krizi, srečanja zanje še vedno organizirajo. V Bovcu smo se v Hotelu Alp nasmejali gledališki skupini Pod ganjkom iz Čezsoče in prisluhnili nadobudnemu harmonikašu **Maticu Černuti**. V Tolminu smo se zbrali v Okrepčevalnici Tolminska korita (Pri Palukču) in prisluhnili Nepozebnicam, neutrudni harmonikaši **Nika Rutar**, **Miloš Rutar** ter **Anej Murkovič** pa so bili zaslužni, da so nekatere zasrbele pete in so se veselo zavrteli. V Podbrdu nam je prostor prijazno odstopil tamkajšnji dom upokojencev. Nastopajoča **Francka Drole** se je v zrelih letih odločila za učenje harmonike. Bila je tako uspešna, da smo se vsi strinjali, da za učenje ni nikoli prepozno. Seveda glasba kar kliče po petju in prav hitro smo ugotovili, da vsi radi zapojemo. Na vseh srečanjih se je predstavil tudi nov predsednik **Branko Loncer**, ki je s svojimi pozitivnimi mislimi še pripomogel k že tako pozitivni energiji. Ob tem gre pohvaliti številne prostovoljce, ki so nam pri organizaciji omenjenih dogodkov priskočili na pomoč. Mednje sodijo vsi nastopajoči, svoj čas pa so nam poklonili tudi predstavniki krajevnih skupnosti Bovec, Hudajužna, Podbrdo, Stržišče in Žaga ter s tem pripomogli k uspešni izvedbi srečanj.

Marjanca Velišček, sekretarka RKS – OZ Tolmin

V ŠOLI V NARAVI NAS JE OBISKAL PREDSEDNIK DRŽAVE

Ankaran – Tako kot vsako leto smo učenci in strokovni delavci Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami (PŠIUOPP), ki deluje v okviru OŠ Franceta Bevka Tolmin, tudi letos pripravili kovčke ter sredi maja za en teden zamenjali hribe z morjem, kjer smo sleherno možnost izkoristili za plavanje v bazenu.

Začetek šole v naravi nam je v okviru svojega projekta SKUPAJ – Spodbujajmo drug drugega s svojim obiskom polepšal predsednik države **Borut Pahor**. Prišel je z namenom, da z nami preživi dan, nam pomagal pri dnevnih dejavnostih, predvsem pa, da se z nami druži.

Najprej nam je v garderobne omare pomagal pospraviti oblačila iz kovčkov. Z nami je nato raziskal okolico – travnik pred hiškami, igrala, obalo, pomol … se igral in nam pomagal razdeliti kosilo. Kasneje je najmlajšim prebral pravljico, ki pa smo ji z veseljem prisluhnili tudi vsi ostali. Ostanek popoldneva smo skupaj z našim častnim gostom preživeli v bazenu, kjer smo se igrali, smejali, škropili, peli in plavali. Pozno popol-

območnih revijah ter številnih proslavah ob krajevnih praznikih v okolici in zamejstvu. Društvo s prostovoljnim delom 143 članov upravlja in vzdržuje tudi kulturni dom v Dolenji Trebuši.

Po obrazložitvah povzela: **Špela Kranjc**

Pol milijona za obnovo lokalnih cest in poti

Program vzdrževanja cestnega omrežja na območju občine Tolmin v letu 2013 predvideva obnovo skoraj 25 kilometrov lokalnih cest oziroma poti v skupni vrednosti 486.000 evrov. Gradbeni posegi naj bi se na vseh 17 odsekih predvidoma začeli konec junija in zaključili do oktobra, v času del pa bodo na posameznih odsekih krajše zapore. ***Občina Tolmin*** trenutno pelje postopke javnih naročil za izbor izvajalca na vsakem odseku vzdrževanja posebej.

Velik del od 444 km občinskih cest predstavljajo hribovske ceste na zahtevnih terenih, ki so kljub rednim vlaganjem v relativno slabem stanju, saj občina zaradi omejenih financ v sklopu vzdrževanja ureja predvsem poškodovane in nevarne odseke. V okviru omenjenega programa občina načrtuje naslednje investicije, s katerimi bo izvajalec saniral cestišče in vozišču konstrukcijo ter obnovil zid ob cestah, obenem pa bo uredil še meteorno kanalizacijo:

- sanacija obstoječega kamnitega zidu na lokalni cesti Stopnik–Šebrelje v dolžini 17 m;
- razširitev nevarnega ovinka lokalne ceste Drejc–Kamno v dolžini 82 m;
- razširitev ozkega in nevarnega odseka lokalne ceste Tolmin–Dolje v dolžini 178,5 m;
- asfaltacija javne poti Oblakov Vrh–Utrski Vrh v dolžini 552 m;
- sanacija in preplastitev poškodovanih odsekov javne poti Slatne–Temljine v skupni dolžini 723 m;
- sanacija podora javne poti Podbrdo–Petrovo Brdo v dolžini 20 m;
- betoniranje makadamske javne poti Zagomilca–Jerovica v skupni dolžini 370 m;
- sanacija podora javne poti Podbrdo–Porezen v dolžini 23 m;
- sanacija poškodb betonskih in kamnitih zidov na odseku javne poti Ljubinj–Podkuk v dolžini 8.150 m;
- prestavitev posedajočega se odseka javne poti Petrovo Brdo–Podporezen v dolžini 40 m;
- sanacija poškodovanih odsekov lokalne ceste Most na Soči–Kanalski Lom v skupni dolžini 110 m;
- sanacija poškodb na odseku lokalne ceste Dolenja Trebuša–Gorenja Trebuša v dolžini 7.925 m;
- ureditev odvodnjavanja in asfaltacija križišča na Ljubinju v dolžini 150 m;
- sanacija in preplastitev poškodovanega odseka lokalne ceste Markaduc–Ponikve v dolžini 235 m;
- sanacija poškodb na odseku lokalne ceste Žabče–Tolminske Ravne v dolžini 5.550 m;
- asfaltacija lokalne ceste Volčanski Ruti–Vogrinki v dolžini 500 m in
- sanacija dveh skalometov na javni poti Podbrdo–Porezen v skupni dolžini 33 m.

Največ denarja, skoraj 42.000 evrov, bo zahtevala sanacija poškodb na lokalni cesti Žabče–Tolminske Ravne, dobrih 35.000 evrov bo stala razširitev ozkega in nevarnega odseka lokalne ceste Tolmin–Dolje, tisočaka manj sanacija ter preplastitev poškodovanih odsekov javne poti Slatne–Temljine, 33.700 evrov bo šlo za asfaltacijo lokalne ceste Volčanski Ruti–Vogrinki in 32.300 evrov za sanacijo poškodb na odseku lokalne ceste Dolenja Trebuša–Gorenja Trebuša. Ostale investicije so ocenjene na manj kot 30.000 evrov. Večino, približno 66 odstotkov finančnih virov ali 320.000 evrov, zagotavljajo določila *Zakona o financiranju občin*, preostanek oziroma 166.000 evrov pa mora iz svojih virov zagotoviti občina.

Špela Kranjc

PROGRAM VZDRŽEVANJA CESTNEGA OMREŽJA NA OBMOČJU OBČINE TOLMIN V LETU 2013 *predvideva obnovo skoraj 25 kilometrov lokalnih cest oziroma poti v skupni vrednosti 486.000 evrov.* ***Foto: Tatjana Šalej Faletič***

Zaključena tretja faza ureditve ceste skozi Podbrdo

Direkcija RS za ceste (DRSC) in ***Občina Tolmin*** sta se urejanja ceste skozi Podbrdo lotili že pred nekaj leti. Ker obvozi tu niso možni, saj je državna cesta edina pot skozi naselje, so se na občini odločili, da se bodo vzporedno s temi deli lotili tudi urejanja svoje infrastrukture. Poleg obnove vodovoda in nove kanalizacije, ki je prej tu ni bilo, je v občinsko domeno sodila še ureditev pločnikov ter javne razsvetljave, obenem pa so poskrbeli tudi za pešpot od stanovanjskih blokov do železniške postaje in obnovili jeklene stopnice. Vse pridobitve v skupni dolžini 1,25 kilometra – od začetka Podbrda pri nekdanji tovarni TVI Bača do železniške postaje – so v uporabo uradno pre-

Utrinki

dne se je od nas poslovil, še prej nas je obdaril z velikansko košaro barvic in drugimi šolskimi pripomočki. Mi pa smo mu v zahvalo podarili lonček za svinčnike, ki smo ga izdelali sami.

Ta dan bo zagotovo ostal v našem spominu kot nekaj posebnega in dragocenega.

Judita Špolad, pomočnica ravnatelja, PŠIUOPP, OŠ Tolmin

MOSTARSKI OTROCI NA PLAVALNEM TEČAJU

Bohinjska Bistrica – Najstarejši otroci iz Vrtca Most na Soči so imeli tudi letos možnost, da se udeležijo plavalnega tečaja. Ta je že tradicionalno potekal v Vodnem parku Bohinj. Kar 34 junakov, željnih novega plavalnega znanja, se je odpravilo tja.

Za otroke se je zabava začela že na vlaku, a največje dogodivščine so jih čakale prav v bazenu. Prek igre so eden za drugim dosegali cilje plavalnega tečaja: odpravili so strah pred vodo, se prilagodili na odpor vode, drseli v vodi, potopili glavo in gledali pod vodo, skakali v vodo ter se v njej premikali s pomočjo rok in nog. Vsa nova spoznanja in izkušnje jim bodo še kako koristila tudi vnaprej, saj je plavanje pomembna življenjska veščina vsakega posameznika. Vsi skupaj smo bili tako deležni nepozabnega doživetja, ki je bilo zabavno, a hkrati zelo poučno.

In kaj pravijo na vse skupaj otroci? Na vprašanje kaj jim je bilo najbolj všeč, so odgovorili: *»Najbolj mi je bilo všeč, ...*

- *... ka smo se peljal na črvu.«* **Aljaž**
- *... ka smo plaval brez plavalnih črvov.«* **Kevin**
- *... ka smo skakal skoz obroče.«* **Maja**
- *... ko sem brez rokavčkov lahko plavala.«* **Manca M.**
- *... ka smo skakal.«* **Mare**
- *... ka smo brez deske drseli.«* **Vasja**
- *... vse. Ka sm iskal kamne, balone. Pa ka sm skakal, plaval, se potapljal, na deskah plaval ...«* **Vid**

Brigita Ostrožnik, vzgojiteljica, Vrtec Most na Soči

SREČANJE GAB(E)RCEV IN GAB(E)RČANOV

Gabrje pri Polhovem Gradcu – Pred osmimi leti so se slovenski Gab(e)rci in Gab(e)rčani prvič srečali v Gabrjah pri Dobovi. Njihova vsakoletna srečanja na pragu poletja so postala tradicionalna. Organizacijo letošnjega druženja je prevzelo Gabrje pri Polhovem Gradcu, udeležili pa so se ga tudi tolminski Gabrci, ki se tej prijetni dolžnosti doslej še niso izneverili.

V starem vaškem jedru se je zbralo okoli 300 udeležencev iz devetih vasi. Na prireditvenem prostoru v bližnjem športno-rekreacijskem središču je sledilo razvitje zastave srečanja. Pozdravne nagovore so zbranim namenili predsednik vaške skupno- ▶

UREJEN ODSEK CESTE SKOZI PODBRDO *sta 14. junija prometu uradno predala direktor Direkcije RS za ceste mag.* **Gregor Ficko** *in župan Občine Tolmin* **Uroš Brežan**, *pri tem pa jima je pomagal učenec 6. razreda OŠ Simona Kosa Podbrdo* **Tim Trojer**. ***Foto: Cveto Zgaga***

dali 14. junija.

Kot so sporočili s Službe za odnose z javnostmi pri DRSC-ju, je projekt ureditve ceste skozi Podbrdo razdeljen v štiri etape. V sklopu tretje etape, s katero sta investitorja zaključila lani, je bilo izvedenih sedem ukrepov: rekonstrukcija ceste, razširitev vozišča, izgradnja pločnikov za pešce, ureditev komunalne infrastrukture (odvod meteornih voda, izvedba fekalne kanalizacije, obnova vodovoda), izvedba podpornih in opornih konstrukcij, izvedba jeklenih varovalnih ograj ter prometne signalizacije in izvedba cestne razsvetljave. Vsa gradbena dela v skupni vrednosti 1,67 milijona evrov je izvedlo ***Cestno podjetje Nova Gorica***. Od tega je DRSC zagotovila slab milijon evrov, preostanek pa Občina Tolmin. Posegi na pešpoti od stanovanjskih blokov do železniške postaje in obnova jeklenih stopnic so občino stali še dodatnih 30.000 evrov. V vseh treh fazah skupaj je DRSC urejanju cestnega odseka namenila 3,08 milijona evrov, Občina Tolmin pa 1,23 milijona evrov.

Špela Kranjc

Vlada sprejela državni prostorski načrt za tolminsko obvoznico

Vlada RS je na svoji redni seji 16. maja sprejela Uredbo o državnem prostorskem načrtu (DPN) za obvoznico Tolmin. Dokument, ki so ga pripravili na ***Ministrstvu za infrastrukturo in prostor*** (MZIP), načrtuje ureditve, povezane z novogradnjo tolminske obvoznice. Projekt je težak 9,1 milijona evrov, zaključil pa naj bi se do konca leta 2018. Sprejem DPN-ja daje zeleno luč za pripravo projektne dokumentacije in začetek odkupov zemljišč.

Omenjeni DPN kot izvedbeni prostorski akt za državno prostorsko ureditev opisuje in ustrezno grafično prikazuje rešitve glede tehničnega, komunalnega, varnostnega ter okoljevarstvenega urejanja prostora, pa tudi krajinskega oblikovanja posega v prostor. Tako so vsebino omenjenega dokumenta v sporočilu za javnost strnili v vladnem uradu za komuniciranje. DPN ima več obveznih prilog, med katerimi so tudi stališča do pripomb in predlogov javnosti in občine, danih v času javne razgrnitve osnutka od 7. novembra 2011 do 7. decembra 2011. *»Na obstoječi glavni cesti Peršeti–Most na Soči, ki poteka skozi naselje Tolmin, so številna ozka grla in odseki z neustreznimi tehničnimi elementi. Za odpravo ozkega grla in za izboljšanje tehničnih značilnosti ceste pri poteku skozi pozidano območje starega mestnega jedra Tolmina, je potrebna izgradnja nove ceste, ki bo imela funkcijo obvoznice. Ta bo obsegala izgradnjo križišč, obvozno cesto in ureditev križanj z obstoječo lokalno cesto ter prečkanje reke Tolminke z novim mostom. Obstoječa cesta skozi Tolmin bo prekategorizirana v lokalno cesto,«* nujnost obvoznice utemeljujejo na MZIP.

Dejavnosti v procesu iskanja rešitve za obvoznico Tolmin je povzel tolminski župan **Uroš Brežan**: *»Z dveh variant, od katerih je ena potekala neposredno čez Sotočje, druga pa v pokritem vkopu pod Cvetjem, smo prišli do končne rešitve, ki se dovolj odmika od Sotočja, da ohranja tamkajšnje naravno okolje in obenem tudi ne omejuje glavnega festivalskega prizorišča. Trasa omogoča napajanje Cvetja in njegovo pozidavo, kar je bila glavna pomanjkljivost severne variante s pokritim vkopom. Končna rešitev predvideva dva podhoda za pešce – na Dijaški ulici in na sedanjem kolovozu proti nemškemu pokopališču. Kot zadnje smo uskladili tudi krožišče pri vstopu v Tolmin iz volčanske smeri.«* Po Brežanovem mnenju je pomembno tudi to, da bo obvoznica omogočila umestitev bencinske črpalke na Logu in s tem njeno selitev iz središča, cesta skozi Tolmin pa bo postala občinska, kar pomeni samostojnost pri urejanju

Utrinki

sti Gabrje, predsednik Krajevne skupnosti Dobrova, domači župnik in župan občine Dobrova – Polhov Gradec. Na odru so se v nadaljevanju zvrstili godbeniki pihalnega orkestra, mešani pevski zbor in učenci osnovne ter glasbene šole. Med točkami kulturnega programa so predstavili sodelujoče vasi, igre brez meja in izžrebali vrstni red tekmovalcev. Tudi **Jože Potrebuješ** iz skupine Čuki se je na odru predstavil kot pristen Gabrčan in udeležence razvedril s svojimi skladbami.

Po kosilu so sledili ogledi turističnih zanimivosti v okolici. Pozno popoldne je nastopil čas za zabavni del srečanja. V šaljivih igrah, ko so z rjuhami lovili letečo zelenjavo (krompir, čebulo in redkev), preizkušali svojo spretnost pri polaganju tlakovcev ter si preoblačili majice, so se za najbolj spretne izkazali domačini, ki so za zmago prejeli prehodni pokal. Zvečer se je plesišče ob zvokih dveh domačih skupin hitro napolnilo. Po končanem druženju so se udeleženci polni vtisov in veseli snidenja s prijatelji vrnili vsak v svoje Gab(e)rje, v srca pa shranili košček lepo urejenega Gabrja pri Polhovem Gradcu. Naslednje leto bo srečanje gostila mestna četrt Gabrje v Celju.

V imenu Gabrcev spisala **Mojca Rutar**

PREDSTAVITEV VASI GABRJE PRI TOLMINU *– Gostje so domačine presenetili s priložnostnimi darili, značilnimi za vsako Gab(e)rje. Tolminski Gabrci so gostiteljem podarili pristni tolminski sir, košutnik in steklenico – kajpada – grofove vode, manjkal pa ni niti Tolminski zbornik.* ***Foto: Mojca Rutar***

KLAN'C 2013

Tolmin – Drugo soboto v juniju je Kulturno društvo »Canto ergo sum« že tretje leto zapored v tolminski ulici Klanec organiziralo prireditev Klan'c 2013. Celodnevni dogodek, ki je nepogrešljiv del pomladno-poletnega kulturnega dogajanja v mestu, je zopet presegel vsa pričakovanja in več kot 500 Tolmincev ni pustil ravnodušnih.

V popoldanskem delu so se kljub nekaj dežnim kapljam zbrali otroci, ki so ob pomoči Društva likovnih ustvarjalcev Tolmin sodelovali na likovni in lutkovni delavnici. Kasneje so svoja dela predstavili na razstavi, s katero so polepšali prireditveni prostor. Ko se je nebo razjasnilo, so na koncertu zapeli organizatorji dogodka, ki so k sodelovanju povabili še pevski zbor avtohtonih Klančarjev, zbranih posebej za ta dogodek, žensko vokalno skupino Lipa iz Litije in duet violinistk iz Glasbene šole Nova Gorica – učiteljico **Mojco Kri-**

pomembnega in izpostavljenega javnega prostora. »*Postopek sprejemanja DPN-ja je trajal pet let, potrditev na vladi pa pomeni, da imamo Tolminci v rokah nujno potreben dokument za pridobitev sredstev za izvedbo v naslednji finančni perspektivi 2014–2020,*« je zaključil župan.

Načrtovane prostorske ureditve v okviru projekta so: gradnja obvoznice (krožišča, križišča, vkopi, nasipi, most čez Tolminko), prestavitev kategoriziranih cest, površine za pešce in kolesarje, rušitve objektov, ureditev odvodnjavanja zalednih voda, krajinska ureditev območja, ukrepi za preprečitev čezmernih vplivov na okolje ter spremljajoče prilagoditve komunalne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture. Celotna vrednost projekta znaša 9,1 milijona evrov, od tega bo 95 odstotkov iz proračuna prispevala država, preostalih pet odstotkov pa bo morala prispevati ***Občina Tolmin***. Finančna konstrukcija predvideva zagotovitev 710.000 evrov v letih 2013–2015, in sicer za izdelavo projektne dokumentacije, investicijskega programa ter odkupe zemljišč in odškodnine. Po letu 2015 pa bo treba zagotoviti še 8,4 milijona evrov za gradnjo in njen nadzor.

Več o projektu najdete v ustrezni novici na spletni strani Občine Tolmin www.tolmin.si, kjer sta objavljena tudi predlog uredbe za obravnavo na seji vlade, ki so ga pripravili na MZIP-u, in povezava do omenjene priloge DPN-ja z zbranimi stališči do pripomb ter predlogov javnosti in občine, danih v času javne razgrnitve osnutka.

Špela Kranjc

Z rekonstrukcijo do šestih stanovanj

Dotrajan stanovanjski objekt v Brunovem drevoredu v Tolminu, ki je v občinski lasti, je letos dočakal rekonstrukcijo, ki bo zaključena v letu 2014. Že tako obnove potrebna stavba je bila v potresih leta 1998 in 2004 poškodovana do te mere, da jo je država uvrstila v program popotresne sanacije.

V objektu so trenutno štiri stanovanja z visokimi stropi in podstrešjem, z rekonstrukcijo pa želi ***Občina Tolmin*** pridobiti dve dodatni stanovanji na podstrešju. Na njen predlog bodo s posegi izboljšali še obstoječa prostozračna omrežja – električno in telekomunikacijsko ter omrežje kabelske televizije, ki predstavljajo tako estetsko kot praktično težavo, saj bi kabli ovirali dela pri obnovi strehe in fasade.

Skupna vrednost projekta je ocenjena na dobrih 570.000 evrov. Skoraj 70 odstotkov investicije oziroma slabih 400.00 evrov bo prek ***Državne tehnične pisarne*** pokritih s sredstvi iz programa popotresne sanacije, ki jo sestavljata celovita statična sanacija objekta in zamenjava strehe. Stroške rekonstrukcije nad fazo S, ki obsega zaključna gradbeno-obrtniška in dodatna dela v ocenjeni vrednosti 180.000 evrov, bo v letu 2014 pokrila ***Občina Tolmin*** iz svojega proračuna in s sredstvi državnega proračuna 23. člen Zakona o financiranju občin. Ob tem velja poudariti, da je objekt vpisan v register stavbne dediščine. To pomeni, da bo pri obnovi sodeloval tudi ***Zavod za varstvo kulturne dediščine***, saj bo morala stavba po rekonstrukciji ohraniti svojo prvotno zunanjost.

Špela Kranjc

V REGISTRU STAVBNE DEDIŠČINE *je objekt opisan kot klasicistično oblikovana vila, zgrajena po prvi svetovni vojni, ki je bila urad notarja. Po drugi svetovni vojni je postala sedež UDBE z zaporniškimi celicami v kleti in v eni izmed njih je še vedno ohranjena avtentična zaporniška oprema. Stavba stoji v nekdanjem predelu vil premožnejših prebivalcev Tolmina.* ***Foto: T. Š. F.***

Starega odnesle jesenske poplave, novega prinesla pomlad

Tolminska korita so bila čez zimo vse do začetka aprila povsem zaprta, saj so jesenske poplave s seboj odnesle tudi most na sotočju Tolminke in Zadlaščice. Na njegovem mestu so zgradili novega, ki so ga namenu uradno predali 9. maja. Šlo je za prvo zamenjavo mostu na dnu Korit, ki so v zadnjem mesecu znova v celoti prehodna. Namestitev je sicer trajala dva dni, prva dela na omenjenem

Utrinki

žnič ter njeno učenko **Ano Cotič**. Da se dogajanje ni prehitro končalo, sta poskrbeli glasbeni skupini Same babe in Zuf de žur.

Pristen ambient, pester kulturni program, okus prave tolminske frike in prijetno vzdušje so razlogi, da se bodo zadovoljni obiskovalci v Klanec gotovo še vrnili, organizatorjem pa spodbuda, da bo tudi v prihodnje en dan v letu najstarejši del mesta zaživel.

N. K.

NA KLANCU *– Pristen ambient, pester kulturni program, okus prave tolminske frike in prijetno vzdušje so razlogi, da se bodo zadovoljni obiskovalci v Klanec gotovo še vrnili, organizatorjem pa spodbuda, da bo tudi v prihodnje en dan v letu najstarejši del mesta zaživel.* ***Foto: Tomaž Kenda***

NAVDUŠENI NAD NEPOZABNIMI GLASBENIMI VEČERI

Tolmin – V Glasbeni šoli (GŠ) Tolmin smo prvi junijski dan začeli s štirimi koncerti orkestrov, v katerih sodelujejo naši sedanji ali nekdanji učenci. V soboto se je tako predstavil Pihalni orkester Tolmin (dirigent **Damijan Valentinuzzi**), v nedeljo Jazz Punt Big Band (dirigent **Matija Mlakar**), v ponedeljek Harmonikarski orkester GŠ Tolmin (dirigent **Ale-** ▶

JUNIJSKIH KONCERTOV ŠTIRIH ORKESTROV*, v katerih sodelujejo sedanji ali nekdanji učenci Glasbene šole Tolmin, je z navdušenjem prisluhnilo več kot 500 obiskovalcev. Na fotografiji je Jazz Punt Big Band.* ***Foto: Tatjana Šalej Faletič (iz arhiva)***

PREDEN SO RAZREZALI TRAK IN S TEM MOST TUDI URADNO PREDALI V UPORABO *so morali župan* **Uroš Brežan**, *direktor Triglavskega narodnega parka* **Martin Šolar** *in v. d. direktorja LTO Sotočje* **Janko Humar** *Dugi babi, ki po legendi še danes prebiva v koritih, iz las pobrati vse uši.* ***Foto: Tatjana Šalej Faletič***

PRIMERJAVA STREGA IN NOVEGA MOSTU. Foto: Janko Humar

območju pa so se po besedah v. d. direktorja Lokalne turistične organizacije (LTO) Sotočje **Janka Humarja** začela že sredi marca. Most z jekleno konstrukcijo je dolg 13,7 metra, leseno ograjo pa krasi isti motiv, kot vse druge ograje v Koritih. S projektiranjem jeklene konstrukcije se je spopadel **Marko Kavčič**, ograja pa je delo arhitektke **Jasmine Šavli Lapanja**.

Vrednost naložbe, ki je zajemala nadomestno gradnjo mostu in ureditev poškodovanih poti, mostičkov ter novih razgledišč, je približno 70.000 evrov. Kot je pojasnil Humar, je ***Občina Tolmin*** pokrila stroške projektne dokumentacije, ***LTO Sotočje*** pa nosi stroške investicije. *»Pokrili smo jih s kreditom, ki ga bomo skozi vstopnino odplačevali naslednjih pet let,«* je še dodal. Župan **Uroš Brežan** je prepričan, da so Tolminska korita lahko *»zgled za dobro sodelovanje različnih institucij in tudi zadnje večje neurje, ki je odneslo most, tega ni spremenilo.* LTO Sotočje *kot upravljavec,* ***Triglavski narodni park*** *in občina smo v sodelovanju z* ***Agencijo RS za okolje*** *ter* ***Zavodom za varstvo narave*** *prišli do rešitve, ki so jo projektanti in izvajalci v najkrajšem možnem času tudi vzorno uresničili. Tako je naša najbolj obiskana naravna znamenitost polepšana, bolj varna in spet na voljo obiskovalcem.«*

Po Humarjevih podatkih je Tolminska korita v zadnjih dveh letih obiskalo po 28.000 ljudi. Letos jih sicer zaradi kasnejšega začetka pričakujejo nekoliko manj, njihov končni cilj pa je 50.000 obiskovalcev letno.

Špela Kranjc

Utrinki

ksander Ipavec), v torek pa Godalni orkester (dirigentka **Mojca Križnič**) in komorne skupine GŠ Tolmin. Kljub temu, da bi se moralo dogajanje odvijati v atriju GŠ, nam je v soboto ponagajalo vreme, v ponedeljek in torek pa tehnične težave, zato smo koncerte preselili v dvorano. Vseeno sta bila vzdušje in obisk koncertov izjemna. Več kot 500 obiskovalcev, med katerimi je bilo veliko takšnih, ki so se udeležili vseh nepozabnih junijskih glasbenih večerov na naši GŠ, se je z navdušenim ploskanjem zahvalilo za izvedbo raznolikih programov.

Maja Klanjšček, ravnateljica GŠ Tolmin

ČLANI VOKALA »BAČA« PODBRDO *so prepričani, da je pesem glas srca in da ljudje to čutijo.* ***Foto: Matjaž Trojar***

VRHUNSKI KONCERT VOCALA »BAČA« PODBRDO

Podbrdo – Čeprav si je Vocal »Bača« Podbrdo z neutrudnim delom in gostovanji prve privržence pridobil tudi izven meja Baške grape, je po dveh letih spet povabil na koncert v domači kraj. *»Tu je naša pesem doma«*, pravijo pevci, ki s svojimi žametnimi glasovi razveseljujejo že sedmo leto, ob tem pa dodajajo, da so domačini zagotovo njihovi najzvestejši poslušalci. V času od začetnih korakov do danes so spremenili ime (prvotno Nonet »Bača« Podbrdo), nekoliko pa tudi zasedbo, vseskozi pa za njihovo kakovostno rast skrbi zborovodkinja **Marta Volf Trojer**.

Fantje neizmerno uživajo v petju. Prepričani so, da je pesem glas srca in da ljudje to čutijo. In res se jih je v telovadnico OŠ Simona Kosa Podbrdo zgrnilo skoraj štiristo. Z navdušenjem so sledili vokalno-instrumentalno obarvanemu koncertu, ki je pritegnil s svojo dinamičnostjo, prepričljivostjo in svežim pristopom. Izvajalsko odličen in vsebinsko pester repertoar se je najprej spogledoval s slovensko ljudsko, črnsko duhovno ter dalmatinsko pesmijo. V nadaljevanju pa so pevci presenetili z energijsko nabitimi priredbami domačih in tujih popevk, dopolnjenimi z instrumentalno spremljavo posebej za ta dan zbranih domačih mladih glasbenikov, poimenovanih kar Hišni band.

S toplino slovenske ljudske pesmi so koncert prepletle pevke Ženskega pevskega zbora Žarek s Šentviške planote. Povezovalno nit, hudomušno pretkano s prigodami iz pevskega vsakdana Vocala »Bača«, je napletla povezovalka **Špela Kranjc**.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Kjer se Duje babe prepognejo do Idrijce in perejo svoje cunje

Še vedno so žive stare pripovedke o markantni vzpetini Berlotov rob, ki leži nad cesto med Prapetnim Brdom in Šentviško Goro. Kraški pojavi so jo preoblikovali v zanimivo razbrazdano kuliso z visokimi apnenčastimi stožci, globokimi škrapljami, brezni, previsnimi stenami in vmesnimi zaplatami zravnanih ledin. Prav z omenjenega roba naj bi se »Duje babe« prepognile vse dol do Idrijce, kjer so prale svoje cunje. Jama v Berlotovem robu je slovela tudi po tem, da je lahko skrivala »cel kup« ljudi. Zanimiva pa je tudi zgodba o mačku, ki je zašel vanjo, in na plan prišel šele pod Gradišarjevim robom pod vasjo Polje.

Knastanku pripovedk oziroma, kot jim pravijo domačini *prafc* o Berlotovem robu, je gotovo vplivala njegova fascinantna naravna podoba. Še pred nekaj več kot pol stoletja hrib ni bil tako zaraščen kot danes, saj so domačini vsako leto tod grabili listje za steljo, pobirali odpadle suhe veje večjih dreves in sproti sekali podrast ter grmovje. Da pa *prafce* pravzaprav skrivajo v sebi tudi odmev zelo starih časov, smo začeli arheologi spoznavati šele v zadnjih letih. Na Berlotovem robu je bilo namreč odkritih na desetine arheoloških najdb, ki sodijo v obdobje med 5. stoletjem pr. n. št. in prvimi desetletji n. št. Med njimi so predmeti noše kot na primer: sponke za spenjanje oblačil, prstani, ovratnice in razni obeski. K orožju sodijo odlomek nožnice meča, svinčen izstrelek za pračo, deli ščita, sulična kopita in katapultna konica. Med orodjem najdemo vejnik (»renčelica«), motiko, teslo in ralo. Zanimivi so deli posod iz brona, zlasti odlomek vedrice iz 5. ali 4. stoletja pr. n. št., na katerem je vrezan napis *tomoi* v venetski pisavi.

V ZAČETKU MAJA SE JE NA BERLOTOVEM ROBU MUDILA EKIPA ARHEOLOGOV** – Na podlagi geodetske izmere je bil izdelan načrt najdišča z označenimi strukturami in lokacijami arheoloških najdb.* ***Foto: Boštjan Laharnar

Najdragocenejše odkritje

Najskrivnostnejši predmet je okrogla daritvena ali votivna ploščica, skovana iz tanke srebrne pločevine (premer 4 cm) in okrašena z iztolčenimi pikami, bunčico ter lunicama. Verjetno je izdelovalec s premišljeno kombinacijo kroga, pikic in astralne simbolike želel ponazoriti potek luninega mesečnega ciklusa.

Najdragocenejše odkritje pa je ovratnica, spletena iz treh srebrnih žic. Podobne bronaste ovratnice so nosile prebivalke Veneta, Furlanije, Posočja in Notranjske konec 2. ter v 1. stoletju pr. n. št., medtem ko so bili srebrni primerki prava redkost.

Berlotov rob – svetišče v naravi?

Med železnodobnimi arheološkimi najdišči Šentviške planote je Berlotov rob poseben. V tem primeru ne gre za grobišče kot v bližnjih Lipcah na Ajdovskem britofu ali v Jerovci, prav tako tod ni bilo navadne naselbine. Nenavadno veliko število arheoloških najdb, na od kraških pojavov povsem preoblikovanem skalnem hribu, prej kaže na železnodobno kultno mesto oziroma svetišče v naravi. Predrimski železnodobni prebivalci (na primer Kelti) so namreč ob breznih, jamah, naravnih mostovih, izvirih, rekah, barjih in močvirjih, kjer narava izrazito kaže svojo moč ter domišljijo, odlagali najrazličnejše predmete. Tako so tudi na Berlotovem robu bojevniki verjetno darovali orožje za bojno srečo ali po srečno prestanem bojevanju, poljedelci orodje za dobro letino, drugi pa posode, sponke in ostale dragocene predmete. Presenča tudi kombinacija predmetov, v katerih se zrcalijo znanja in vedenja takratnih prebivalcev. Pletena srebrna ovratnica in nekateri drobni okrasni predmeti pričajo o veščih rokodelcih, astralna simbolika o ukvarjanju z astronomijo, napis pa o uporabi pisave. Ravno poznavanje pisave in astronomije pa je bilo v času železne dobe v domeni redkih, med njimi so bili najbrž tudi svečeniki, ki so skrbeli za kultno mesto ter religiozno življenje na Berlotovem robu.

Rimski osvajalci prekinili stoletno kultno prakso

Glede na najdbe se zdi, da je svetišče na Berlotovem robu zamrlo s prihodom Rimljanov. Najmlajše najdbe so povezane z rimskimi vojaki, med njimi izstrelka za pračo in katapult ter posebna oblika sponk. Kaže, da so rimski osvajalci prekinili oziroma prepovedali tukajšnjo stoletno kultno prakso, ki je bila gotovo pomemben del identitete predrimskih prebivalcev. Tako je Berlotov rob vse do odkritja arheoloških najdb dobrih 2000 let kasneje postal le še en skalnat hribček v slikoviti šentviškogorski pokrajini.

***SREBRNA OVRATNICA S TREMI VOZLI** je najdragocenejše odkritje. Podobne, narejene iz brona, so namreč nosile prebivalke Veneta, Furlanije, Posočja in Notranjske konec 2. ter v 1. stoletju pr. n. št., medtem ko so bili srebrni primerki prava redkost.* ***Foto: Tomaž Lauko** (Hrani Narodni muzej Slovenije)*

***SREBRNA, OKROGLA VOTIVNA PLOŠČICA,** skovana iz tanke srebrne pločevine in okrašena z astralnimi simboli, sodi med najskrivnostnejše predmete.* ***Foto: Tomaž Lauko** (Hrani Narodni muzej Slovenije)*

Dr. **Boštjan Laharnar**, Narodni muzej Slovenije

Kmečka trgovina in promet

Zgornja Soška dolina je bila nekdaj izrazito prehodna. Na območju tolminskega glavarstva, natančneje v Kobaridu in Tolminu, sta se namreč križali glavni prometni povezavi, ki sta potekali v smeri vzhod–zahod ter sever–jug in sta povezovali notranjeavstrijski deželi Kranjsko ter Koroško z Goriško in Furlanijo.

Pomembno vlogo pri živahnem prometu, ki je tekel po teh poteh, je imela seveda tudi meja med Avstrijo in Benetkami, začrtana leta 1516, ki je kljub neprestanim sporom ostala nespremenjena skoraj tri stoletja.

Cestne povezave

Med pomembnejše ceste na Slovenskem je v srednjem veku sodila škofjeloška ali tolminska cesta. Vodila je iz Škofje Loke, skozi Cerkno, Tolmin in Kobarid v Čedad, ter bila najkrajša pot, ki je povezovala osrednji slovenski prostor z Italijo. Od začetka novega veka dalje je zaradi upada politične in verske moči Čedada začela izgubljati svoj nekdanji pomen. V času tolminskega punta je tako večina prometa tekla zgolj med sosednjima regijama, torej na srednje in krajše razdalje, pri čemer je prevladovala kmečka trgovina z minimalno udeležbo poklicnih trgovcev. Zaradi novih razmer je bila pot tudi slabše vzdrževana in na nekaterih delih občasno neprevozna ter zato namenjena predvsem tovorništvu. Za lokalno prebivalstvo pa je bila skozi celoten novi vek kljub temu zelo pomembna. Omogočala je povezavo z najbližjimi mesti in sosednjimi pokrajinami ter predvsem prodajo živine in kmečkih pridelkov, ki so prinašali dobrodošel ter prepotreben dodaten zaslužek.

Obsoška cesta, ki je vodila iz Gorice preko Kanala, Tolmina, Kobarida, Bovca in Predela v Trbiž ter naprej proti severu, je bila mlajša in v začetku manj pomembna. Odsek ceste od Trbiža do Kobarida, ki je bil zgrajen že v srednjem veku, je bil namreč zaradi slabega vzdrževanja le redko normalno prehoden. Drugi, že dlje časa načrtovani odsek od Tolmina do Gorice, pa je bil po vztrajnem prigovarjanju goriških deželnih stanov dokončno zgrajen šele leta 1587. Donosen promet od morja proti severu in obratno, ki je dotlej tekel preko beneških dežel, je bil tako dokončno preusmerjen na območje Goriške, za katero se je s tem začel hiter ter vsestranski razvoj. Šele v 18. stoletju so se pomena najkrajše povezave nemških in avstrijskih dežel s pristaniščem v Trstu zavedle tudi osrednje oblasti na Dunaju. Načrtno so začele skrbeti za redno vzdrževanje ceste in s posebnimi določbami zagotavljale reden dohodek ter nemoten promet, krajem ob njej pa omogočile hitrejši razvoj in boljše možnosti preživetja.

TOVORNIKI** – Večina stranskih poti je bila v času tolminskega punta še neprevoznih. Do bolj oddaljenih in težje dostopnih krajev je bilo moč priti le peš, tovor pa so prenašali na hrbtih konj ter drugih tovornih živali.* (Vir: ***Valvasor, J. V. Slava vojvodine Kranjske. 1689.)

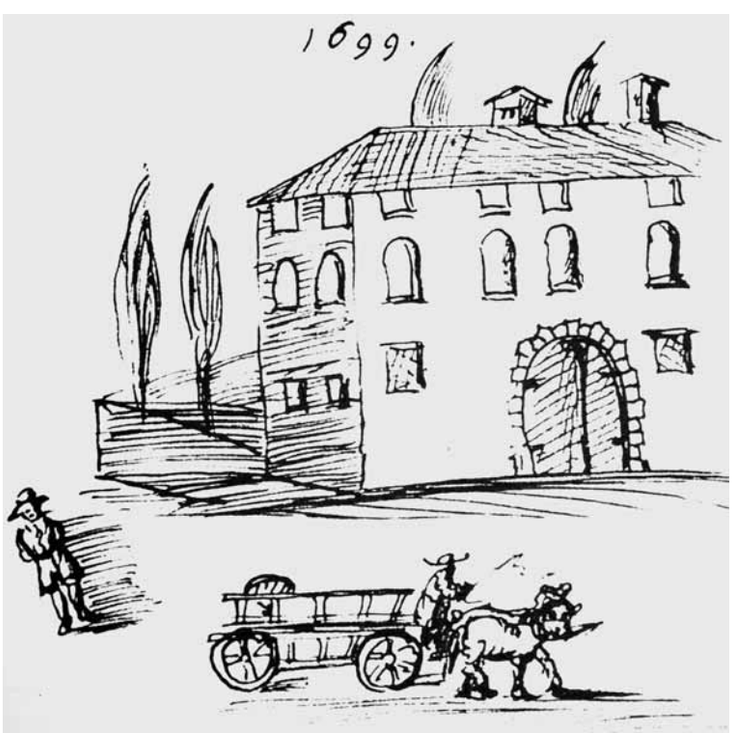

KONJSKA VPREGA** – Glavni trg, na katerem so Tolminci prodajali svoje pridelke, je bil v Gorici.* (Vir: ***Marusig, M. Le morti violenti o subitane. 1704.)

Kmečka trgovina

Pomembna dodatna dejavnost Tolmincev je bila že od srednjega veka dalje kmečka trgovina. Kljub večkratnim poskusom, da bi kmetom prepovedali ali vsaj omejili trgovanje na večje razdalje, to ni bilo nikoli v celoti in dokončno izpeljano. Spor okrog kmečke trgovine je leta 1737 pripeljal celo do objave posebnega patenta, ki je določal, da lahko kmetje trgujejo le z lastnimi pridelki in proizvodi, prepovedana pa jim je bila vsakršna preprodaja blaga, kupljenega pri drugih proizvajalcih ter organizirana dobava hrane rudnikom, vojski in mestnim trgovcem.

Največji razmah je kmečka trgovina doživela na Kranjskem, saj so bile tu poleg kmetijstva razvite še številne druge dejavnosti: tekstilna in usnjarska obrt, železarstvo, kovaštvo, sitarstvo, rešetarstvo ter lesna in lončarska obrt. V Zgornjem Posočju seveda vseh teh dejavnosti ni bilo oziroma niso bile posebno razvite z izjemo steklarne v Trebuši in rudnika živega srebra v Idriji, ki sta bila edina večja proizvodna obrata na tem koncu, drugih pomembnejših končnih izdelkov pa tu ni bilo. Glavna in naj-

PREDEL** – Donosni dejavnosti, ki sta se razvili ob glavnih poteh, sta bili kovaštvo in gostinstvo. Več stoletij je bila med zelo pomembnimi postajališči za potnike in trgovce, ki so potovali po obsoški cesti, večja furmanska gostilna na prelazu Predel. Na razglednici je gostilna, kakršna je bila v začetku 20. stoletja. **Hrani: Tolminski muzej

bolj donosna dejavnost v tolminskem gospostvu je bila živinoreja, zato so tolminski kmetje trgovali predvsem z mesom ter mesnimi izdelki (klobasami, mastjo, živalskimi kožami), pomemben delež v trgovini pa so zavzemali tudi sir, maslo, pšenica in drugi kmečki pridelki (zelenjava, žito, med, sadje). Že od srednjega veka dalje je prinašala pomemben dodaten dohodek tudi prodaja surovega in obdelanega lesa (žagane deske ter različni leseni izdelki) in oglja, ki so ga uporabljali predvsem v kovaških delavnicah, v mestih pa so ga potrebovali za ogrevanje meščanskih ter plemiških hiš.

Seveda pa trgovina ni potekala zgolj v eni smeri. Z Goriškega in iz Brd so na Tolminsko ter naprej proti severu in vzhodu tovorili ter prevažali predvsem vino, ki je bilo glavni izvozni artikel celotne Goriške. V tej smeri so v Zgornje Posočje prihajale tudi drage uvožene tkanine in sol, kateri so se ob koncu 17. ter v začetku 18. stoletja pridružile še različne začimbe, eksotično sadje in drugi luksuzni izdelki.

Med kmečke trgovce so spadali tudi krošnjarji, s katerimi pa se oblast in trgovski ceh nista posebej ukvarjala. S to dejavnostjo, ki je bila razširjena tako na vasi kot v mestih, se je občasno ali stalno ukvarjalo ogromno ljudi. Z manjšim tovorom so potovali od hiše do hiše in ponujali lastne ali pa v mestu kupljene izdelke, ki bi sicer do ljudi, ki so bili od trgovskih središč bolj oddaljeni, težje prišli. V severozahodnem delu slovenskega ozemlja, kjer je bila ta dejavnost zaradi meje močno razvita, so bili najpogosteje omenjeni krošnjarji iz Karnije in Rezije. Karnijci so krošnjarili predvsem s tekstilnimi izdelki, kot so nogavice, prti, prtički, svilene in polsvilene tkanine, Rezijani pa so po navedbah virov tedaj prodajali predvsem različno redko sadje ter druge uvožene dobrine: limone, pomaranče, fige, riž in podobno.

Prevozništvo in tihotapstvo

Ob razvejani in dobro organizirani trgovini je pomemben dodaten zaslužek prinašalo tudi prevozništvo in tihotapstvo. Prvo, ki je bilo povsem legalno, je bilo običajno v rokah kmečkih trgovcev, tihotapstvo, seveda prepovedano in strogo sankcionirano, pa večinoma prav tako, le da so se na Goriškem kmetom pri organizaciji te dejavnosti pridružili tudi nekateri plemiči.

KONTRABANT NA LOŠKO-TOLMINSKI MEJI

»Urban Marzina, pobiralec mitnine v Poljanah je pisal 1. decembra 1695 svojemu nadrejenemu v Ljubljani, da je v teh dneh postalo jasno, kako so loški podložniki iz hlenovrškega, žirovskega, osliškega in hotaveljskega urada to jesen na nezakonit način prodali preko deželne meje več kot 160 parov volov, od tega jih je samo Marko Likar prodal več kot 60. Pri tem gre za trgovino z voli v obeh smereh. To so počeli v 'močnih oborožen ih konvojih ob vriskanju in streljanju mimo svojih domov'. Pritoževal se je, da ne počno samo to, temveč se ukvarjajo tudi z drugo nedovoljeno trgovino. Temu želi narediti konec in zato se obrača na pristojno mesto.«

(Vir: Demšar, V. Kontrabant na loško-tolminski meji konec 17. stoletja. Loški razgledi 36/1989.)

Ker je bilo po obsoški cesti največ prometa ustvarjenega z vinom, mesom in soljo, je bilo tihotapljenje teh dobrin tu najpogostejše. Živahna legalna in ilegalna trgovina je potekala tudi na mejah loškega ter tolminskega gospostva in z območjem idrijskega rudnika. Loški prevozniki in tihotapci so Idrijčane zalagali predvsem s svežim mesom ter glinenimi posodami za taljenje in shranjevanje rude. Med podložniki tolminskega gospostva in idrijskimi rudarji pa je potekala prepovedana trgovina z ukradeno rudo, ki so jo nato Tolminci skrivaj talili ter prodajali naprej. Kazni za tovrstne prekrške so bile seveda visoke. Najhujša kazen za rudarje, ki so kradli rudo, so bile vislice, tihotapce pa je običajno doletelo večletno prisilno delo v železnih okovih in kasneje še izgon iz dežele. Močno razširjena, a težko dokazljiva preprodaja živine in izogibanje mesnemu davku pa se je obravnavala kot manjši prekršek, za katerega je običajno zadostovalo že plačilo denarne globe ter zaplemba prepovedanega blaga.

***KOVANCA** – Pri obmejnem in čezmejnem trgovanju je bilo moč plačevati z različnimi valutami. Na fotografiji sta avstrijski tolar iz leta 1713 in goriški sold, ki ga je leta 1733 izdala Goriško-Gradiška deželа. **Foto: arhiv Tolminskega muzeja** (Originala sta iz zasebne zbirke in zbirke Tolminskega muzeja)*

Karla Kofol, etnologinja, Tolminski muzej

Utrinki

ZAZVENELE SREDNJEVEŠKE BALADE

Tolmin – V petek, 17. maja, se je s svojo letošnjo premiero predstavila Gledališka skupina Zvonko. Mladi ustvarjalci so uprizorili Srednjeveške balade slovenskega pesnika **Janeza Menarta**. Gledalcem so tako približali srednji vek; Menart v baladah namreč prikazuje vsakdanje življenje in nekatere zgodovinske motive (na primer: preganjanje čarovnic, koroški kmečki upor in viteza Andreja Baumkircherja). Pogosto je izpostavljeno izrabljanje položaja plemstva, kar je kasneje tudi Tolminsko pognalo v punt.

Ustvarjalnost gimnazijcev sta vodila poklicna igralka in režiser. **Marjan Bevk** je pripravil izbor Menartovih balad, **Tjaša Hrovat** je predstavo nato režirala, v zaključni fazi pa se nam je Bevk ponovno pridružil. Igralci – dijaki so svoj polurni nastop izvedli prepričljivo. Predstavo so v ogled ponudili tudi osnovnim šolam, Tolmincem pa se bodo v okviru daljšega programa predstavili jeseni.

V ZAODRJU SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA CELJE** po nastopu v igri Čakajoč Godota. **Foto: Zvonka Dalić Rink

Gledališko skupino Zvonko Gimnazije Tolmin so ustanovili dijaki v šolskem letu 1993/94. Tako letos torej vstopa v 20. leto svojega delovanja. Kot zanimivost naj povemo, da se je tudi na samem začetku skupina spopadla s poezijo, saj so takrat interpretirali **Charlesa Baudelaira**. Njeno uspešno delovanje pa gre pripisati tako ustvarjalnosti in energiji številnih dijakov kot tudi močne podpore Javnega sklada za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Tolmin, Občine Tolmin in Zveze kulturnih dejavnosti.

Milica Rutar, mentorica Gledališke skupine Zvonko Gimnazije Tolmin

Fini Več – Vini Wetsch

Tokrat se spominjamo Tirolke, ki je vzljubila novi dom v Kobaridu, Sočo, poeta Simona Gregorčiča in se vedno znova vračala v svojo soško dolino. Zgodba o Fini Več se začenja daljnega leta 1909, ko so v krajih ob Soči še častili velikega avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Takrat je bil iz Innsburka na Tirolskem v Kobarid premeščen mlad zdravnik, češki rojak doktor Wetsch (izgovorjeno Več).

Novi zdravnik je, poleg Kobarida z okolico, skrbel za zdravje ljudi v 42 krajih Zgornjega Posočja, istočasno pa je opravljal še dolžnosti vojaškega zdravnika 19. ogrskega regimenta iz Kesckemeta, ki je bil v tistem času nastanjen v Kobaridu. Zdravnikova soproga **Jozefina** je bdela nad družino in vodila družinsko lekarno. V treh letih po nastanitvi pri Tabakarju v Kobaridu se je zdravnikova družina povečala še za dve deklici. Najstarejši sedemletni **Fini** in nekaj mlajši **Mani** sta se pridružili **Vida** in **Pavla** (**Milka**).

»Avstrija je napovedala vojno Srbiji!«

Fini se je z ostalo družino hitro vživela v novo okolje in preživljala nad vse brezskrbno in srečno otroštvo. Deklica si je s sestrami zamišljala, da se jim življenje ne more spremeniti na slabše. Poleg nemščine, jezika stare domovine, ki so jo govorili doma, se je kmalu naučila govorice novega okolja. Brezskrbno življenje odraščajoči dvanajstletni deklici 28. junija 1914 zagrenila žalostna vest o sarajevskem atentatu. Oče in mati sta nepričakovano postala zaskrbljena. Negotovost in zle slutnje so se pojavile med prebivalci. Pogosteje kakor običajno so se zbirali v skupine, kar je močno vplivalo tudi na razpoloženje odraščajočih otrok. Pred poslopjem pošte, kjer so bile razglašene uradne objave, telegrami in dnevni časopisi so se zbirali ljudje in zaskrbljeno prebirali neprijetne vesti. Oče je doma 23. julija prebral najstrašnejšo vest: *»Avstrija je napovedala vojno Srbiji!«*. Kobaridci in prebivalci okoliških krajev so zaslutili iskro, ki bo vnela Balkan. Le oficirji in vojaštvo, željni vojnih uspehov, so vojno napoved pozdravili z neprikritim veseljem, saj zagotovo niso slutili črne prihodnosti.

Finini spomini

Ne dolgo za tem je Fini s sestrami in drugimi kobariškimi deklicami v belih krilcih s cvetjem v rokah na poti iz Kobarida proti Mlinskem pozdravljala na fronto odhajajoče domače vojake. Za mnoge izmed njih je bil to poslednji poljubček in pozdrav, ki jih je spremljal po moriščih Galicije in soških poljih smrti. Komaj leto dni za tem, ko se je s sestrami poslavljala od odhajajočih vojakov, je v bolnici v Gradcu po hudi bolezni umrl doktor Več. Po očetovi smrti so Fini poslali na šolanje v Ljubljano. Šele po zlomu Avstrije, leta 1918, se je vrnila domov v Kobarid k mami in sestram.

V svojih spominih,[1] napisanih po pripovedovanju mame in treh sester, ki so med vojno ostale v Kobaridu, opisuje usodo in tegobe prebivalcev Kobarida, ki jim ni bilo treba zapustiti domačega praga in oditi v begunstvo. Kljub temu pa so nekdanji državljani stare Avstrije doživeli dramatično zasedbo takrat sovražne vojske, vse strahote in krutosti vojne vihre, ropanja, strah pred nemalokrat podivjano vojsko ter vsiljeno menjavanje oblasti.

Vrnitev na Tirolsko

Zaradi pomanjkanja, težkega preživetja, težav pri organiziranju rednega izobraževanja, groženj z vojno s strani nove Države Slovencev, Hrvatov in Srbov se je zdravnikova vdova odločila, da se s hčerami vrne v Meran na Tirolsko. Z žalostjo in nostalgijo je Fini januarja 1919 zapustila Kobarid, ki ji je v spominu ostal kot njen najljubši kraj. Mati je tudi v Meranu le s težavo preživljala sebe in štiri odraščajoče hčere. Italijanska oblast ji je zavrnila pokojnino in vsako drugo podporo z izgovorom, češ da je bil njen mož Avstrijec, Kobarid pa je italijanski. Za posledicami težkega otroštva sta še nedorasli umrli obe mlajši sestri. Ponovno je že priletna zdravnikova soproga zaprosila za pokojnino novo jugoslovansko oblast, ki jo je podobno, kakor pred leti italijanska, zavrnila z utemeljitvijo: *»Vi ste Nemka, Kobarid pa pripada Jugoslaviji«*. Finina mati je umrla, še preden je zvedela, da Južna Tirolska ni več avstrijska dežela, temveč del nove republike Italije.

Želja po spoznavanju kobariške zgodovine

Fini je dokončala pedagoško izobrazbo. Poročila se je v Zagreb, kjer je nekaj časa tudi živela, vendar v zakonu ni dočakala želene sreče. Postala je mati hčeri, poleg nje pa je posvojila še osirotelo deklico. Po končani vojni je dolgo let poučevala v Trstu, vendar se je vedno vračala na novi dom v Bolzano. Na poti med Trstom

Utrinki

PESEM V VOJNI – VOJNA V PESMI 1914–1918

Kobarid – V soboto, 8. junija, je pri italijanski kostnici nad Kobaridom potekal koncert z naslovom Pesem v vojni – Vojna v pesmi 1914–1918. Slovenske, italijanske in avstrijske vojaške ter domoljubne pesmi sta predstavila posoška pevska zbora Moški pevski zbor Justin Kogoj iz Dolenje Trebuše in Mešani pevski zbor Sveti Anton iz Kobarida – oba pod vodstvom **Mateja Kavčiča**. Gostje večera so bili člani Goriškega okteta Vrtnica pod vodstvom **Marka Muniha**.

Namen koncerta je bil predstavitev istoimenske zgoščenke, ki jo je Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju« izdala v lanskem letu. Obenem so organizatorji želeli spomniti na bližajočo se 100-letnico dogodkov na soški fronti oziroma v prvi svetovni vojni in koncert posvetiti spominu na vse žrtve tega krvavega obdobja.

***KONCERT NA KOBARIŠKI KOSTNICI** z naslovom Pesem v vojni – Vojna v pesmi 1914–1918. V zatohlih kavernah, zvečer ob ognju, v begunstvu, v zaporih in taboriščih je bila pesem drag spomin na domače kraje, na mir ter svobodo, na brezskrbno mladost in ljubezen. **Foto: Mihael Uršič** (arhiv Mirka Kurinčiča)*

Več kot 250 udeležencev koncerta je z izbranimi besedami nagovoril predsednik uprave Fundacije **Zdravko Likar**, ki je poudaril pomen spominjanja na dogodke izpred skoraj sto let in ob tem izpostavil vrednoto miru. Posebej je opozoril, da je bila prav pesem v vojnih časih velika tolažnica. V zatohlih kavernah, zvečer ob ognju, v begunstvu, zaporih in ta-

in Tirolsko pa je v njej neprestano tlela želja, da vsaj za trenutek obišče njen ljubi Kobarid in kraje ob Soči.

Ne preveč prijazno prepričanje o življenju onkraj meje in tesnobni občutki pred srečanjem z ljudmi, ki so živeli v neki drugačni ureditvi, so botrovali, da se je Fini šele v 70-ih letih, ko je videla, da se čez mejo iz Italije v naše kraje vsakodnevno odpravlja po nakupih na stotine vozil, odločila, da obišče znance in ulice, ki jih je morala kot deklica zapustiti. V Kobaridu je obiskala peščico še živečih znank in sošolcev iz zgodnjega otroštva, s katerimi je navezala iskreno prijateljstvo. Ob obisku cerkve in slovenske maše, po kateri je tako dolgo hrepenela, se je srečala tudi s kobariškim dekanom msgr. **Francem Rupnikom**. Na njeno prošnjo jo je ta odpeljal k cerkvici sv. Lovrenca do groba **Simona Gregorčiča**. Z dekanom sta imela skupno željo po spoznavanju zgodovine Kobarida in preteklosti njegovih prebivalcev.

Fini se je začela vsako leto vračati v Kobarid, na Tirolsko pa je kakor ambasadorka prenašala prepoznavnost naših krajev in življenje prebivalcev v preteklosti. Tam je vedno znova pripovedovala o lepi deželi pod gorami ob reki Soči.

FINI IN MANI STA OBDRŽALI NEKATERA STARA POZNANSTVA** – Leta 1979 sta ju v Bolzani obiskali dve soimenjakinji, ki sta sestrama predstavljali prijateljske vezi iz otroških let. Iz leve proti desni so:* **Fini Več**, **Meri Podseljanova,** **Mani Več** in **Meri Ostan**. ***Foto: arhiv družine Ostan

Dragocena srečanja s slovenskimi prijatelji

Spoznala pa je tudi Slovenca iz Dolj, ki je živel v Bolzanu in z njim ter njegovimi bližnjimi sorodniki na Kobariškem navezala tesne prijateljske stike. Po potresu je svoje obiske v Sloveniji preživljala v bovškem ***Hotelu Alp***, kjer se je srečevala s slovenskimi prijatelji in starimi znankami iz Kobarida in Bovca. Ob kavici je v starem kobariškem narečju spomine obujala z **Darinko Kravanja - Pirc**, **Meri Ostan**, **Drago Ožnjak** in **Maro Podceljan** ter drugimi nekoliko mlajšimi znankami in znanci. Vse dame spoštljivih let imajo srečevanja s Fini Več in njeno sestro Mani še vedno v lepem spominu.

Prva v nemščino prevedla Gregorčičev življenjepis

Dekanu Rupniku je Fini podarila tudi svoje v slovenskem jeziku zapisane osebne spomine na leta, ki jih je preživela v novi domovini ob Soči in nekaj dragocenih fotografij iz obdobja njenega otroštva. Fini je prihodnjim rodovom pustila še druge pečate. Med drugim je donirala sredstva za postavitev prostorne kapele, ki še danes stoji ob bovškem župnišču, zanesljivo pa je prva, ki je v nemščino prevedla in v Meranu tudi objavila življenjepis pesnika Simona Gregorčiča in njegovo pesem Soči.

Fini (ni) Več

Njeno srčno željo, da bi svoje zadnje počivališče našla na gričku nad Sočo, kjer počiva njen najljubši poet, je ob obilni pomoči prijateljev iz Kobarida izpolnil kobariški dekan msgr. Rupnik. Kdor je prebral njene spomine, da bi v njih našel bogato opisano tragedijo prebivalstva in krajev med prvo svetovno vojno ter je zaznal njeno ljubezen do velikega pesnika in slovenskih krajev ob Soči, bo pri sv. Lovrencu za trenutek postal ob skromni nagrobni plošči z napisom: **»FINI VEČ 1902–1987«.**

Zbral in zapisal: **Pavel Četrtič - PaČ**

Opomba:

[1] Spomine, napisane v slovenščini, hrani Darinka Kravanja - Pirc iz Bovca, ki je letos dopolnila 102 leti.

Utrinki

boriščih je bila pesem drag spomin na domače kraje, mir ter svobodo, brezskrbno mladost in ljubezen. *»Vseh teh vrednot je človek v vojni oropan,«* je še povedal Likar.

Koncert se je odvijal v okviru projekta Pot miru – »Via di pace« in je sofinanciran iz Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–1013. Je sestavni del številnih dogodkov in prireditev, ki se bodo v prihodnjih mesecih ter letih v okviru omenjenega projekta ter obeleževanja 100-letnice prve svetovne vojne dogajali ob Poti miru v Sloveniji ter Italiji.

Mag. **Tadej Koren**, vodja projekta Pot miru – »Via di pace«

ODPRTJE SAMOSTOJNE SLIKARSKE RAZSTAVE

Bovec – Letošnji občinski nagrajenec **Miloš Domevšček**, ki ga večina domačinov pozna kot člana Društva 13-13 in ki v vlogi uniformiranega avstro-ogrskega vojaka iz časa 1. svetovne vojne vedno znova navdušuje občinstvo, je sredi maja v Kulturnem domu Bovec pripravil svojo prvo samostojno razstavo slik. Tu smo lahko občudovali dela iz njegovega celotnega ustvarjalnega obdobja, ki sega od začetka 80. let pa vse do danes. **Slavica Mlekuž**, mentorica številnim ljubiteljskim slikarjem na Bovškem, je ob tem do-

RAZSTAVA DEL MILOŠA DOMEVŠČKA**, ljubiteljskega slikarja, domačina, člana društva 13-13 in letošnjega občinskega nagrajenca bo v bovškem kulturnem domu na ogled še vse do konca julija.* ***Foto: Enej Domevšček

Ob zaključku šolskega leta 1950/1951

KONEC ŠOLSKEGA LETA 1950/1951 *je zaznamovalo srečanje najboljših učencev osnovnih šol na takratnem Tolminskem. V uredništvu bomo veseli, če se nam kdo izmed udeležencev takratnega dogodka oglasi.* ***Foto: hrani Leopold Šekli***

Pisalo se je leto 1951, natančneje 20. junij. Konec šolskega leta 1950/1951 je zaznamovalo srečanje najboljših učencev osnovnih šol na takratnem Tolminskem.

Leopold Šekli z Jevščka, ki je takrat kot dvanajstletnik obiskoval OŠ na Jevščku (na fotografiji šesti v prvi vrsti iz leve), se spominja, da je tega dne v družbi svoje učiteljice **Marije Matelič** (rojene **Golja**) in **Sonje Hrast** (na fotografiji prva v drugi vrsti), učenke iz OŠ Livek, peš odšel do avtobusne postaje na Idrskem. Ker se je takrat do čevljev težko prišlo, je v dolino odkorakal z doma sešitimi copati, ki so imeli gumijast podplat. Gumo so takrat kupovali v Italiji, mama pa mu je nanjo prišila žamet in dva centimetra široko črno elastiko, ki je napeta čez nart služila, da copat ni smuknil z noge. Danes se 73-letni Leopold spominja še to, da je bilo ta dan precej toplo. Kot pravi, jih je pot z Idrskega nato vodila v Tolmin k današnji »Centroslaviji«, kjer so se zbrali najboljši učenci osnovnih šol iz takratne Tolminske. Tam so jih pogostili in jim za njihov celoletni trud izročili knjižne nagrade. Na tem srečanju pa je nastala tudi skupinska fotografija, na kateri se je v družbi najboljših učencev fotografiral tudi tako imenovani nadzornik šol iz omenjenega območja. Otroci so si ga zapomnili predvsem po tem, da se je v službenem času od šole do šole prevažal z motorjem, ta pa je bil za tiste čase pravcata redkost.

Leopold Šekli, ki ga danes v Posočju pa tudi širše poznamo predvsem po njegovih številnih pesmih, mi ob tem zrecitira verz, ki ga doslej še ni objavil, ga pa spominja na mladost. Takole pravi:

»Ovenel je cvet mladosti naše,
ki bujno nam cvetel je mnoge dni.
Ta krasen cvet, ki več ga ni,
a v srcu našem vedno skrit cveti.«

Tatjana Šalej Faletič

Utrinki

godku dejala*: »Miloš je tak, kot so njegove slike: hitrih potez, neukročen, a hkrati topel. Na slikarske stile ne da dosti. Raje ustvarja, kot mu veleva velik talent in smisel za dojemanje narave. Je slikar trenutnega navdiha, ki se najraje poigrava z naravo, ki mu je domača. Soča in hribi ter paleta barv, ki se jih je moč čez leto naužiti po potepanjih na Bovškem, najpogosteje najdejo mesto na njegovih slikah.«*

V njegovem slogu, ki je vse prej kot klasičen, pa je potekalo tudi samo odprtje razstave. Za številne, ki še do nedavnega niso vedeli da slika, je kar na otvoritvi na platno naslikal vojake v kaverni. Za dodatno sproščeno vzdušje so poskrbeli njegovi kolegi iz Društva 13-13. Ta večer pa se je Milošu izpolnila še ena dolgoletna želja: da skupaj z ubranimi glasovi članov pevskega zbora Triglav iz Trente zapoje slovensko pesem Urška.

Ob tej priložnosti je za svojo ustvarjalnost prejel veliko čestitk in želja, vezanih na njegovo slikanje s čopičem ali *špahtlom*, saj je tudi slednji, kot pravi sam, zelo pripraven za slikanje. ***Razstavo njegovih del si lahko*** *v bovškem kulturnem domu ogledate še vse do konca julija.*

P. D.

GLASBENO POPOTOVANJE S FLANCAMI

Kneža – Vokalna skupina Flance, ki večinoma združuje dekleta iz Baške grape in v Zgornjem Posočju postaja vedno bolj priljubljena, je v Domu puntarjev na Kneži pripravila svoj prvi samostojni koncert. Prvomajski večer je odzvenel v znamenju pevskega potovanja, pomladi primerno pa ga je obarval istoimenski naslov koncerta in znane popevke Srce je popotnik. Pevke so se z gosti večera s pesmijo sprehodile po domačih in tujih deželah. Flance, katerih umetniška vodja je **Anja Kavčič Drole**, so s svojim ubranim petjem in izborom pesmi dokazale, da z lahkoto navdušijo občinstvo ter se po kakovosti izvedb zahtevnejših skladb uvrščajo med perspektivnejše vokalne skupine tega področja.

VOKALNA SKUPINA FLANCE*, ki večinoma združuje dekleta iz Baške grape in v Zgornjem Posočju postaja vse bolj priljubljena, je maja v Domu puntarjev na Kneži pripravila svoj prvi samostojni koncert.* ***Foto: arhiv Vokalne skupine Flance***

Podobno so navdušili tudi gostje večera, moški kvartet Karik, s slovensko in dalmatinsko pesmijo. Na glasbenem popotovanju so pevce spremljali še pianist in tolkalist **Matej Zgaga**, kitarist ter povezovalec večera **Peter Pavletič** in kontrabasist **Damjan Cvek**. Mlade Flance so obiskovalcem v nabito polni dvorani obljubile, da se naslednje leto spet vidijo.

P. P.

Stkane zgodbe

Andragoški center Slovenije *je izdal video publikacijo, ki je sestavni del prizadevanj naše države za uresničevanje ciljev strateškega okvira Izobraževanje in usposabljanje 2020 na področju izobraževanja odraslih. V njej so predstavljeni trije programi v okviru Usposabljanj za življenjsko uspešnost –Izzivi podeželja (UŽU – IP), ki jih izvaja* ***Posoški razvojni center****, in sicer Pridelano in prodano doma, Med zgodovino in sedanjostjo ter Od ovce do izdelka. Da so pozitivne izkušnje udeležencev najboljša promocija, se zavedajo tako izvajalci, kot tudi izdajatelj, ki je program UŽU – IP razvil. Publikacija je brezplačna (med drugim jo lahko dobite v tolminski knjižnici), ogledate pa si jo lahko tudi na spletni strani: http:tvu.acs.si/paradaucenja.*

NASLOV DVD-ja: Stkane zgodbe. Podeželje kot priložnost za razvoj pismenosti in temeljnih zmožnosti. VODJA PROJEKTA: mag. **Zvonka Pangerc Pahernik**. ZASNOVA: mag. **Estera Možina**, mag. **Zvonka Pangerc Pahernik** in **Ajda Turk**. IZDAL: Andragoški center Slovenije. LETO IZDAJE: 2013. DOLŽINA: 21:24. JEZIK: slovenski in angleški.

Tolminci

Letošnjo 300. obletnico tolminskega punta je zaznamoval tudi ponatis zgodovinskega romana Tolminci, ki je nastal pod peresoma pisatelja **Ivana Preglja**. *Snov zanj je prav tolminski kmečki upor, ki je pred tremi stoletji močno zaznamoval Tolminsko. Za namen ponatisa je akademski slikar*

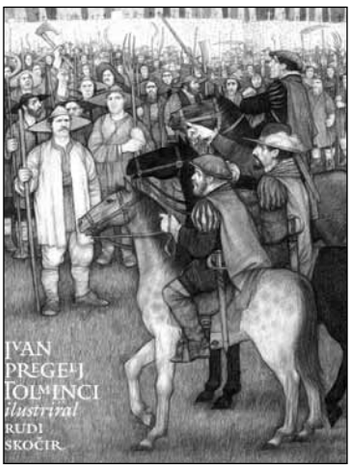

Rudi Skočir *ustvaril 20 ilustracij velikega formata. Ogledali smo si jih lahko na razstavi v tolminski knjižnici, sedaj pa bogatijo stalno zbirko Tolminskega muzeja, v katerega lasti so.*

NASLOV KNJIGE: Tolminci. Zgodovinski roman. AVTOR: **Ivan Pregelj**. ILUSTRATOR: **Rudi Skočir**. IZDALA: Buča. LETO IZDAJE: 2013. ŠTEVILO STRANI: 244. FORMAT: 23 x 30,6 cm. VEZAVA: trda.

Magdalenca

Mateju Kavčiču *se je že pred leti porodila misel o spevoigri, ki bi vključevala zgodbo iz tolminskega izročila in bi jo lahko uprizorili v okviru praznovanja 300-letnice tolminskega punta. S svojo zamislijo je navdušil* **Rafaelo Dolenc**, *ki je po ohranjenem ljudskem izročilu in pisnih virih napisala zgodbo iz časa vladanja tolminskih grofov. Sestavljena je iz sedmih odrskih slik. Osnovna nit spevoigre sta stari tolminski pesmi Magdalenca in Pa pride dal z graščince.*

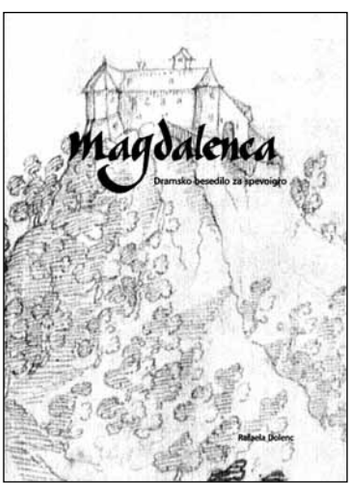

NASLOV KNJIGE: Magdalenca. Dramsko besedilo za spevoigro. AVTORICA: **Rafaela Dolenc**. IZDALA: samozaložba. LETO IZDAJE: 2012. ŠTEVILO STRANI: 28. FORMAT: 20,6 x 29 cm. VEZAVA: mehka.

Korenine srca

Literarni klub Bovec je v lanskem letu izdal zbornik Korenine srca. V njem so zbrani prispevki Bovčanov. »Vsak pripoveduje svojo zgodbo, ki je zrasla iz korenin srca, z besedami, ki dovoljujejo slehernemu lastno kreacijo. Pečat jim daje čas, ki hkrati določa ritem našega življenja in delovanja,« *so v uvodu zapisali člani uredniškega odbora. Knjiga je opremljena s fotografijami Bovške – delo* **Romea Črnute** *in* **Igorja Žgajnarja**.

NASLOV KNJIGE: Korenine srca. AVTORJI: ***Literarni klub Bovec***. ZALOŽILA: Občina Bovec. LETO IZDAJE: 2012. ŠTEVILO STRANI: 95. FORMAT: 17 x 23,5 cm. VEZAVA: trda.

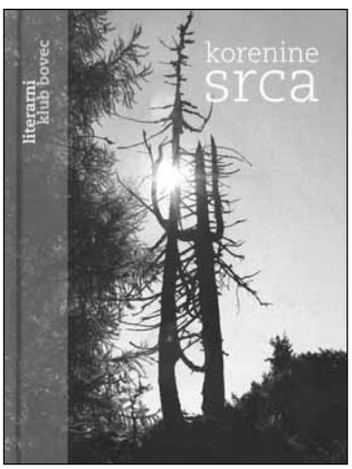

Za gozdove in ljudi

V knjižici so zbrani prispevki strokovnjakov z različnih področij (ekologija, gozdarstvo, lesarstvo in umetnosti o gozdu ter ljudeh). Med njimi si lahko preberemo prispevek Tolminca dr. **Igorja Dakskoblerja**, *iz Biološkega inštituta Jovana Hadžija, v katerem piše o bogastvu gozdnih rastišč Slovenije. Pri izdaji pa je sodelovala tudi mag.* **Vesna Erhart**, *današnja sodelavka na PRC-ju.*

NASLOV KNJIGE: Za gozdove in ljudi. IZDALA IN ZALOŽILA: Pahernikova ustanova. KRAJ IN LETO IZDAJE: Radlje ob Dravi, 2012. ŠTEVILO STRANI: 102. FORMAT: 16,5 x 23,5 cm. VEZAVA: mehka.

Živa pripoved v zapisu

Pričujoča knjiga želi prikazati pripovedovanje kot dinamičen proces v enkratnem, neponovljivem kontekstu. Povod za raziskavo o kontekstu in

Utrinki

NA DAN SV. FLORIJANA ZAVIHRALA NOVA BANDERA

Obloke – V Oblokah smo prvo majsko nedeljo praznovali tradicionalno Florijanovo nedeljo. V letošnjem letu, letu vere, je bilo še posebej slovesno, saj je domači župnik **Danilo Kobal** blagoslovil novo bandero, ki smo jo pridobili prek razpisa podjetja Vezenje Ercigoj iz Ljubljane in katoliškega tednika Družina. Pri slovesnosti so sodelovali tudi gasilci iz prostovoljnih gasilskih društev iz celotne Baške grape. Slovesnost smo začeli z blagoslovom nove bandere, na kateri je na eni strani upodobljen lik svetega Florijana in svete družine na drugi strani. Sledila je procesija iz osrednjega dela vasi Obloke do cerkve Sv. Treh Kraljev, kjer je bila slovesno bogoslužje. Tega je župnik daroval za pokojne gasilce, za svečanost pa so poskrbeli tudi pevci cerkvenega pevskega zbora iz Podbrda in Stržišča, ki ga vodi **Marta Volf Trojer**.

Po maši je v cerkvi sledil koncert, ki so ga oblikovale pevke ženskega pevskega zbora iz Dolenje Trebuše pod taktirko **Slavice Zanin** in učenci Glasbene šole Tolmin: **Marko Tojer** na violončelu, **Neža Bizalj** na violini ter **Hana Bizalj** na flavti. V na- ▶

teksturi folklornih pripovedi na Bovškem je bila zavest, da vsako »zapisovanje folklornega gradiva deluje na to gradivo in ga na poseben način spreminja že s tem, ko ga prenaša iz izvirnega prvotnega konteksta.«

NASLOV KNJIGE: Živa pripoved v zapisu. Kontekst, tekstura in prekodiranje pripovedi Tine Kravanja iz Bavšice. AVTORICA: **Barbara Ivančič Kutin**. ZALOŽBA: Založba ZRC, ZRC SAZU. KRAJ IN LETO IZDAJE: Ljubljana, 2011. ŠTEVILO STRANI: 179. FORMAT: 16,9 x 24 cm. VEZAVA: trda.

Franc Šuligoj – Kanalec in njegova ustvarjalnost

ŠKT društvo Seniški Breg je na začetku avgusta, ob postavitvi spominske plošče **Francu Šuligoju** *na njegovo rojstno hišo v Senici in odprtju razstave njegovih slik in rokopisa, izdalo tudi pričujočo knjigo. V njej je predstavljeno Šuligojevo življenje in delo. Naša dolina ga je poznala kot pisca pesmi in soboslikarja, o njem pa smo pisali tudi v EPI centru (letnik XI, št. 4, 2012).*

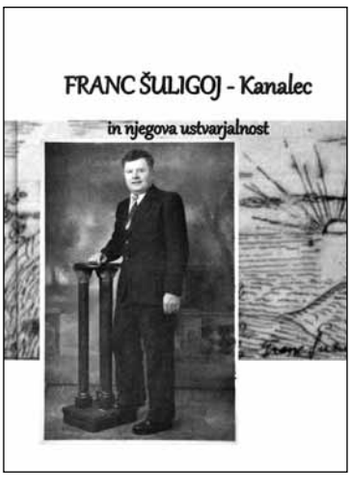

NASLOV KNJIGE: Franc Šuligoj – Kanalec in njegova ustvarjalnost. AVTORJI: **Miran Jug** z drugimi. IZDALO: ŠKT društvo Seniški Breg. KRAJ IN LETO IZDAJE: Levpa, 2012. ŠTEVILO STRANI: 159. FORMAT: 21,5 x 30,5 cm. VEZAVA: trda.

Krik mačehe

Krik mačehe, avtorja **Boruta Rutarja**, *opisuje poskuse atentata na fašističnega diktatorja* **Mussolinija**. *Večji del knjige je posvečen pripravam na atentat v Kobaridu, ki naj bi ga TIGR-ovec* **Franc Kavs** *izpeljal 20. septembra leta 1938, ko je Mussolini odprl kostnico padlih italijanskih vojakov. Avtor pojasnjuje tudi vzroke, zakaj se atentat ni zgodil.*

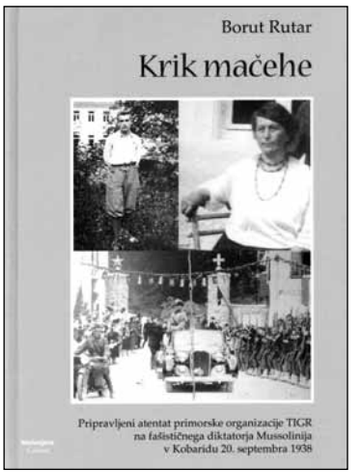

NASLOV KNJIGE: Krik mačehe. Pripravljeni atentat primorske organizacije TIGR na fašističnega diktatorja Mussolinija v Kobaridu 20. septembra 1938. AVTOR: **Borut Rutar**. IZDALA IN ZALOŽILA: Mohorjeva družba v Celovcu. KRAJ IN LETO IZDAJE: Celovec, 2011. ŠTEVILO STRANI: 230. FORMAT: 17 x 24 cm. VEZAVA: trda.

Knjižno polico napolnila: **Mateja Kutin**

Utrinki

daljevanju so gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Podbrdo sredi vasi izvedli gasilsko vajo, krajani in obiskovalci pa so se posladkali z dobrotami, ki so jih pripravile domače gospodinje.

Župljani smo ponosni na novo pridobitev, saj je bilo vanjo vloženega precej dela in truda vezilj omenjenega podjetja. Osrednja lika sta namreč izvezena v posebni tehniki, imenovani E-stitch, ki so jo razvili v tem podjetju in omogoča, da lahko sliko ali fotografijo prenesejo na vezenino. Je tudi tehnika, pri kateri s prepletanjem plasti niti dosežejo prelivanje barv, mehka senčenja in globinsko ostrino.

Nova bandera bo sedaj krasila našo cerkev in v prihodnjih procesijah, v čast sv. Florijanu, nadomestila staro ter dotrajano bandero.

Urška K. Mavrar

POMLADANSKE DEJAVNOSTI DRUŠTVA BAŠKA DEDIŠČINA

Baška grapa – V pomladnih mesecih je Društvo Baška dediščina (DBD) pripravilo pisan šopek prireditev, gostovanj in sodelovanj. Vse skupaj se je začelo s pomladanskim sodelovanjem na zaključnih dejavnostih druge faze projekta Podpora prireditvam NVO na območju LAS - PODPRI. Trije člani so se udeležili ekskurzije v italijansko vasico Sutrio, znano po raznolikih jaslicah in tako imenovanega razpršenega hotela. Na zaključni prireditvi v Cerknem pa je društvo ponujalo promocijski material, ki ga je pridobilo s sredstvi projekta, in degustacijo *budle* – značilne jedi Baške grape.

Poleg tega je v okviru druge faze projekta Tematska pot Na svoji zemlji spletlo sodelovanje s Triglavskim

FLORJANOVA NEDELJA Z NOVO BANDERO *– Župljani so ponosni na novo pridobitev. Osrednja lika bandere sta namreč izvezena v posebni tehniki, imenovani E-stitch, ki so jo razvili v podjetju Vezenje Ercigoj in omogoča, da lahko sliko ali fotografijo prenesejo na vezenino.* ***Foto: Andrej Praznik***

VOLFOVO SREČANJE *je Društvo Baška dediščina obogatilo s postavitvijo informacijske table, ki bo mimoidoče pohodnike in planince seznanjala z življenjem ter delom rodoljuba in duhovnika* **Janeza Volfa**. ***Foto: Cveto Zgaga***

NEKOČ PRAZNIK, DANES NOSTALGIČEN SPOMIN

Koritnica v Baški grapi – 25. maj – dan mladosti in v *rajnki* Jugoslaviji rojstni dan maršala Tita je mnogim ostal v spominu predvsem zaradi številnih kulturnih in športnih prireditev, ki so ponujale druženje, tovarištvo, povezovanje, predvsem pa zabavo. Tak je bil tudi namen praznovanja dneva mladosti v Baški grapi, ki ga je zaznamoval obisk Tita z Jovanko in spremstvom. Delegacija si je najprej ogledala del tematske poti Na svoji zemlji, nato pa so ji v Kampu Šorli na Koritnici pripravili svečan sprejem. Tita so s cvetjem pričakali pionirji, pozdravila ga je častna četa, lepe želje, pa tudi prošnje, so mu predali v treh štafetah. V kulturnem programu so presenetile plesalke plesne skupine Tince iz Kanala in harmonikarja **Aleks Černe** ter **Andraž Ambrožič**. Pesmi o Titu in mladosti so prisotnim toplo sedle v srce ter jih spomnile časov, ko je nositi štafeto pomenilo veliko čast. Mnogi se danes nekdanjega praznika oklepajo prav zaradi umiranja vrednot, ki so v tistem času ljudi povezovale in ga zato častijo kot simbol ljubezni.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

SPOMIN NA DAN MLADOSTI V BAŠKI GRAPI *– Mnogi se danes nekdanjega praznika oklepajo prav zaradi umiranja vrednot, kot so solidarnost, pristno tovarištvo, strpnost, medsebojno druženje ...* ***Foto: Cveto Zgaga***

JAVNI NATEČAJ

Občina Tolmin, ***Društvo Baška dediščina*** in ***Krajevna skupnost Grahovo ob Bači*** ob pripravi Tematske poti Na svoji zemlji vabijo mlade filmske ustvarjalce k izdelavi kratkega filma na temo

JAZ NA SVOJI ZEMLJI.

Prijavitelje zanima, kaj mladim danes pomeni izraz »na svoji zemlji«.

1) POGOJI ZA SODELOVANJE:
Razpis je odprt za mlade do 35. leta. Dolžina filma je omejena na 10 minut. Zvrst ni določena, film je lahko dokumentarni, igrani, etnografski, animirani, eksperimentalni ipd. in ni nujno, da se vsebinsko navezuje na prvi zvočni celovečerni film Na svoji zemlji.

2) ROK PRIJAVE IN ODDAJE FILMOV je 31. avgust 2013.
Nagrajeni filmi bodo javno predstavljeni na prireditvi ob 65-letnici filma Na svoji zemlji in dostopni na spletni strani Tematske poti Na svoji zemlji www.tpnasvojizemlji.si.

3) IZDELKE V SLOVENSKEM JEZIKU POŠLJITE NA DVD nosilcu v MPG2 formatu na naslov ***Društvo Baška dediščina***, Stržišče 28, 5243 Podbrdo.

4) DODATNE INFORMACIJE: Alenka Zgaga, telefon: 041-601-248, e-naslov: info@tpnasvojizemlji.si

5) PRIJAVNI OBRAZEC najdete na spletni strani www.tpnasvojizemlji.si/_razpis.html.

Alenka Zgaga, vodja projekta, Društvo Baška dediščina

EVROPSKA UNIJA · EKSRP · REPUBLIKA SLOVENIJA · LAS RAZVOJ

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti

narodnim parkom (TNP), ki je že obrodilo izmenjavo gostovanj. Zavod TNP je priložnost izkoristil za zdrs preko grebenov Spodnjih Bohinjskih gora v Baško grapo in prikazalo tri etnološke filme. Društvo je ob tem skozi projekcije in besede, spletene v informacije ter zgodbe, širilo svojo prepoznavnost na območje parka v njegovem informacijskem centru Triglavska roža na Bledu.

Ob Slovenskih dnevih knjige je DBD nato v Jakovkni hiši v Podbrdu odprlo razstavo Rojstni listi slovenske pismenosti, ki jo je posodilo prijateljsko Muzejsko društvo Žiga Zois iz Bohinjske Bistrice. Ob moči in pomembnosti Brižinskih spomenikov, Rateškega, Stiškega ter Čedadskega rokopisa je spregovoril predsednik društva **Mišo Serajnik**. Dogodek je domače društvo izkoristilo še za predstavitev podbrške hišne številke iz sredine 19. stoletja, ki jo je našel krajan **Venceslav Humar** in na kateri je kraj zapisan še kot Podberdo. O zgodovini hišnih številk je zbranim spregovoril **Cveto Zgaga**.

Sredi maja pa se je DBD na Robarjevem griču nad Petrovim Brdom s sv. mašo že sedmič zapored spomnilo rodoljuba in duhovnika **Janeza Volfa**. Tradicionalno Volfovo srečanje so člani društva obogatili s postavitvijo informacijske table, ki bo mimoidoče pohodnike in planince seznanjala z življenjem ter delom tega velikega moža.

Olga Zgaga, članica DBD

POPOTNIK PRIDEM ČEZ GORO ...

Novi Sad (Srbija) – Kdo ve, kaj vse je rojilo po glavi **Dariju Kendi** tisti večer, a ključno je bilo vprašanje, ki se je porodilo ob poslušanju nočnega radijskega programa: *»Kaj imata skupnega Kredarica in vojvodinska ravnica?«* Sledil je niz dogodkov, ki so pripeljali do naslednjega ključnega vprašanja, ki ga je zastavil predsednik Moškega pevskega zbora (MoPZ) Poljubinj **Danilo Leban**: *»Puobi, a gremo v Srbijo?«* Darij je navezal stike z društvom Slovencev Kredarica iz Novega Sada in povabili so nas v goste. *»Ki zej, ja al ne?«* Odgovor je bil skoraj v en glas enoten: *»Bejžma!«*

Tako so se decembra lani začele intenzivne priprave. Organizirati je bilo treba prevoz in nastanitev ter pripraviti program za celovečerni nastop.

Foto: arhiv MoPZ Poljubinj

Ker pa smo se podajali v neznano, smo vse potrebne informacije za nastop dobili v rednih stikih s sekretarko društva **Silvo Martinec**. Podvig je finančno podprla tudi Občina Tolmin (»buohluoni!«).

Nekaj manj kot 33 duš, kolikor jih zbor po zadnjem štetju šteje, se je 17. maja ob dveh zjutraj »zbasalo« na avtobus in se podalo proti Novemu Sadu, kjer nas je čakal samostojen nastop na zaključnem večeru tridnevne manifestacije Dnevi slovenske kulture. Pod budnim ušesom zborovodja **Metoda Bajta** smo se občinstvu predstavili s slovensko pesmijo, spletom tolminskih plesov, ki sta jih prikazala **Ivan Manfreda** in **Gabrijel Škvarča** s svojima soplesalkama (oba člana zbora sta namreč tudi člana Folklorne skupine Razor) ter predstavitvenim filmom o Primorski, medtem ko je rdečo nit skozi nastop spletla moja malenkost. Večer je zaokrožila tradicionalna starogradska pesem Kad bi ove ruže male, ki je k petju pritegnila tudi občinstvo. Nastopu je sledilo prijetno druženju z našimi rojaki, ki navdušenja niso skrivali, končalo pa se je s slovesom in željo, da se ponovno srečamo – na tej ali oni strani meje.

Marko Leban, tenor in »ta nor« pri MoPZ Poljubinj

MOTO ŽEG'N NA PLANOTI

Šentviška planota – S privlačno ponudbo dejavnosti in dogodkov skušamo prebivalci Šentviške planote v te kraje privabiti različne obiskovalce iz bližnje ter daljne okolice. Poleg tukajšnjih tradicionalnih prireditev, kot sta GorA RockA in Pozdrav jeseni ter številnih drugih dogodkov, so planotarski motoristi po krajšem premoru in ob pomoči Turističnega društva Šentviška planota, Prostovoljnega gasilskega društva Planota ter sponzorjev letos ponovno organizirali Moto žeg'n.

Prvo majsko sobotno popoldne, se je zato na Ponikvah pri Plečnikovi cerkvi zbralo kar 87 motoristk in motoristov z namenom, da se v sezono zapeljejo z angelom varuhom na zadnjem sedežu. Po župnikovem blagoslovu je strnjena kolona jeklenih konjičkov odhrumela na panoramsko vožnjo po Planoti. Uradnemu delu blagoslova je sledila pogostitev motoristov s pasuljem in zabava z glasbenima skupinama Wild crew ter Agan.

Za konec naj vsem motoristom zaželimo mir v srcu, nasmeh na licih, veter v hrbet in varnost ter zdravo pamet na cesti.

Nika Kikelj, predstavnica organizatorjev

ZDRAV SLOG ŽIVLJENJA – NAČIN ZA PREMAGOVANJE BOLEZNI

Maribor – Člani Društva diabetikov (DD) Tolmin so se konec maja udeležili 18. športno-rekreativnega srečanja diabetikov Slovenije, kjer je sodelovalo okrog 1.200 diabetikov iz 41 slovenskih društev.

Gre predvsem za druženje, sprostitev ob športnih igrah in izmenjavo izkušenj o zdravem življenjskem slogu za lažje spopadanje s sladkorno boleznijo ter njeno premagovanje. Udeleženci se vsako leto znova veselijo pestrega programa. Zaradi deževnega vremena je druženje letos potekalo na pokritih lokacijah v dveh mariborskih dvoranah. Po uvodnih pozdravih in nagovorih predsednika Zveze društev diabetikov Slovenije **Petra Miklavčiča**, predsednika Društva diabetikov Maribor **Ivana Hrastnika** ter župana Mestne občine Maribor dr. **Andreja Fištravca** je sledil krajši kulturni program, nato pa so se športne dejavnosti lahko začele.

Udeleženci so se pomerili v kegljanju, namiznem tenisu, pikadu in ruskem kegljanju (kegljanju s kroglo na vrvici). Športnega duha ni manjkalo. Kdor ni sodeloval v tekmovalnem delu, je lahko odšel na pohod. Najbolj vztrajni so se kljub dežju z vzpenjačo podali na Pohorje, ostali pa so si med sprehodom po štajerski prestolnici z vodnikom ogledali zanimivosti mesta ob Dravi.

***ČLANI DRUŠTVA DIABETIKOV TOLMIN** v mariborski Ledeni dvorani spremljajo kulturni program ob 18. športno-rekreativnem srečanju diabetikov Slovenije.*

Po skupnem kosilu je sledil družabni del srečanja. V tem sklopu je potekal tudi srečelov, na stojnicah pa si je bilo možno ogledati različne pripomočke za upravljanje sladkorne bolezni. Bolj vabljive so bile sladice, seveda pripravljene na diabetikom primeren način. Ob glasbeni spremljavi ansambla Frajkincerji je potekala razglasitev rezultatov, podelitev moštvenih pokalov, medalj posameznikom in plaket za sodelovanje ter spominskih daril društvom. Prehodno zastavo srečanja je prevzelo DD Velenje, ki bo organizator tega dogodka prihodnje leto.

Besedilo in foto: Silvo Rutar, predsednik DD Tolmin

PLEZALNA BITKA POD KRNOM

Kobariško – V soboto, 25. maja, in nedeljo, 2. junija, so v sklopu Plezalna bitke pod Krnom potekali boji v balvanskih problemih. Slabo vreme je organizatorjem ves mesec povzročalo težave pri delu in skrbi glede izvedbe, a je te naposled pregnalo lepo število tekmovalcev, ki so se zbrali tako na tekmi za odrasle, kot na tekmah mlajših kategorij.

Prvi dan se je v finale uvrstilo pet plezalk in deset plezalcev, ki so se pred obiskovalci pomerili v večernem finalu pod reflektorji. **Jure Bečan** je prepričljivo osvojil prvo mesto, je bil pa zato toliko bolj napet boj za ostale uvrstitve. Med ženskami se je najbolje uvrstila **Ajda Remškar**. Trgovina Factory Store je poskrbela za lepe nagrade, ki jih je najboljšim izročila kobariška županja **Darja Hauptman**. Po podelitvi pa je za dobro vzdušje poskrbela glasbena skupina Šundr Bend.

Dan kasneje smo uspešno izvedli še tekme za mlajše kategorije. Dež je prenehal malo pred prvo tekmo, v nadaljevanju dneva pa nas je po dolgem času spet ogrelo toplo sonce. Tekme so potekale v odličnem vzdušju, saj se je zbralo več kot 50 tekmovalcev, ki so pokazali veliko spretnosti in vztrajnosti. Na petih balvanih so se pomerili v desetih smereh različnih težavnosti.

PLEZALNA BITKA POD KRNOM** – Slabo vreme je organizatorjem ves mesec povzročalo težave pri delu in skrbi glede izvedbe, a je te naposled pregnalo lepo število tekmovalcev, ki so se zbrali tako na tekmi za odrasle, kot na tekmah mlajših kategorij. **Foto: Boštjan Sovdat

Dogodek je bil tudi dobrodelno obarvan, saj smo del prijavnine namenili dobrodelni akciji »Za Gajine korake«, prostovoljne prispevke pa smo zbirali tudi v nadaljevanju večera.

Moštvo Društva za športe v naravi (DŠN) Krn je v organizacijo celotne Plezalne bitke vložilo veliko truda in prostega časa. Vsekakor pa nam brez podpore Občine Kobarid in številnih drugih posameznikov ne bi uspelo. Plezalna bitka pod Krnom 2013 je torej za nami, prihodnje leto pa se nadejamo, da dogodek ponovimo.

Ana Podobnik, članica DŠN Krn

NA KOLESU Z NASMEHOM IN ŽULJI NA ZADNJI PLATI

Iz Tolmina v Evropo – Najbrž se lahko že iz naslova razbere, da bo govora o nekom, ki mu tako rekoč brez kolesa ni živeti. Član Kolesarskega kluba Soča **Marko Fon** iz Tolmina je namreč zaprisežen kolesarski dolgoprogaš, čigar strast in želja so prevožene etape največjih kolesarskih dirk po vsej Evropi. Sam svojih podvigov ne obeša na veliki zvon, saj kolesari le zase in povsem ljubiteljsko, so pa njegovi dosežki vsekakor vredni omembe.

Maja letos je tako prevozil dirko po Italiji (Giro d´Italia) in si na števcu v dobrih treh tednih nabral novih 4.900 kilometrov. »Giro« je bil sicer dolg »le« 3.400 kilometrov, a se je moral po koncu vsake etape zapeljati še do starta naslednje, kar predstavlja precej dodatnih kilometrov dnevno. Kjer je bilo mogoče, si je te poti krajšal z vlaki, sicer pa je moral pot opraviti kar s kolesom. Sem že omenil, da me Marko na trenutke spomni na kolesarskega nomada, saj s sabo navadno prevaža še 15 kilogramov najnujnejše opreme? Vendar pa imajo tudi ti kilogrami svoje pluse. Dobra stran je na primer ta, da se z dodatno težo lahko bistveno hitreje spušča z

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
5. 7.–27. 7.	**BOVEC**, Kulturni dom Bovec	**OrkesterkamP Symphony**	Kulturni dom Bovec (Iris Stres): 05/38-86-758
5. 7. (19.00)	**KOBARID**, tržnica	**Kulturno poletje 2013** – nastop Folklorne skupine B'c in Buških čeč	Občina Kobarid: 05/38-99-200
5. 7. (16.00–22.00) (18.00) (19.00) (20.00)	**TOLMIN** tolminska tržnica, Trg 1. maja, mestno jedro Mestni trg	**Puntarski dnevi:** tržnica lokalnih pridelkov in dobrot, gastronomije, rokodelstva ter domače obrti svečano odprtje Puntaskih dnevov z nagovorom župana, mešanim pevskim zborom »Canto Ergo Sum«, Tminsko pustno muzko in puntarsko povorko puntarska večerja koncerta: Mirko & Breakbeat Band, Valterap	Občina Tolmin: 05/38-19-500, www.puntarskidnevi.si
5. 7.	**TOLMIN**, galerija knjižnice	**Odprtje razstave likovnih del** učencev OŠ Tolmin na temi punta in puntarstva	OŠ Franceta Bevka Tolmin in Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
6. 7. (9.00 –22.00) (10.00) (11.00) (14.00) (15.00–19.00) (19.00) (20.00) (21.00)	**TOLMIN** tolminska tržnica, Trg 1. maja, mestno jedro Športni park (ŠP) Brajda Mestni trg Mestni trg, Trg 1. maja, ŠP Brajda Mestni trg	**Puntarski dnevi:** tržnica lokalnih pridelkov in dobrot, gastronomije, rokodelstva ter domače obrti začetek mnogoboja turnir v nogometu puntarsko kosilo prihod grofovskega para s salvami iz mušket in zgodovinska baročna animacija puntarska večerja in podelitev priznanj zaključna igra s puntom in bitko ognjeni šov in koncerta: Berači in Drago Mislej - MEF	Občina Tolmin: 05/38-19-500, www.puntarskidnevi.si
12. 7. (18.00)	**KOBARID**, Kobariški trg	**Kulturno poletje 2013** – otroški program z Mkud Kobarid	Občina Kobarid: 05/38-99-200
18. 7. (19.00)	**KOBARID**, Kobariški trg	**Kulturno poletje 2013** – Beneško gledališče	Občina Kobarid: 05/38-99-200
19. 7.– 20. 7.	**TOLMIN**, Na logu	**4. Moto zbor Moto kluba** (MK) **Soča Tolmin**	MK Soča (Boris Leban): 041-231-968
21. 7. (11.00)	**PLANINA RAZOR**, koča na planini	**Tradicionalno srečanje planincev** s kulturnim programom	Planinsko društvo (PD) Tolmin (Milena Brešan): 041-743-356

nadaljevanje na naslednji strani ▶

Utrinki

visokih prelazov. Med obvezno opremo pa sodi tudi spalna vreča, brez katere si spanja v »hotelu z milijardo zvezdicami« ne gre predstavljati. Poleg »Gira« je v preteklosti na podoben in njemu edinstven način prekolesaril še Tour po Švici, pa špansko »Vuelto«, Tour de France (slednjega že dvakrat) in številne etapne ter enodnevne dirke po Belgiji, Danski, Franciji, Nizozemski, Španiji, Švici itd. Prevozil je tudi pet smeri romarske poti Santiago de Compostela, prečesal Balkan, Bolgarijo, Romunijo in še bi lahko našteval. Gotovo pa je eden njegovih večjih osebnih dosežkov tudi trikratna udeležba na DOS-u (ultramaratonski dirki okoli Slovenije), ki jo je dvakrat tudi uspešno zaključil. Na skoraj 1.200 kilometrov dolgi »etapi« je prvič dosegel 12., drugič pa 6. mesto med približno 60 tekmovalci iz vse Evrope.

Marjan Fon

MARKO FON IZ TOLMINA *je maja letos navkljub vse prej kot pomladanskim razmeram prevozil dirko po Italiji (Giro d´Italia) in si na številcu v dobrih treh tednih nabral novih 4.900 kilometrov. Na Prelazu Tonale ga je namreč pričakala pravcata zima s temperaturo pod ledliščem. Zaradi obilice snega je moral s prelaza sestopiti kar peš.* ***Foto: arhiv Marka Fona***

KOŠARKARSKEGA TURNIRJA V ZATOLMINU *se je skupno udeležilo 13 moštev, med katerimi je bilo tudi nekaj močnih ekip, tako da je turnir postregel z zanimivimi tekmami, v katerih je uživalo veliko število gledalcev.*

POMERILI SO SE LJUBITELJI KOŠARKE

Zatolmin – Na igrišču v Zatolminu je drugo junijsko soboto v organizaciji Športno rekreativnega društva (ŠRD) Zatmin potekal drugi turnir v seriji 3 na 3 za prehodni pokal Košarkarskega kluba (KK) Tolmin. Tudi letos sta se v finale uvrstili moštvi Air Labodi in Velk wrh, le da sta ga tokrat zaradi ugodnega vremena tudi odigrali – z 21:17 so bili boljši prvi. Tretji so bili fantje iz ekipe Žlica, ki so za tri točke premagali Kerlce. Potekalo je tudi tekmovanje v metu trojk, kjer je zmagal **Matej Erjavec** iz ekipe Žlica.

Turnirja se je skupno udeležilo 13 moštev, med katerimi je bilo tudi nekaj močnih ekip, tako da je turnir postregel z zanimivimi tekmami, v katerih je uživalo veliko število gledalcev. Z izjemo nekaj ekscesov in nešportnega navijanja navijačev moštev iz Idrije je turnir minil v športnem duhu ter se zaključil pozno zvečer.

Besedilo in foto: Borut Rutar, ŠRD Zatmin

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
21. 7.	**LIVEK**	**Praznovanje sv. Jakoba**	Krajevna skupnost (KS) Livek (Katja Roš): 041-769-484
22. 7.	**GRAHOVO OB BAČI**, športno igrišče	**Na svoji zemlji – danes**	KS Grahovo ob Bači (Stanko Šorli): 041-765-791
27. 7.–28. 7.	**LIVEK**	**Turnir v malem nogometu**	Športno društvo Livek
9. 8.	**KOBARID**	**Festival Fronta, 3. ofenziva:**	
(16.00	Paintball Soča		
(21.00)	športno igrišče	paintball turnir/koncertno dogajanje	www.festivalfronta.si
10. 8.	**STRŽIŠČE**, zbirno mesto v vasi	**Pohod po poteh Vinka Kobala**	PD Podbrdo (Jože Dakskobler): 041-837-551
10. 8.	**PODBRDO**	**Festival Grapar** (v okviru projekta Promocijsko oko Baške grape)	Aleksandra Grofelnik: 041-891-405
10. 8. (9.00) (21.00)	**KOBARID** igrišče na umetni travi športno igrišče	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** nogometni turnir koncertno dogajanje	www.festivalfronta.si
11. 8. (9.00) (20.00)	**KOBARID** Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju« kulturni dom	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** Likovna Fronta gledališka predstava	www.festivalfronta.si
11. 8.	**STRŽIŠČE**	**Stržiškarski sejem**	KS Stržišče in Društvo Baška dediščina (Franci Peternelj): 041-901-098
12. 8. (9.00) (20.00)	**KOBARID** športno igrišče Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** otroške delavnice odprtje likovne razstave	www.festivalfronta.si
13. 8. (9.00) (20.00)	**KOBARID** športno igrišče	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** otroške delavnice kino večer	www.festivalfronta.si
14. 8. (9.00) (19.00) (21.00)	**KOBARID** športno igrišče Dom Andreja Manfrede športno igrišče	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** otroške delavnice potopisno predavanje družabni večer	www.festivalfronta.si
15. 8. (9.00) (16.00) (20.00)	**KOBARID** športno igrišče Dom Andreja Manfrede	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** otroške delavnice košarkarski turnir klavirski koncert	www.festivalfronta.si
16. 8. (9.00) (21.00)	**KOBARID** športno igrišče	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** otroške delavnice/ koncertno dogajanje	www.festivalfronta.si
17. 8. (11.00)	**MRZLI VRH**, pred kaverno z oltarjem	**13. spominska slovesnost z mašo** za padle v I. svetovni vojni	Društvo Peski 1915–1917 Tolmin: florijan.pirih@gmail.com
17. 8. (21.00)	**KOBARID**, športno igrišče	**Festival Fronta, 3. ofenziva:** koncertno dogajanje	www.festivalfronta.si
24. 8.	**VRSNO**	**Legenda.fest Vrsno 2013**	TD Planinski raj – Vrsno
24. 8. (19.00)	**TOLMIN**, Kozlov rob/Tolminski grad	**Zven z gradu** – glasbena vstaja dueta Bakalina in harmonikaškega orkestra Accordion Group 4-8 8-16	Renata Lapanja: 031-701-814
30. 8. (19.00)	**KOBARID**	**Spominska slovesnost** ob evropskem dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov	Občina Kobarid: 05/38-99-200
31. 8.	**KORITNICA V BAŠKI GRAPI**; Kamp Koritnica	**Moto zbor**	Kamp Koritnica (Vilko Šorli): 041-435-261
31. 8. (20.00)	**TOLMIN**, pri fontani	**Koncert Vokalne skupine Snežet** »Dovolj še pšesti je v tolminski deželi«	VS Snežet: 041-872-936
6. 9.–7. 9.	**KOBARID**	**Festival soške postrvi**	Ribiška družina Tolmin: 05/38-11-710 in Občina Kobarid
7. 9.	**PODBRDO**	**Gorski tek Ivana Anderleta na Črno prst**	PD Podbrdo (Tomaž Štenkler): 041-468-469

V rubriki *Koledar prireditev* objavljamo izključno tiste prireditve, ki nam jih posredujete v naše uredništvo ali po telefonu: **05/38-41-502, 05/38-41-510** ali na e-naslov: **socasnik@prc.si**. Informacije za objavo v naslednji številki ***Sočasnika*** sprejemamo **do 5. avgusta 2013**. Objavili bomo predvidoma tiste prireditve oziroma dogodke, ki se bodo odvijali **med 1. septembrom in 6. novembrom 2013**.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna**. Namenjena je informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo samo naslednje podatke: datum in uro, naslov prireditve, kontaktnega organizatorja ter telefonsko številko ali e-naslov ali spletno stran. Če želite v Sočasniku podrobneje najaviti prireditev v obliki članka, oglasa ali oglasnega sporočila, so vam informacije na voljo na spletni strani ***www.prc.si/socasnik/dodatno/cenik-oglasevanja***.

Za morebitne spremembe pri posameznih prireditvah, ki nastanejo po zaključku redakcije, ne odgovarjamo.